

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE PARDUBICKÉHO KRAJE V ROCE 2014

Regionální statistiky

Pardubice, 15.9.2015

Kód publikace: 330130-15

Č. j.: 24 / 2015 – 7901

Zpracoval: Krajská správa ČSÚ v Pardubicích, oddělení informačních služeb

Ředitel krajské správy ČSÚ: Ing. Petr Matoušek

Autorský tým: RNDr. Petr Dědič, Ing. Hedvika Fialová, Ing. Monika Mikanová

Kontaktní osoba: Ing. Hedvika Fialová, e-mail: hedvika.fialova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 051 111 | www.czso.cz
Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 648, 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz
Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz
Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz
Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 052 673, 274 054 223
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice | tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň | tel.: 377 612 108, 377 612 249
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Sportovní 28, 360 01 Karlovy Vary | tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem | tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1 | tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3 | tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice | tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava | tel.: 567 109 062, 567 109 080
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno | tel.: 542 528 115, 542 528 105
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc | tel.: 585 731 516, 585 731 509
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava | tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín | tel.: 577 004 931, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

ÚVOD

Předkládaný materiál je analytickým obrazem vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Pardubického kraje v roce 2014, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2009). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné. V textu jsme se snažili posoudit vývoj ve srovnání s ostatními kraji České republiky.

Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2014. Proto můžeme v některých oblastech zpracovat hodnocení zatím pouze do roku 2013. V oblasti makroekonomiky (hrubý domácí produkt, hrubá přidaná hodnota, tvorba hrubého fixního kapitálu a navazující ukazatele) byla na konci roku 2014 zveřejněna revize dat v celé časové řadě od roku 1995, a to jak na celostátní úrovni, tak na úrovni regionální. Aktuální makroekonomická data za rok 2014 budou zveřejněna na konci roku 2015.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetu na adrese www.pardubice.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji poskytuje Statistická ročenka Pardubického kraje pravidelně vydávaná v průběhu měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o krátkodobém vývoji regionu nabízí Statistický bulletin Pardubického kraje, který vychází 95. den po skončení příslušného čtvrtletí.

Obdobné materiály byly zpracovány v několika dalších krajích České republiky. Tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích.

Reprodukce výňatků z tohoto materiálu lze pořizovat, pokud je uveden jejich zdroj, s výjimkou reprodukce pro komerční účely. Citace mohou být zveřejněny jen s uvedením zdroje „Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Pardubického kraje v roce 2014“ a původu statistických dat v něm otištěných.

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit. Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 31. 8. 2015. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

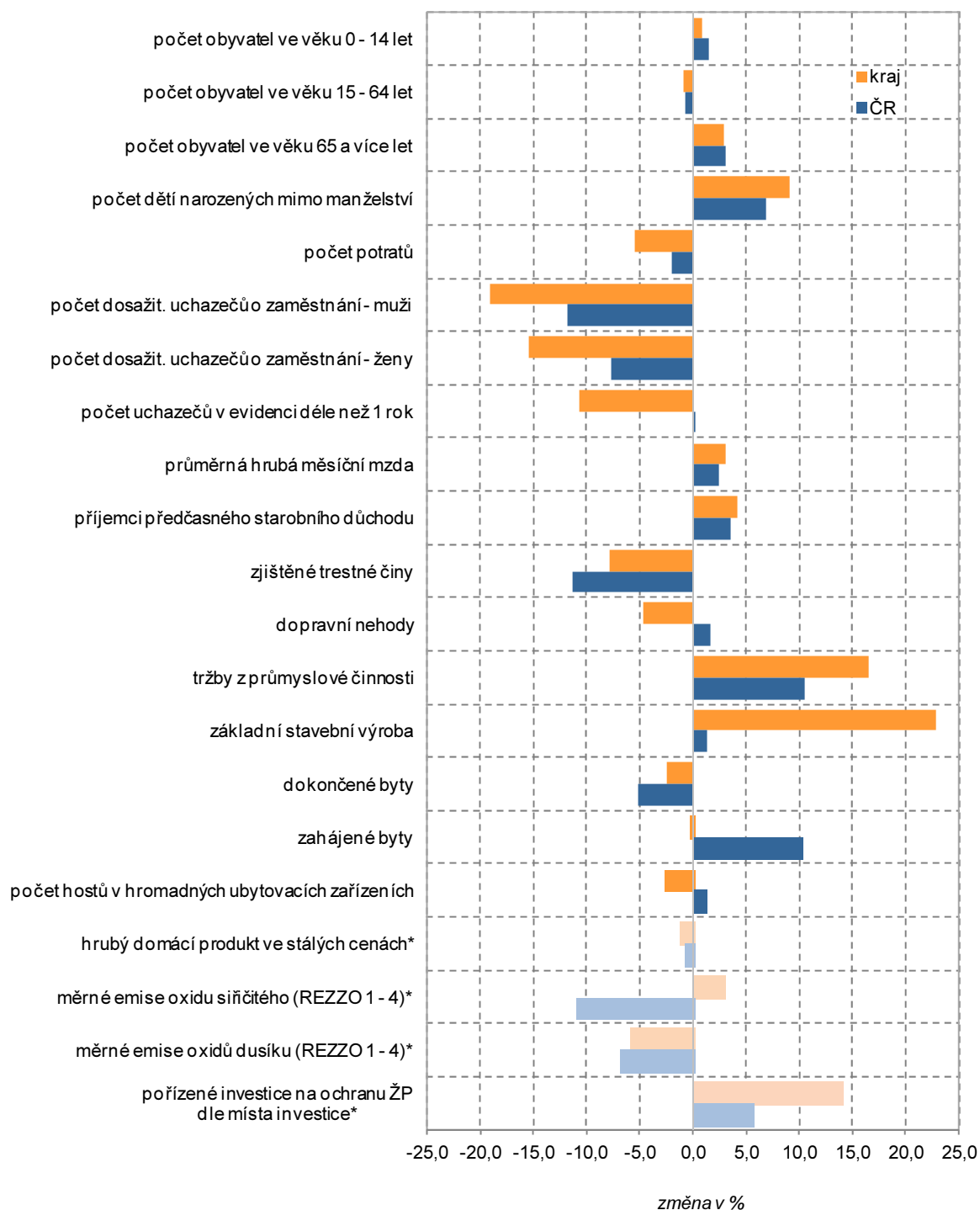
OBSAH

Úvod.....	3
Souhrn hlavních poznatků	6
1. Demografický vývoj.....	8
2. Sociální vývoj.....	13
3. Ekonomický vývoj	23
4. Životní prostředí.....	33
Tabulková příloha	37
1. Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů	
Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - demografický vývoj.....	37
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - sociální vývoj.....	38
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - ekonomický vývoj	39
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - životní prostředí.....	40
2. Vybrané ukazatele za Pardubický kraj	
Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj - demografický vývoj.....	41
Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj - sociální vývoj	42
Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj - ekonomický vývoj	45
Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj - životní prostředí	47
3. Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje	
3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje	48

SOUHRN HLAVNÍCH POZNATKŮ

- Demografický vývoj**
- Počet obyvatel se v roce 2014 v Pardubickém kraji zvýšil, a to jak přirozenou měnou, tak i stěhováním. V mezikrajském srovnání byl jedním ze sedmi krajů, ve kterých počet obyvatel meziročně vzrostl. Stěhováním se počet obyvatel snížil pouze v okresech Ústí nad Orlicí a Svitavy.
  - Porodnost v kraji meziročně vzrostla, úmrtnost poklesla. Úhrnná plodnost byla nejvyšší od roku 2005. Průměrný věk matek dlouhodobě stoupá, za posledních deset let vzrostl o 2,1 roku na 30,4 roku.
  - Naděje dožití je v kraji nad republikovým průměrem. Střední délka života u mužů roste rychleji než u žen.
  - Sňatečnost dlouhodobě klesá. Počet sňatků sice meziročně vzrostl o 8,5 %, ale proti roku 1975 se snížil o 2 541 sňatků. Manželství se uzavírají ve vyšším věku a nevěsty jsou v průměru o 3 roky mladší než ženiši. Rozvodovost v kraji dlouhodobě stagnuje, míra rozvodovosti byla vyšší než republikový průměr.
  - Počet potratů klesá a potratovost žen se posouvá do vyšších věkových kategorií.
- Sociální vývoj**
- Počet uchazečů o zaměstnání v kraji meziročně poklesl (v relativním vyjádření nejvíce mezi kraji); podíl nezaměstnaných osob byl na konci roku 2014 v mezikrajském srovnání čtvrtý nejnižší.
  - Meziroční růst mezd se zrychlil (po odečtení vlivu inflace mzda reálně vzrostla o 2,7 %); v mezikrajském srovnání byly mzdy v kraji třetí nejnižší.
  - Průměrné starobní důchody v kraji nedosahují republikové úrovně; stále narůstá podíl příjemců předčasných starobních důchodů, který je jedním z nejvyšších mezi kraji.
  - Pokles počtu studentů středních škol se zpomalil, nadále klesal i počet studentů VŠ s bydlištěm v kraji; počet žáků v MŠ a ZŠ naopak mírně roste.
  - Počet zjištěných trestných činů v kraji meziročně klesl, na celorepublikové úrovni však kriminalita klesala rychlejším tempem.
  - Účast voličů při volbách do zastupitelstev obcí v kraji nadále klesá, v mezikrajském srovnání se však dlouhodobě řadí na druhé místo za Kraj Vysočina.
- Ekonomický vývoj**
- Po mírném oživení ekonomiky v letech 2010 a 2011 došlo v letech 2012 a 2013 v Pardubickém kraji k poklesu HDP; v kraji se zvýšil podíl zpracovatelského průmyslu na objemu hrubé přidané hodnoty.
  - Meziroční růst sklizně obilovin byl v kraji umožněn kombinací větších osevních ploch a vyšším hektarovým výnosem ozimé pšenice; sklizeň řepky byla nejvyšší v historii; rostly stavy skotu, klesaly stavy prasat; dlouhodobě k nejlepším patří kraj v odchovu telat a selat.
  - V průmyslových podnicích sídlících v kraji rostly v roce 2014 tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy rychleji než v letech 2010 – 2012; rostl i počet pracovníků; tržby na 1 zaměstnance byly mezi kraji třetí nejvyšší.
  - Objem základní stavební výroby ve stavebních podnicích s 50 a více zaměstnanci zaznamenal v roce 2014 v kraji výrazný nárůst, byl druhý nejvyšší v ČR; počet stavebních podniků se meziročně nezměnil, počet zaměstnanců mírně klesl a jejich mzda meziročně vzrostla.
  - Počet dokončených bytů meziročně mírně poklesl v rodinných domech a vzrostl v bytových domech, naproti tomu počet zahájených bytů v rodinných domech mírně vzrostl a v domech bytových poklesl.
- Životní prostředí**
- Výměra orné půdy se postupně zmenšuje, roste rozloha lesních pozemků; rozloha zastavěných ploch se v kraji v roce 2014 nezvyšovala.
  - Spotřeba vody v domácnostech nadále klesá, v roce 2014 klesal i podíl ztrát v trubní síti; délka kanalizační sítě se prodloužila o 50 km.
  - Pod republikovým průměrem jsou pouze měrné emise oxidu uhelnatého; v roce 2013 v kraji výrazněji poklesly měrné emise oxidů dusíku.
  - Produkce podnikového i komunálního odpadu v roce 2013 rostla; podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu vzrostl nad celostátní průměr.
  - V roce 2013 rostly investice na ochranu životního prostředí a byly nejvyšší za posledních 15 let; na obyvatele byly mezi kraji třetí nejvyšší.

Změna hodnot vybraných ukazatelů v Pardubickém kraji a ČR mezi roky 2013 a 2014

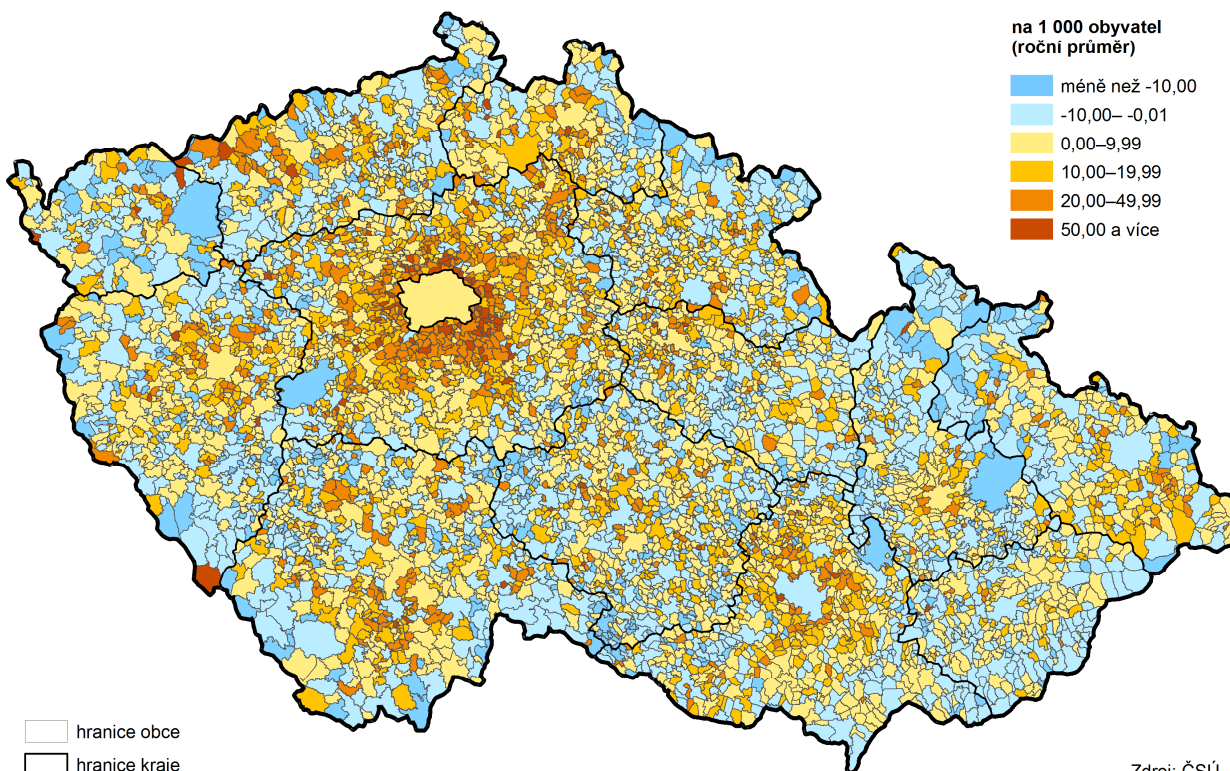
* změna hodnot mezi roky 2012 a 2013

1. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

Počet obyvatel kraje se zvýšil přirozenou měnou i stěhováním

K 31. prosinci 2014 žilo na území Pardubického kraje 516 372 obyvatel, z toho 255 137 mužů a 261 235 žen. Počtem obyvatel se Pardubický kraj zařadil na jedenácté místo mezi kraje České republiky; méně obyvatel žilo pouze v krajích Karlovarském, Libereckém a Kraji Vysočina. Ve srovnání s rokem 2013 se počet obyvatel Pardubického kraje zvýšil o 387 osob. Přirozenou měnou počet obyvatel kraje vzrostl o 287 osob a stěhováním přibylo v kraji 100 obyvatel. Pardubický kraj byl jedním ze sedmi krajů ČR, ve kterých počet obyvatel meziročně vzrostl. Největší nárůst obyvatel byl zaznamenán v Hlavním městě Praze a Středočeském kraji, největší úbytek obyvatel vykázal Moravskoslezský kraj.

Přírůstek obyvatel v obcích v letech 2009 až 2014

Vlivem stěhování poklesl počet obyvatel v okresech Ústí nad Orlicí a Svitavy

V rámci kraje se počet obyvatel meziročně zvýšil v okresech Pardubice (nárůst o 679 osob) a Chrudim (nárůst o 105 osob), ke snížení došlo v okrese Ústí nad Orlicí (pokles o 270 osob) a Svitavy (pokles o 127 osob). Přirozenou měnou počet obyvatel vzrostl ve všech okresech Pardubického kraje. Stěhováním se snížil počet obyvatel v okresech Ústí nad Orlicí a Svitavy; zvýšení bylo zaznamenáno v okrese Pardubice a Chrudim.

Zahraniční stěhování vykazuje kladné saldo

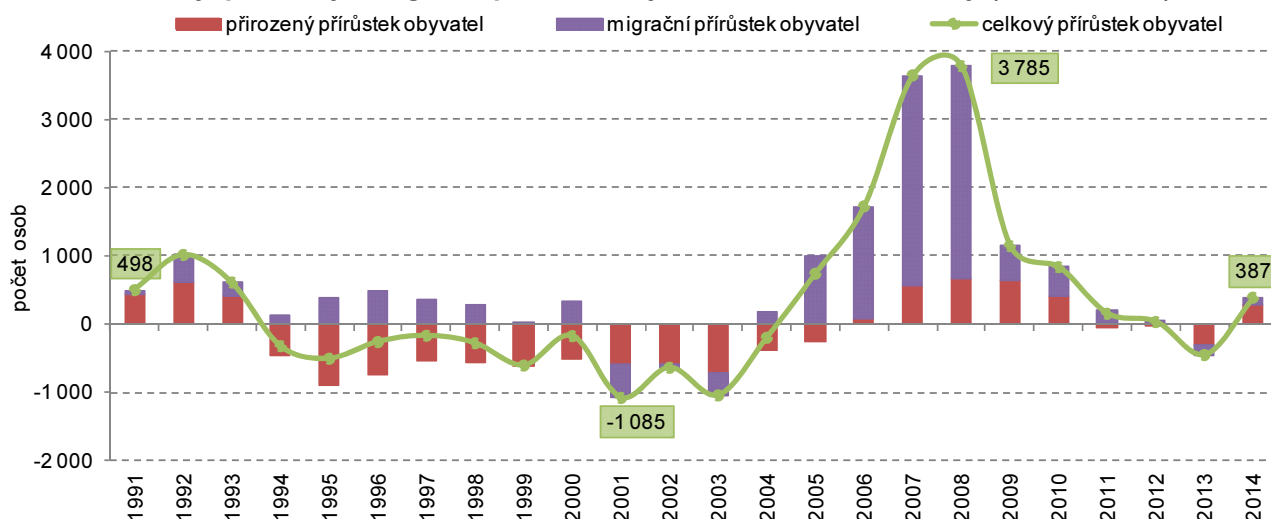
Do Pardubického kraje se v roce 2014 přistěhovalo 4 276 osob, z toho 903 osob (21,1 %) se přistěhovalo ze zahraničí. Z kraje se vystěhovalo 4 176 osob, z toho 546 osob (13,1 %) se vystěhovalo do zahraničí. Na rozdíl od domácího stěhování zaznamenalo zahraniční stěhování kladné saldo, které v roce 2014 činilo v kraji 357 osob.

Změna klesajícího trendu v počtu obyvatel kraje

Z dlouhodobého pohledu vyplývá, že v polovině 90. let se začal počet obyvatel kraje snižovat a tento pokles trval až do roku 2004. Rok 2005 znamenal změnu trendu, počet obyvatel začal růst, a to především vlivem stěhování. Největší populační přírůstek byl zaznamenán v letech 2007 až 2008, kdy do kraje směřovaly nejvyšší počty přistěhovalých za posledních dvacet let a zároveň počet narozených převyšoval počet zemřelých. Od roku 2009 se růst počtu obyvatel zpomaloval až do roku 2013, kdy byl zaznamenán úbytek. V roce 2014 počet obyvatel v kraji opět vzrostl.

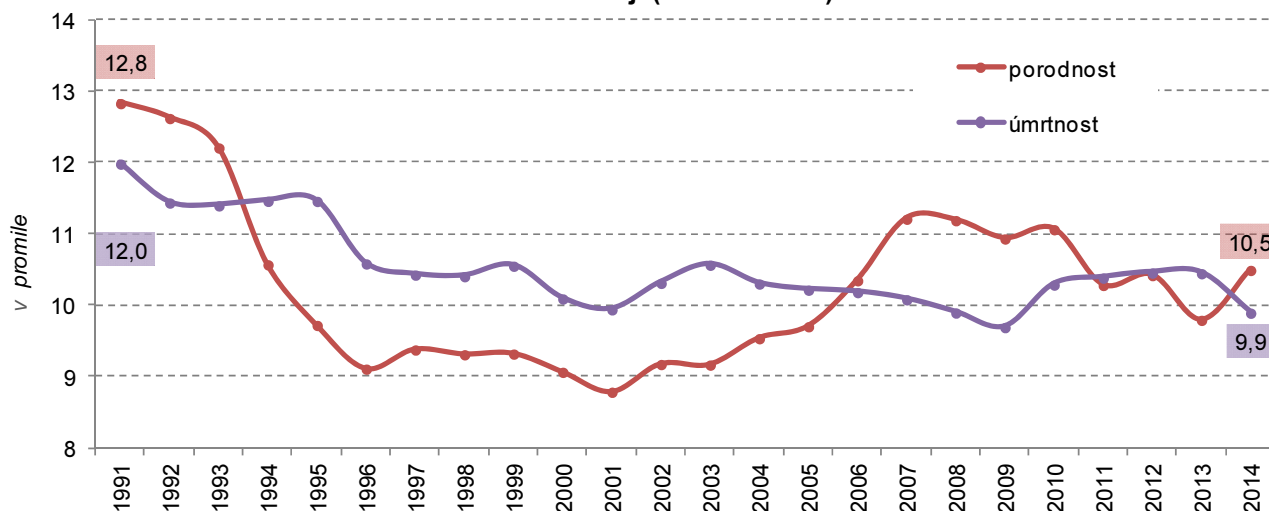
Graf 1.1 Celkový, přirozený a migrační přírůstek obyvatel v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Děti se narodilo více, než kolik osob zemřelo

V roce 2014 se v kraji živě narodilo 5 410 dětí, chlapců bylo o 136 více než dívek. V průběhu roku v kraji zemřelo 5 123 osob. Přirozenou měnou se tedy počet obyvatel zvýšil o 287 osob. Nejvyšší přírůstek přirozenou měnou mezi okresy Pardubického kraje vykazuje okres Ústí nad Orlicí, kde kladné hodnoty přirozeného přírůstku zaznamenáváme již od roku 2004. Ve zbylých okresech kraje, po záporných hodnotách v roce 2013, byl přirozený přírůstek obyvatel v následujícím roce již kladný.

Graf 1.2 Porodnost a úmrtnost v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

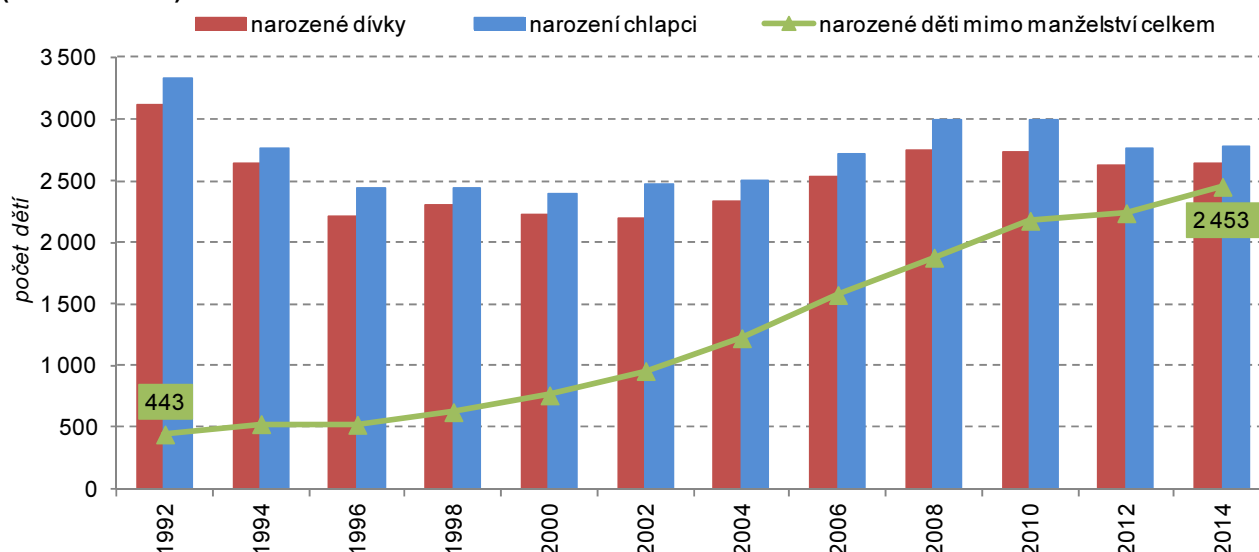
Porodnost vzrostla a hodnotou předstihla i republikový průměr

Porodnost, tedy počet živě narozených dětí na 1 000 obyvatel středního stavu, byla v roce 2014 v Pardubickém kraji 10,5 ‰, což znamenalo zřetelný nárůst oproti hodnotě zjištěné v roce 2013. Porodnost v kraji mírně předstihla i průměrnou hodnotu za celou ČR (10,4 ‰). Ukazatel úhrnné plodnosti ve srovnání s minulým rokem v kraji vzrostl na hodnotu 1,58 živě narozeného dítěte na jednu ženu v reprodukčním věku (15–49 let), což znamená nejvyšší hodnotu od roku 2005 a zároveň třetí nejvyšší hodnotu v mezikrajském srovnání.

Stoupá věk matek při narození prvního dítěte a počet dětí narozených matkám po 40. roku věku

Ženy v Pardubickém kraji rodily své první dítě v průměru ve věku 28,3 roku, průměrný věk všech matek celkem byl 30,4 roku. Za poslední desetiletí vzrostl průměrný věk matek o 2,1 roku a průměrný věk prvorodiček o 1,9 roku. Dlouhodobě roste počet dětí, které se rodí matkám ve věku 40 a více let, před deseti lety se narodilo matkám po 40. roku věku celkem 51 dětí a v roce 2014 to bylo 123 dětí. Z narozených dětí v kraji v roce 2014 bylo 45 % prvorozených, 38 % druhorozených, 12 % dětí se narodilo jako třetí v pořadí a 4 % dětí bylo v pořadí čtvrtých a dalších.

Graf 1.3 Počet živě narozených dětí dle pohlaví a počet dětí narozených mimo manželství (stav k 31. 12.)

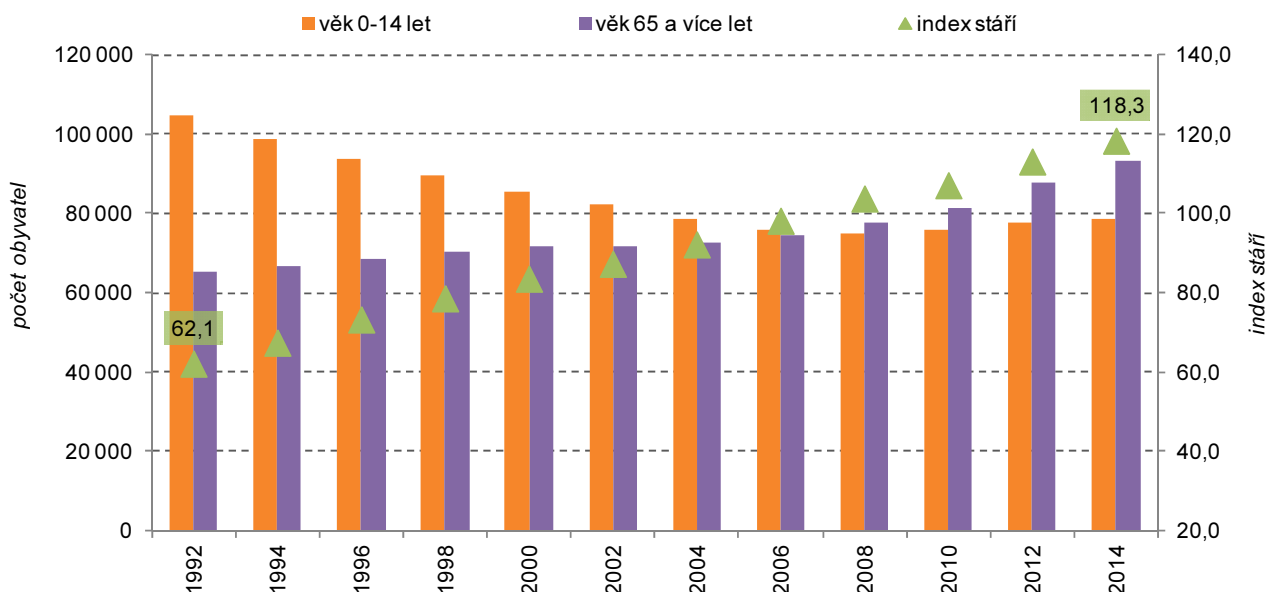
Dlouhodobě přibývá dětí narozených mimo manželství

Mimo manželství se v roce 2014 v Pardubickém kraji narodilo 2 453 dětí a jejich podíl na celkovém počtu živě narozených dětí činil 45,3 %, republikový průměr je ještě vyšší a má hodnotu 46,7 %. Z dlouhodobého pohledu počet dětí narozených mimo manželství trvale stoupá; v roce 1991 to bylo pouze 407 dětí a jejich podíl na celkovém počtu živě narozených dětí byl jen 6,2 %.

Podíl dětské složky v populaci kraje mírně vzrostl

V roce 2014 se podíl nejmladší věkové kategorie (dětí do 15 let) v Pardubickém kraji mírně zvýšil. Oproti předchozímu roku počet dětí stoupl o 735 na 78 671 osob a podíl této věkové skupiny na celkové populaci kraje se zvýšil o 0,1 procentního bodu na 15,2 %. V roce 2014 žilo v kraji 93 083 obyvatel ve věku 65 a více let, což je o 2 620 osob více než v roce minulém a podíl této skupiny na populaci kraje stoupl o 0,5 procentního bodu a činí 18,0 %. Rok 2006 byl posledním rokem, ve kterém byl podíl dětské složky obyvatel vyšší, než podíl obyvatel ve věku 65 a více let. Nárůst podílu seniorů v populaci kraje souvisí s tím, že roste naděje dožití (lidé se dožívají vyššího věku) a do seniorské kategorie přechází silná poválečná populační vlna obyvatel. V roce 2014 byl rozdíl mezi oběma věkovými kategoriemi téměř 14,5 tis. osob.

Graf 1.4 Obyvatelstvo ve věkových skupinách 0–14 let a 65 a více let a index stáří v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

¹ Z dostupných údajů ovšem nelze zjistit, kolik z dětí narozených mimo manželství se skutečně narodilo neprovdaným matkám žijícím v domácnosti bez partnera a kolik jich žije v úplných rodinách bez uzavření sňatku.

**Populace v kraji
i v republice
dlouhodobě stárne**

Ukazatelem, který zřetelně zachycuje demografické stárnutí obyvatelstva, je index stáří (počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0 až 14 let). Index stáří dlouhodobě roste, od roku 1991 vzrostla jeho hodnota o 58 bodů a v roce 2014 dosáhl v Pardubickém kraji hodnotu 118,3 (v celé ČR 117,4). Nejvyšší index stáří v kraji byl zaznamenán u obyvatel okresu Pardubice, nejnižší pak v okrese Ústí nad Orlicí. Velký rozdíl v hodnotě tohoto ukazatele je při porovnání podle pohlaví. U mužů je hodnota indexu stáří 96,2; u žen je to 141,8.

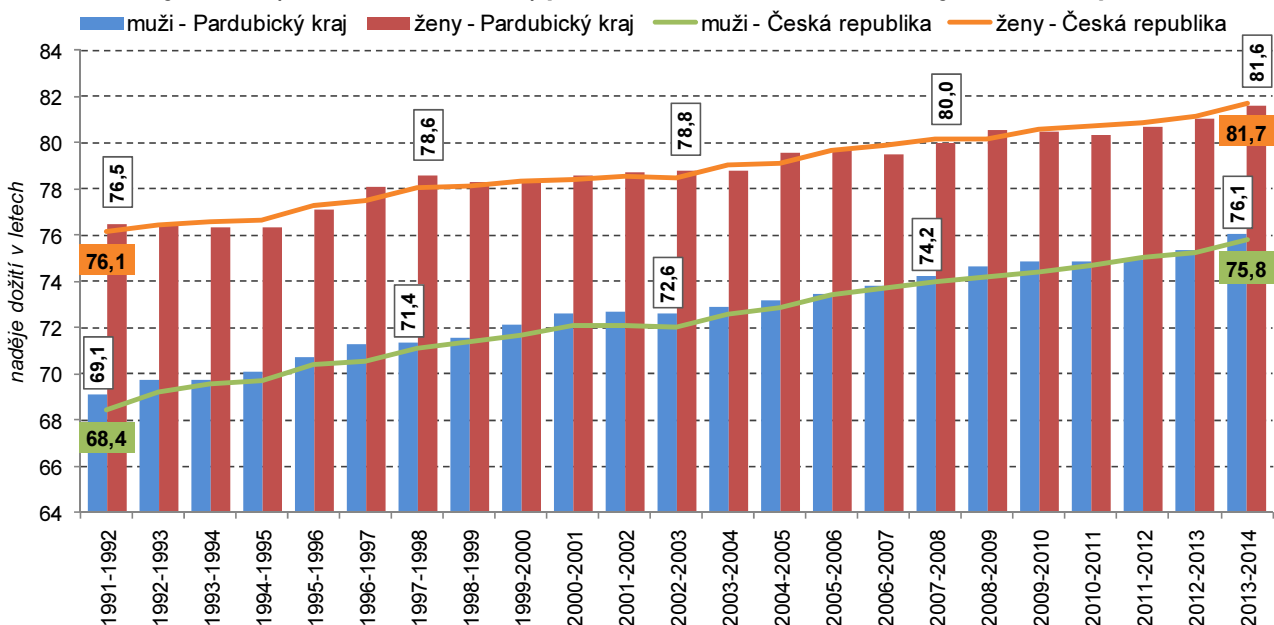
**Podíl seniorů na
celkové populaci
trvale posiluje**

Dalšími ukazateli, které hodnotí vzájemné zastoupení jednotlivých věkových skupin v populaci, jsou indexy závislosti. Index závislosti I (počet dětí ve věku 0 až 14 let na 100 osob ve věku 15 až 64 let) byl v roce 2014 v kraji 22,8 (mírně nad republikovou hodnotou 22,7). V roce 1991 tento ukazatel dosáhl hodnoty 31,9. Z uvedeného vyplývá, že za posledních dvacet let se výrazně snížil podíl dětské složky populace kraje a zároveň vzrostl podíl osob v produktivním věku. Vzájemné zastoupení seniorské (věk 65 a více let) a produktivní složky obyvatelstva popisuje index závislosti II. V roce 2014 měl index závislosti II. v kraji hodnotu 27,0 (v ČR 26,6). Z porovnání indexu závislosti II. v roce 2014 s hodnotou z roku 1991 (19,1) vyplývá, že podíl seniorů vzhledem k podílu osob v produktivním věku v populaci výrazně vzrostl.

**Obyvatelstvo kraje
má v mezikrajském
srovnání čtvrtý
nejnižší průměrný věk**

Vzhledem ke stárnutí populace se průměrný věk obyvatel kraje obdobně jako v celé republice zvyšuje. V roce 2014 byl v Pardubickém kraji průměrný věk obyvatel 41,7 roku, v mezikrajském srovnání mělo obyvatelstvo kraje čtvrtý nejnižší průměrný věk. V ženské části populace byl průměrný věk 43,1 let, u mužů to bylo téměř o tři roky méně, a to 40,2 let. Od roku 1991 se průměrný věk obyvatel kraje zvýšil o 5,5 roku; více u mužů (o 5,7 roku) než u žen (o 5,3 roku).

Graf 1.5 Naděje dožití (střední délka života) při narození v Pardubickém kraji a České republice^{*)}

^{*)} naděje dožití pro Českou republiku jsou uváděny pro každý rok zvlášť a pro kraje se vypočítávají jako dvouleté průměry

**Naděje dožití mužů
je v kraji nad
republikovým
průměrem**

V Pardubickém kraji se muž narozený v roce 2014 pravděpodobně dožije věku 76,08 let, což je v mezikrajském srovnání čtvrtý nejvyšší věk. Žena narozená v roce 2014 v Pardubickém kraji se pravděpodobně dožije 81,61 let, což je mezi kraji šestý nejvyšší věk. Rozdíl v délce naděje dožití podle pohlaví při narození činí v Pardubickém kraji 5,52 roku a je to 4. nejmenší rozdíl v mezikrajském srovnání.

**Střední délka života
u mužů dlouhodobě
roste rychleji
než u žen**

Střední délka života mužů se prodlužuje rychleji, čímž se snižuje rozdíl v naději dožití mezi pohlavími. Jestliže v období 1991 až 1992 činil rozdíl mezi střední délkou života mužů a žen v kraji 7,3 roku, v období 2013 až 2014 byl pouze 5,5 roku. Přispívá k tomu zejména klesající úmrtnost na nemoci oběhové soustavy spojená s rozvojem nových léčebných metod. Ještě koncem 20. století byly kardiovaskulární nemoci příčinou smrti u více než poloviny zemřelých mužů, do roku 2014 klesl v kraji tento podíl na 41 %, což je stejná hodnota jako republikový průměr.

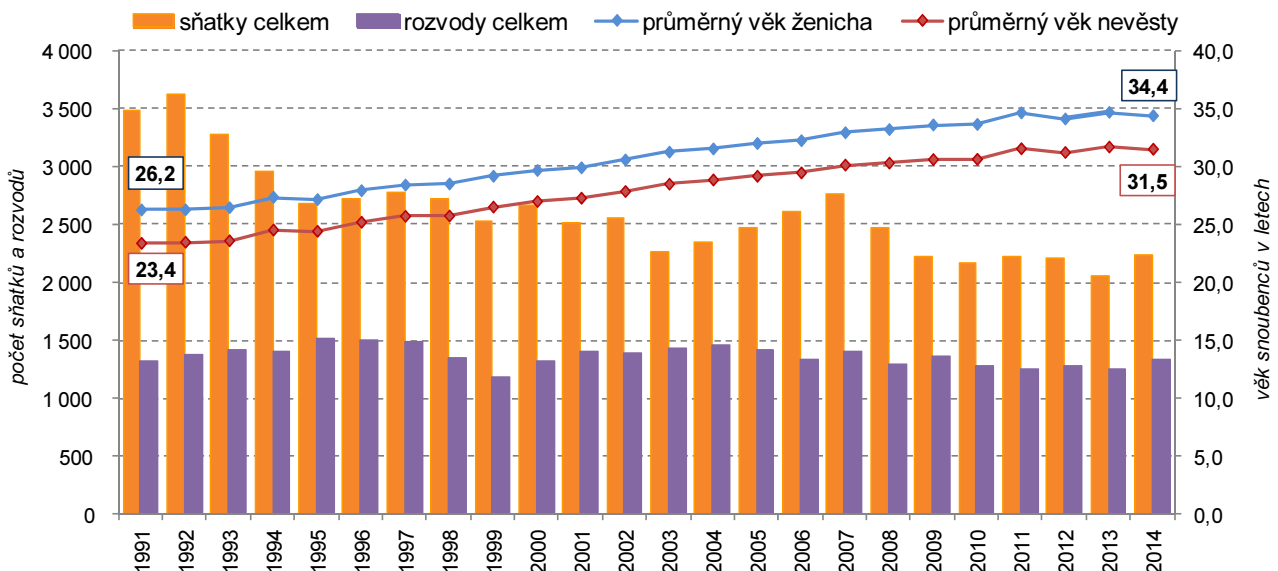
Počet uzavřených manželství meziročně vzrostl

V Pardubickém kraji bylo v průběhu roku 2014 uzavřeno 2 232 sňatků a jejich počet oproti předchozímu roku vzrostl o 175 (o 8,5 %). Z dlouhodobého hlediska má počet sňatků na území kraje klesající tendenci; v roce 2014 bylo uzavřeno o 236 sňatků méně než v roce 2005 a o 2 541 sňatků méně než v roce 1975.

Sňatečnost vykazuje dlouhodobě klesající trend

V dlouhodobém vývoji míra sňatečnosti v kraji klesá. V roce 2014 bylo uzavřeno 4,3 sňatků na 1 000 obyvatel středního stavu, před deseti lety to bylo 4,6 sňatků na 1 000 obyvatel a před dvaceti lety 5,8 sňatků na 1 000 obyvatel. Míra sňatečnosti v Pardubickém kraji kopíruje trend v uzavírání manželství v České republice s minimálními výkyvy.

Graf 1.6 Sňatky, rozvody a průměrný věk snoubenců v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Manželství se uzavírají ve vyšším věku a nevěsty jsou v průměru o 3 roky mladší než ženiši

Průměrný věk ženichů a nevěst se v Pardubickém kraji v roce 2014 proti předchozímu roku snížil. Ženichům bylo průměrně 34,4 let a nevěstám bylo 31,5 let. Nevěsty se v roce 2014 poprvé vdávaly v průměru ve věku 28,6 let, před deseti lety byly nevěsty o 2,5 roku mladší. Průměrný věk ženichů při prvním sňatku byl 31,3 roku a před deseti lety to bylo o 2,9 roku méně. Průměrný věk nevěst při dalších sňatcích v kraji v roce 2014 byl 42,0 let a před deseti lety o 4,1 roku méně, u ženichů byl průměrný věk při dalších sňatcích 46,3 let a před deseti lety o 4,9 roku méně. Průměrný věkový rozdíl mezi novomanželí je 2,9 roku; novomanželé při prvním sňatku mají věkový rozdíl nižší (2,7 roku) než novomanželé při dalších sňatcích (4,3 roku).

Rozvodovost v Pardubickém kraji je mírně nad republikovým průměrem

V roce 2014 bylo v kraji rozvedeno 1 330 manželství, oproti předchozímu roku se jejich počet zvýšil o 73 rozvodů. V 58,3 % případů šlo o rozvod manželství s nezletilými dětmi. Téměř poloviční podíl na počtu rozvodů mají manželství, která trvají patnáct a více let. Rozvodovost v kraji dlouhodobě stagnuje, míra rozvodovosti v Pardubickém kraji (2,6 ‰) byla vyšší než celorepublikový průměr (2,5 ‰). Průměrný věk rozvádějících se dlouhodobě roste, v roce 2014 u mužů činil 43,4 roku, u žen 40,7 roku. Nejvíce rozvodů bylo ve skupině obyvatelstva ve věku 40–49 let, u mužů to bylo 37,7 % všech rozvodů, u žen činil podíl 31,5 % všech rozvodů. Jako příčina rozvodu byl nejčastěji (v téměř 57 % případů) uváděn rozdíl povah, názorů a zájmů.

Potratovost dlouhodobě klesá a posouvá se do vyšších věkových kategorií

V roce 2014 bylo v Pardubickém kraji evidováno 1 460 potratů, což v meziročním porovnání znamená pokles o 85 případů. Počet potratů dlouhodobě klesá, a to především díky poklesu počtu umělých přerušování těhotenství. V roce 2014 bylo v kraji uměle přerušeno 735 těhotenství, v roce 2004 to bylo 1 024 a před dvaceti lety 2 395 těhotenství. Potratovost žen se posouvá do vyšších věkových kategorií; v roce 2004 nejvíce potratů vykazovala skupina žen ve věku 25–29 let, o deset let později byl zjištěn nejvyšší počet potratů u věkové skupiny 30–34 let. V míře potratovosti se kraj drží dlouhodobě pod republikovým průměrem.

2. SOCIÁLNÍ VÝVOJ

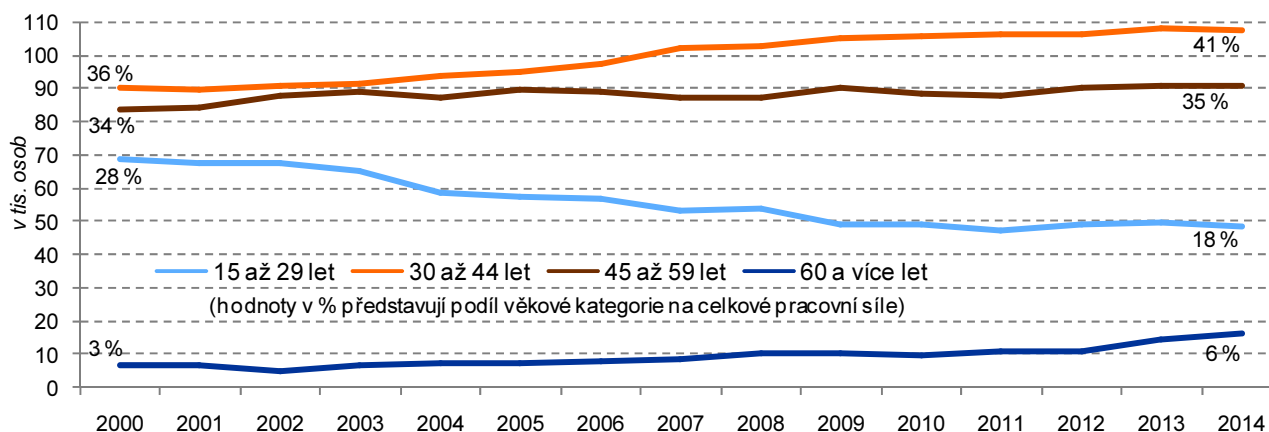
Počet osob tvořících pracovní sílu dlouhodobě mírně roste

Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) tvořilo v roce 2014 pracovní sílu² v kraji 263,3 tis. osob, tj. přibližně stejný počet ve srovnání s předchozím rokem a zároveň o 8,4 tis. více oproti stavu před pěti lety. Na změny ve struktuře pracovní síly podle věku působí nejen demografické vlivy, ale i měnící se míra ekonomické aktivity u nejmladších (prodlužující se příprava na povolání) i nejstarších věkových kategorií (prodlužování věku pro odchod do důchodu).

Pracovní síla stárne

Ještě v roce 2000 se na pracovní síle v kraji podílely osoby do 30 let 28 %, přitom do roku 2014 jejich podíl klesl o 10 procentních bodů na 18 % při republikovém průměru 17 %. Naopak zastoupení 60letých a starších mezi zaměstnanými a nezaměstnanými nadále roste a v roce 2014 dosáhlo v kraji i ČR 6 % (dvojnásobný podíl oproti roku 2000).

Graf 2.1 Pracovní síla (zaměstnaní a nezaměstnaní) podle věku v Pardubickém kraji

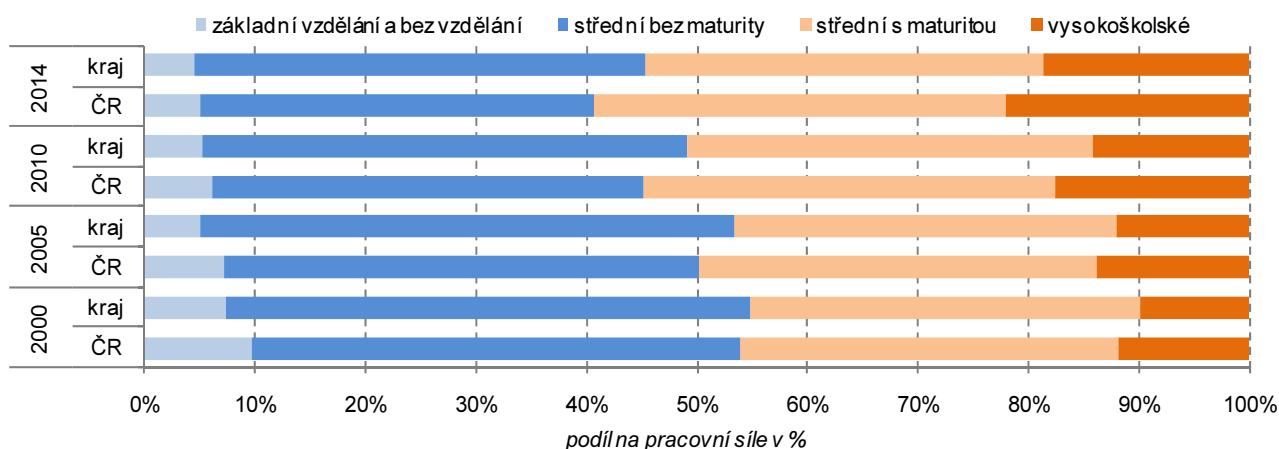
Míra ekonomické aktivity meziročně vzrostla jen mírně

Trend dlouhodobě klesající míry ekonomické aktivity³ přešel od roku 2012 v růst, i když v roce 2014 již nebyl tak významný. V roce 2014 činila míra EA v kraji 60,2 % (v celé ČR 59,3 %) a o 0,1 procentního bodu převyšovala hodnotu z roku 2013. Míra EA mužů přitom meziročně vzrostla o 0,4 p. b. na 68,4 %. U žen byl zaznamenán mírný pokles (o 0,1 p. b. na 52,2 %).

Úroveň vzdělanosti pracovní síly v kraji roste, stále však zaostává za průměrem ČR

Podíl vysokoškoláků na pracovní síle vzrostl v kraji v roce 2014 na 18,6 %, přitom před pěti lety se pohyboval kolem 14 % (za průměrem ČR přesto zaostává o 3,4 procentního bodu). Rovněž podíl středoškoláků s maturitou na pracovní síle v kraji republikové hodnoty nedosahoval. Počet i podíl středoškoláků bez maturity vč. vyučených se po předchozím dlouhodobém poklesu v roce 2014 meziročně zvýšil (o 3,5 tis. osob na 40,9 %) a průměrnou republikovou hodnotu převyšoval o 5 procentních bodů.

Graf 2.2 Pracovní síla (zaměstnaní a nezaměstnaní) podle vzdělání v Pardubickém kraji a ČR

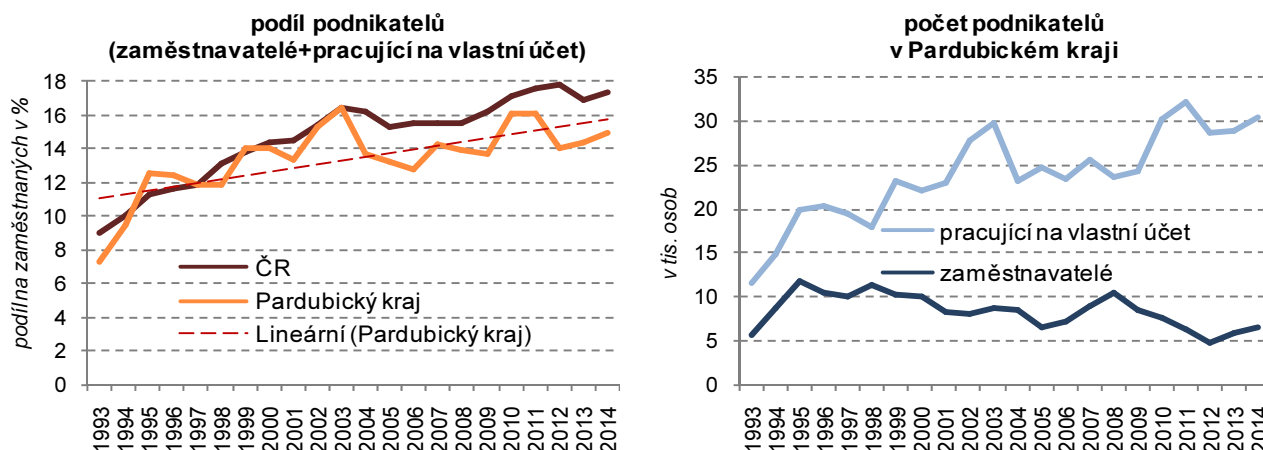
² Pracovní sílu tvoří osoby ekonomicky aktivní, a to jak zaměstnaní, tak nezaměstnaní. Zaměstnaní se dále člení podle postavení v zaměstnání na zaměstnance, zaměstnavatele a pracující na vlastní účet.

³ podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných (pracovní síly) na počtu všech osob patnáctiletých a starších

**Po útlumu
v předchozích letech
zaměstnanost rostla**

Po poklesu zaměstnanosti vlivem ekonomického útlumu po roce 2008 nastává oživení na trhu práce a počet zaměstnaných osob nejprve mírně a následně zřetelně rostl. Z celkového počtu 263,3 tis. ekonomicky aktivních osob tvořících v roce 2014 v kraji pracovní sílu bylo 246,5 tis. osob zaměstnaných (tj. o 5,4 tis. více než v roce předchozím a zároveň nejvíce od roku 1997). Na všech ekonomicky aktivních se v roce 2014 zaměstnané osoby podílely 93,6 %, což představuje o 2 procentní body vyšší podíl než v roce 2013 a zároveň přibližně stejný podíl jako před pěti lety. Míra zaměstnanosti⁴, která v roce 2013 mírně vzrostla na 55 %, se do roku 2014 zvýšila na 56,3 % a po několika letech překročila republikovou hodnotu (o 0,6 procentního bodu).

Graf 2.3 Zaměstnaní podle vybraných kategorií postavení v zaměstnání

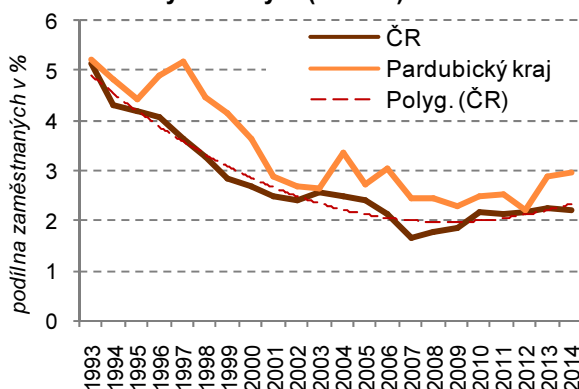
**Intenzita
podnikatelské
aktivity se zvýšila,
za republikovou
intenzitou však
dlouhodobě zaostává**

Z hlediska postavení v zaměstnání tvoří největší podíl zaměstnaných osob zaměstnanci vč. členů produkčních družstev (84,4 % v kraji v roce 2014); v postavení podnikatelů (tj. zaměstnavatelů a pracujících na vlastní účet) působilo v roce 2014 v kraji 15,0 % zaměstnaných osob, což byl čtvrtý nejnižší podíl mezi kraji; republikový podíl přitom činil 17,4 %. Dlouhodobě se (i přes meziroční výkyvy) projevuje růst podílu podnikatelů. To je zřejmé i z předchozího grafu, ve kterém byly krajské výkyvy vyrovnány pomocí lineárního trendu. Zatímco počet zaměstnavatelů kolísá s tendencí k poklesu, počet pracujících na vlastní účet naopak dlouhodobě roste.

**Počet osob s více
zaměstnáními vzrostl**

Počet osob s druhým (či dalším) zaměstnáním po předchozím období poklesu začíná růst. V roce 2014 mělo v kraji více zaměstnání 7,3 tis. osob (přibližně stejný počet byl zaznamenán kolem roku 2006). Na celkovém počtu zaměstnaných se tyto osoby podílely 3,0 % (při republikovém průměru 2,2 %), což představuje čtvrtý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání. Před 20 lety byl tento podíl téměř dvojnásobný.

Graf 2.4 Osoby s druhým (dalším) zaměstnáním

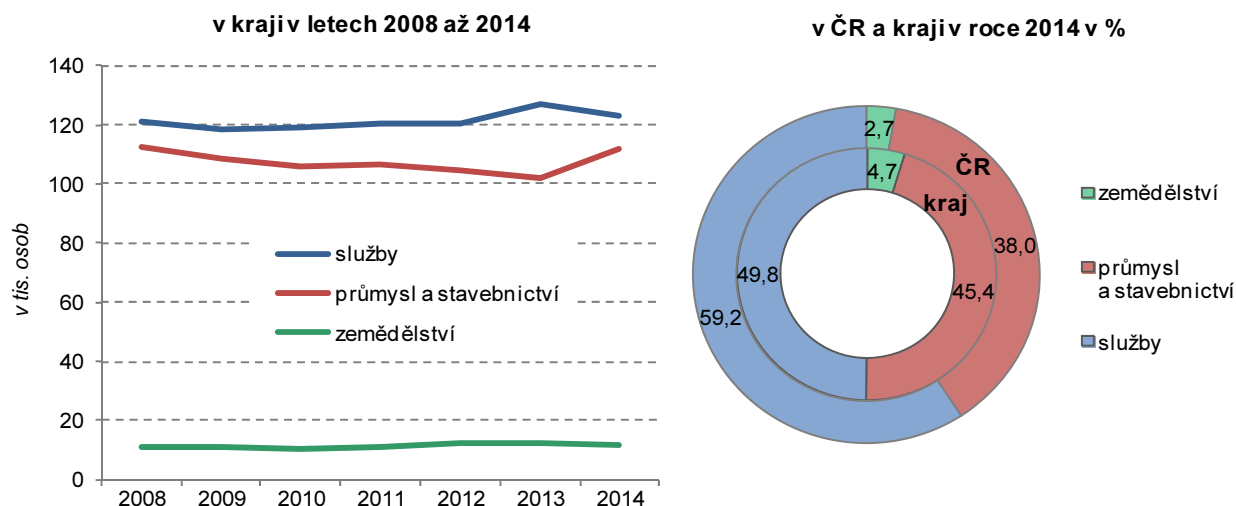

**Zaměstnanost
v sekundárním
sektoru se zvýšila**

Počet zaměstnaných v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví) v kraji sice v posledním období klesal, v roce 2014 však zaměstnanost v tomto sektoru zaznamenala oživení, a to zejména díky průmyslu. Podíl sekundárního sektoru na celkové zaměstnanosti (45,4 %) byl v roce 2014 mezi kraji 3. nejvyšší, když mu v roce 2013 patřila pátá příčka. Zaměstnanost v terciárním sektoru – tržních i netržních službách – klesla poprvé od roku 2009 pod 50 % na 49,8 % a byla mezi kraji 3. nejnižší (v předchozím roce 5. nejnižší). Podíl primárního sektoru (zemědělství a lesnictví) na celkové zaměstnanosti mírně klesl na 4,7 % a byl obdobně jako v předchozích letech v mezikrajském srovnání třetí nejvyšší.

⁴ podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob patnáctiletých a starších

Graf 2.5 Zaměstnané osoby podle odvětvových sektorů v Pardubickém kraji a ČR

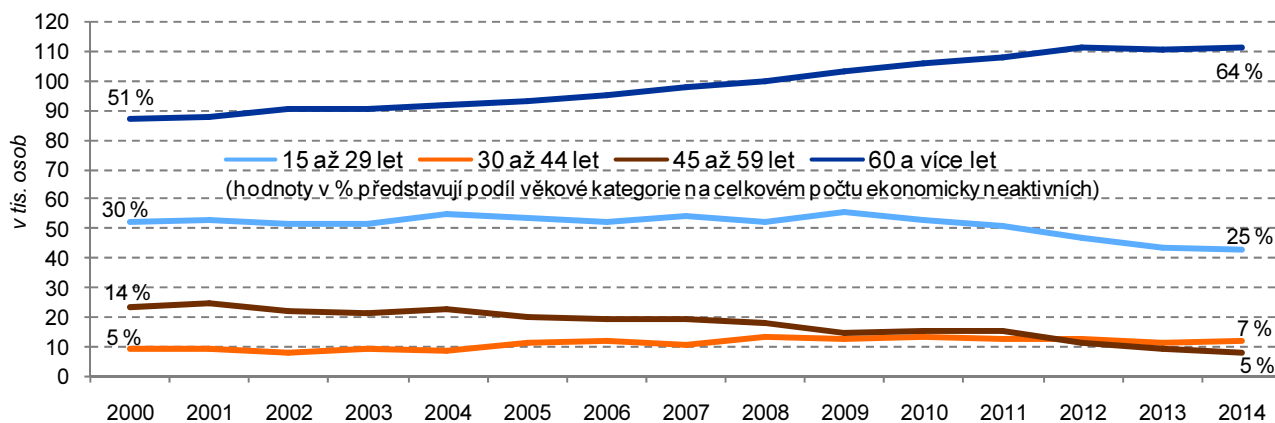
Nezaměstnanost v roce 2014 klesala

Podle VŠPS klesl průměrný roční počet nezaměstnaných v kraji mezi roky 2013 a 2014 o 5,3 tisíce (tj. téměř o čtvrtinu) na 16,8 tis. osob. Přerušil se tak rostoucí trend z let 2012 a 2013. Obecná míra nezaměstnanosti klesla na průměrnou roční hodnotu 6,4 % a převýšila republikový průměr o 0,3 procentního bodu. V mezikrajském srovnání byla šestá nejvyšší.

Počet ekonomicky neaktivních klesl

Počet ekonomicky neaktivních dosáhl v kraji maxima v roce 2010 (187,5 tis.), následoval pozvolný pokles na 174,4 tis. v roce 2014. Na celkovém počtu ekonomicky neaktivních v kraji v roce 2014 (39,8 % populace patnáctiletých a starších) se 64 % podílely osoby šedesátileté a starší a čtvrtinou osoby ve věku 15-29 let. Ženy přitom tvořily 61 % ekonomicky neaktivních. Podíl 60letých a starších mezi ekonomicky neaktivními dlouhodobě narůstá (v roce 2000 byl v kraji přibližně padesátiprocentní), klesá však i zastoupení osob ve věku 15-29 let.

Graf 2.6 Ekonomicky neaktivní v populaci patnáctiletých a starších podle věku v Pardubickém kraji

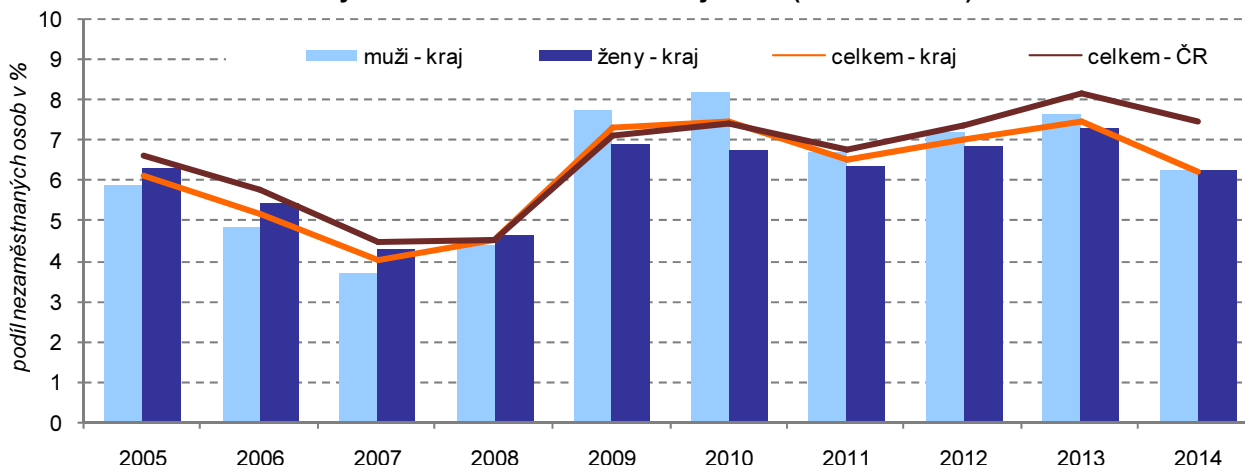
Počet uchazečů o zaměstnání v kraji klesal nejrychleji

Ke konci roku 2014 bylo na úřadech práce v kraji registrováno celkem 21 938 uchazečů o zaměstnání tj. o 16,8 % méně než v předchozím roce a zároveň o 19,8 % méně ve srovnání s koncem roku 2010, kdy byl počet uchazečů o zaměstnání za posledních 24 let maximální. Meziroční procentní pokles počtu nezaměstnaných v kraji byl přitom nejvyšší v mezikrajském srovnání. Dosažitelných uchazečů ve věku 15-64 let bylo v kraji ke konci roku 2014 na úřadech práce registrováno celkem 21 471, tj. o 17,3 % méně než v roce 2013. O 36 % se v kraji meziročně snížil počet uchazečů z řad absolventů a mladistvých (na 1,3 tis.), o 6 % pak klesl počet uchazečů se zdravotním postižením (na 3,2 tis.)

Podíl nezaměstnaných osob v kraji patří v mezikrajském srovnání k nejnižším

Podíl nezaměstnaných osob v kraji klesl k 31. 12. 2014 na 6,22 % (čtvrtý nejnižší mezi kraji) a zůstal pod republikovou hodnotu (7,46 %). Podíl nezaměstnaných u mužů se meziročně snížil o 1,4 procentního bodu na 6,23 %; u žen o 1,1 p.b. na 6,22 %. Pokles nezaměstnanosti související s celkovým oživením na trhu práce byl podpořen i mírnou zimou a tedy příznivějšími podmínkami pro sezónní práce.

Graf 2.7 Podíl nezaměstnaných osob v Pardubickém kraji a ČR (stav k 31. 12.)*

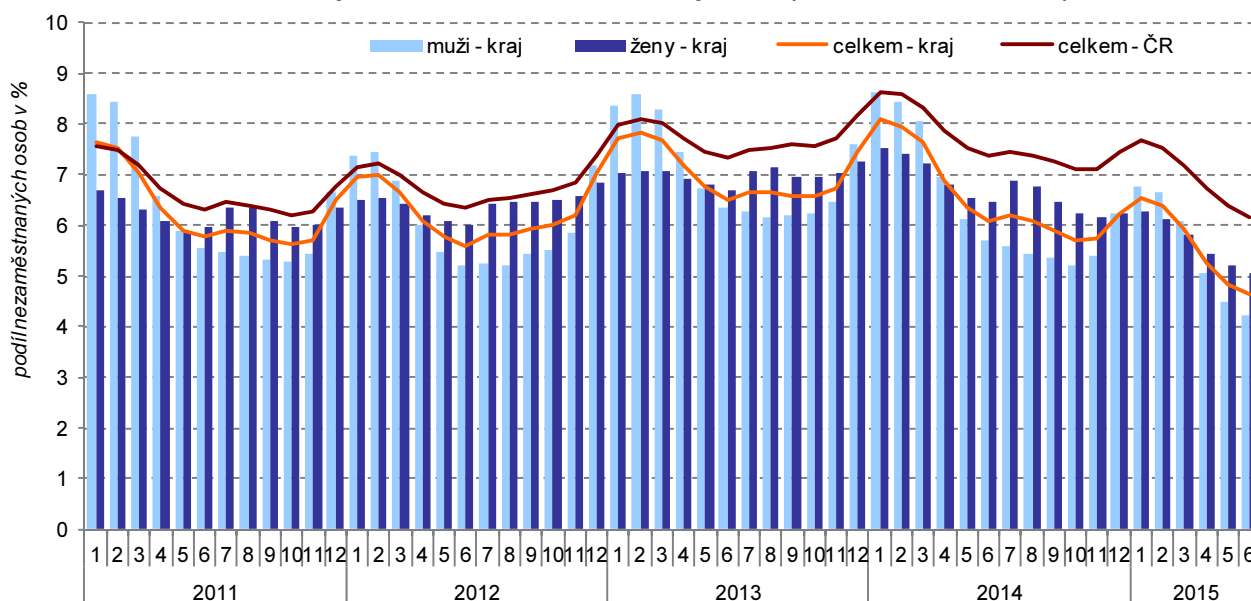
* podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Zdroj: MPSV

Nezaměstnanost se příznivě vyvíjela i na počátku roku 2015

Příznivý vývoj na trhu práce pokračoval i v 1. pololetí roku 2015. Z grafu znázorňujícího měsíční hodnoty podílu nezaměstnaných osob jsou patrné sezónní výkyvy nezaměstnanosti, a to především u mužů, kteří jsou častěji zaměstnáváni v odvětvích vázaných na roční období (např. v zemědělství či stavebnictví). Měsíční nezaměstnanost v kraji meziročně klesá nepřetržitě od dubna 2014, a to rychlejším tempem než v celé republice. Na konci dubna 2015 byl podíl nezaměstnaných osob v kraji dokonce třetí nejnížší v mezikrajském srovnání za Hlavním městem Prahou a Plzeňským krajem. K 30. červnu 2015 podíl nezaměstnaných osob v kraji dosáhl 4,63 % (4. nejnížší hodnota mezi kraji) a byl při srovnání koncových pololetních stavů nejnížší od roku 2008.

Graf 2.8 Podíl nezaměstnaných osob v Pardubickém kraji a ČR (stav ke konci měsíce)*

* podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Zdroj: MPSV

Počet uchazečů v evidenci déle než 1 rok klesal pomaleji než celkový počet uchazečů

Ke konci roku 2014 bylo v kraji evidováno 8 365 uchazečů o zaměstnání po dobu delší než 1 rok (tj. o 10,6 % méně než v roce předchozím). Jejich podíl na všech uchazečích dosáhl 38,1 %, což je nejvyšší hodnota za posledních deset let a zároveň čtvrtá nejnížší hodnota v mezikrajském srovnání. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných na osobách v produktivním věku (15-64 let) činil na konci roku 2014 v kraji 2,4 % a byl o 0,3 procentního bodu nižší než v roce předchozím a zároveň druhý nejvyšší za posledních deset let; republikový průměr přitom činil 3,4 %. Dlouhodobá nezaměstnanost je největším problémem v okrese Svitavy a Ústí nad Orlicí.

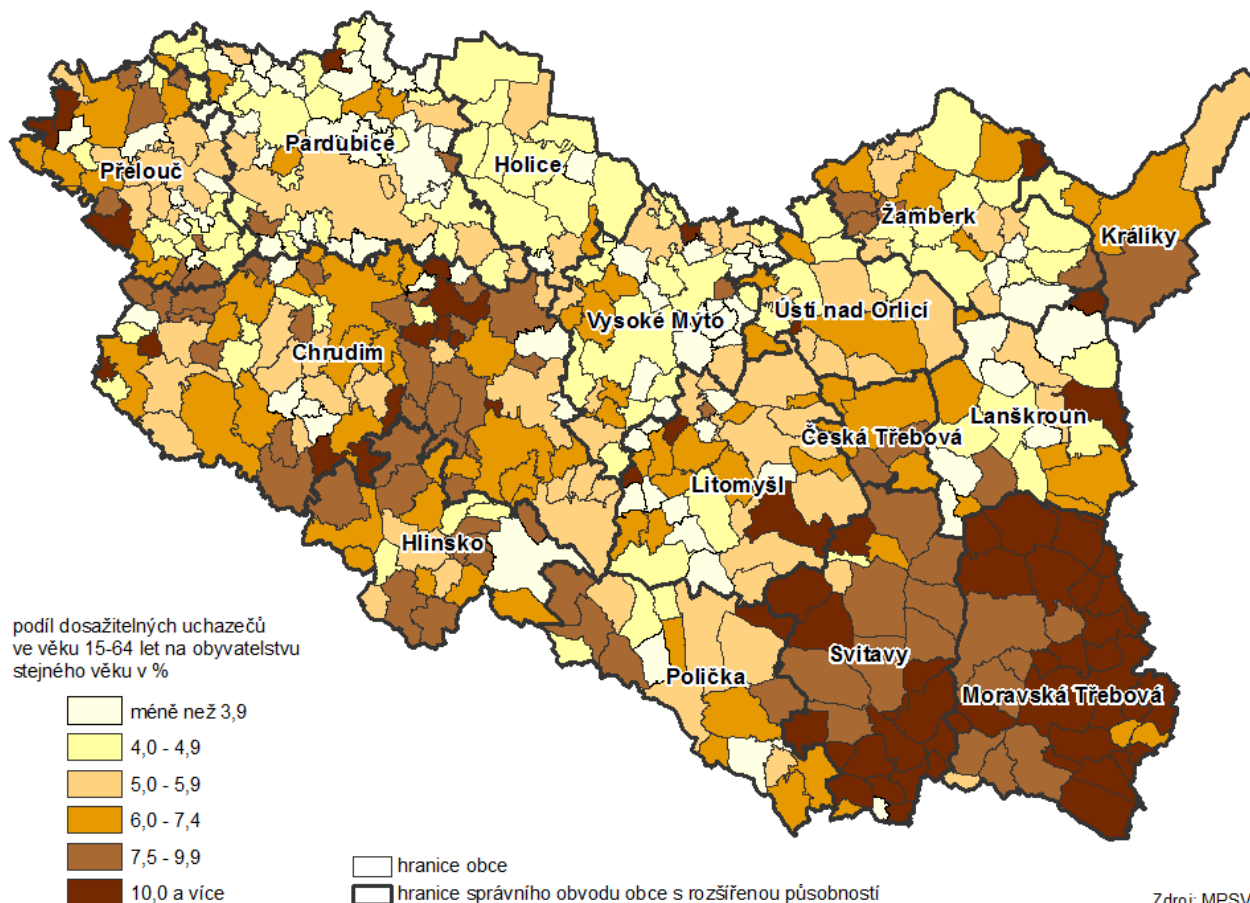
Nezaměstnanost klesala ve všech okresech kraje...

...v situaci na trhu práce uvnitř kraje však stále přetrvávají zřetelné rozdíly

Meziroční pokles počtu uchazečů o zaměstnání byl zaznamenán ve všech okresech kraje, nejvíce se mezi koncem roku 2014 a 2013 snížil v okresech Pardubice (o 19,1 %) a Ústí nad Orlicí (o 17,8 %), nejméně v okrese Svitavy (o 13,5 %). Podíl nezaměstnaných osob klesl nejvíce v okrese Chrudim (o 1,4 proc. bodu na 6,95 %), nejméně v okrese Pardubice (o 1,1 p. b. na 4,98 %).

Z pohledu správních obvodů obcí s rozšířenou působností dlouhodobě nejhorší situace na trhu práce v kraji přetrvává na Moravskotřebovsku a Svitavsku, kde byl na konci roku 2014 podíl nezaměstnaných osob 10,8 %, resp. 9,2 %. Na druhé straně nejnižší nezaměstnanost (nedosahující 5 %) byla na konci roku 2014 zjištěna na Holicku (4,4 %), Vysokomyštsku (4,8 %) a Pardubicku (4,9 %).

Podíl nezaměstnaných osob v obcích Pardubického kraje k 31. 12. 2014

Počet volných pracovních míst roste

Spolu s klesajícím počtem uchazečů o zaměstnání se zároveň zvyšovala nabídka volných pracovních míst hlášených úřadům práce. Ke konci roku 2014 bylo v kraji evidováno 3 465 volných pracovních míst, tj. o 1 072 více než v roce předchozím. Na jedno volné pracovní místo v kraji tak připadalo 6,3 uchazečů o zaměstnání při republikovém průměru 9,2. Největší převis poptávky nad nabídkou na pracovním trhu dlouhodobě zaznamenáváme v okresech Svitavy a Chrudim (s 11, resp. 10 uchazeči na 1 volné pracovní místo ke konci roku 2014), pozitivnější je v tomto ohledu situace v okresech Pardubice a Ústí nad Orlicí (s téměř 5 uchazeči).

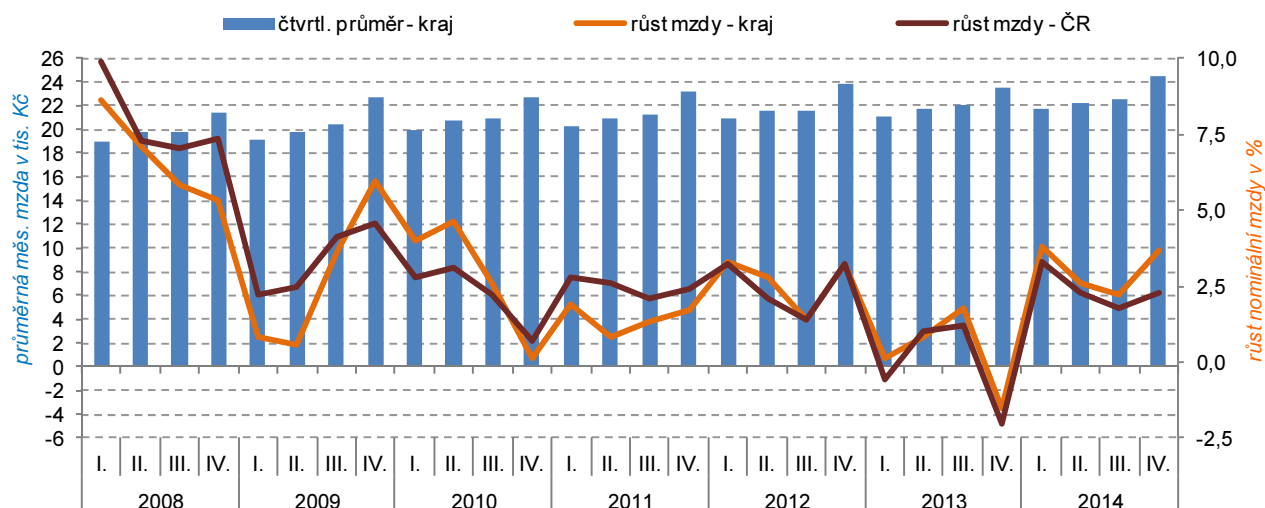
Vývoj mezd byl v roce 2014 příznivější

Nejen vývoj nezaměstnanosti, ale i průměrných mezd byl v roce 2014 příznivější než v předchozím období. Průměrná hrubá měsíční mzda⁵ v roce 2014 v Pardubickém kraji činila 22 767 Kč. Jednalo se o třetí nejnižší mzdu mezi kraji v ČR, přičemž za republikovým průměrem zaostávala o 2 919 Kč. Ve srovnání s předchozím rokem došlo k jejímu nominálnímu zvýšení o 3,1 %; vlivem relativně nízkého meziročního nárůstu spotřebitelských cen (míra inflace v roce 2014 v ČR⁶ činila 0,4 %) vzrostla reálně průměrná mzda v kraji o 2,7 %. Průměrný reálný růst mezd v ČR přitom činil 2,0 %.

⁵ Průměrná hrubá měsíční mzda počítaná podle skutečného místa pracoviště zaměstnanců – tzv. pracovištní metodou (nikoli podle sídla podniku); za osoby přepočtené na plně zaměstnané.

⁶ Souhrnný index nárůstu spotřebitelských cen za jednotlivé kraje není k dispozici.

Graf 2.9 Průměrná hrubá měsíční mzda¹⁾ a její meziroční změny v Pardubickém kraji a ČR

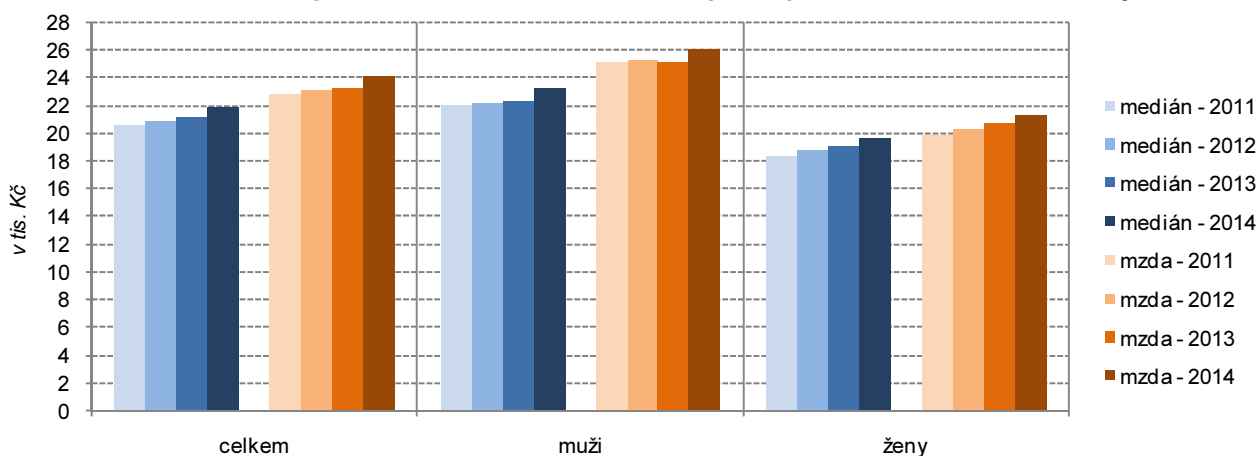

¹⁾ podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané

Nárůst mzdového mediánu se zrychlil

Medián mezd⁷ činil v roce 2014 v kraji 21 796 Kč, u mužů dosahoval 23 293 Kč a u žen byl o 3 724 Kč nižší. Oproti roku 2013 medián mezd v kraji vzrostl o 636 Kč, v mezikrajském srovnání se přitom jednalo o sedmé navýšení v absolutním i relativním vyjádření. Tempo růstu mzdového mediánu se zároveň ve většině krajů zrychlilo (mezi roky 2012 a 2013 byl zaznamenán jeho nárůst v kraji o 214 Kč, mezi roky 2011 a 2012 o 419 Kč). Ve všech krajích leží medián pod úrovní průměrných mezd; největší rozdíl nacházíme v Hl. městě Praze (region s nadprůměrným podílem osob s vysokými příjmy). V roce 2014 tvořil medián 90,6 % průměrných mezd v kraji (pátý největší podíl v mezikrajském srovnání); více se odchyloval od průměru u mužů (o 10,8 %) než u žen (o 8,0 %).

Graf 2.10 Medián mezd a průměrná hrubá měsíční mzda podle pohlaví v Pardubickém kraji

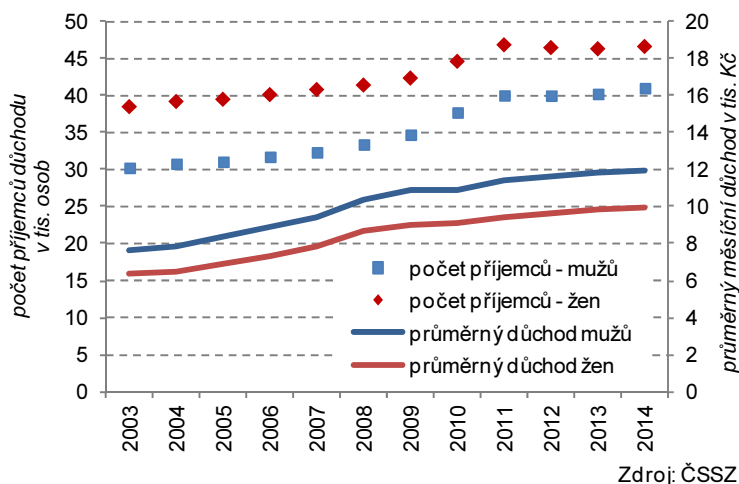

Počet příjemců důchodů meziročně vzrostl, a to zejména díky růstu počtu starobních důchodců

V prosinci roku 2014 splňovalo v Pardubickém kraji podmínky pro výplatu některého z důchodů 145 266 osob (z toho 59,6 % žen); 60 % těchto osob pobíralo starobní důchod (bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým). V porovnání s rokem 2013 se celkový počet osob pobírajících důchod v kraji zvýšil o 637 osob. K tomuto nárůstu přispělo zvýšení počtu osob pobírajících starobní důchod bez souběhu (o 1 098 osob) a důchod pro invaliditu 2. stupně (o 104 osoby). Proti roku 2013 se naopak snížil jak počet příjemců důchodů pro invaliditu 1. a 3. stupně, vdovských a vdoveckých důchodů, tak i počet příjemců sirotčích důchodů. Průměrná měsíční výše důchodu vzrostla v kraji oproti roku 2013 o 0,8 % na 10 543 Kč, přičemž průměrný starobní důchod (bez souběhu) se ve stejném období zvýšil o 1,0 % na 10 848 Kč. Meziroční přírůstek průměrných důchodů se přitom v posledních letech zpomaluje.

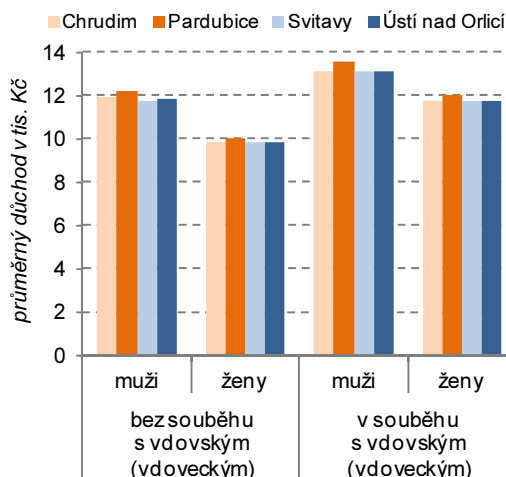
⁷ Hodnota mzdy, která rozdělí zaměstnance na dvě stejně velké skupiny – se mzdou pod a nad mediánem; na rozdíl od průměrných mezd lépe vypovídá o skutečné mzdové úrovni. Medián mezd je zjišťován strukturálním šetřením. S ohledem k metodickým změnám ve výpočtu nelze provádět srovnání údajů za roky 2011 až 2014 s roky předchozími.

Graf 2.11 Starobní důchodci a důchody (bez souběhu) v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSSZ

Graf 2.12 Starobní důchody v okresech Pardubického kraje v roce 2014

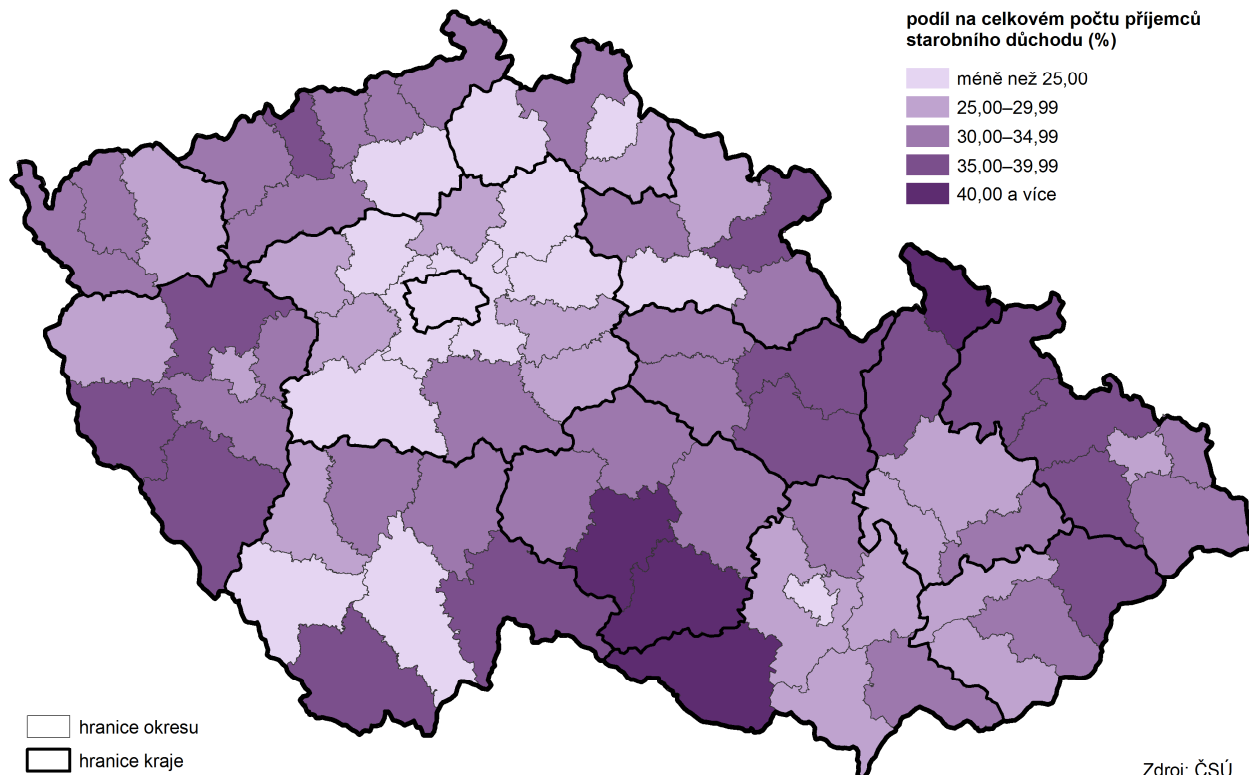
Starobní důchody v kraji za republikovým průměrem zaostávají

Starobní důchody (bez souběhu) v kraji svoji výší zaostávají za republikovou hodnotou v průměru o 227 Kč, u mužů jsou v mezikrajském srovnání dokonce třetí nejnižší a dosahují 11 930 Kč. Podprůměrné důchody v kraji korespondují s nižší hodnotou průměrných mezd. Ženy v kraji pobíraly v roce 2014 v průměru 9 896 Kč starobního důchodu, což je o 2 tis. Kč méně oproti mužům.

Starobní důchod v kombinaci s vdovským či vdoveckým důchodem pobírá v kraji téměř 31 tisíc osob

Jestliže starobní důchod sólo bez souběhu pobíralo v kraji v prosinci roku 2014 celkem 87 564 osob, starobní důchod v souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem pobíralo dalších 30 927 obyvatel kraje. Průměrný starobní důchod v kombinaci s vdoveckým důchodem byl u mužů v kraji oproti starobnímu důchodu bez souběhu vyšší o 1 308 Kč, u žen byl starobní důchod v kombinaci s vdovským důchodem oproti starobnímu důchodu bez souběhu vyšší o 1 901 Kč. Nejvyšší průměrné starobní důchody (ve vazbě na příznivější mzdové podmínky) dlouhodobě pobírají penzisté v okrese Pardubice, nejnižší v okrese Svitavy.

Příjemci předčasných starobních důchodů (bez souběhu) v okresech v prosinci 2014

Zdroj: ČSÚ

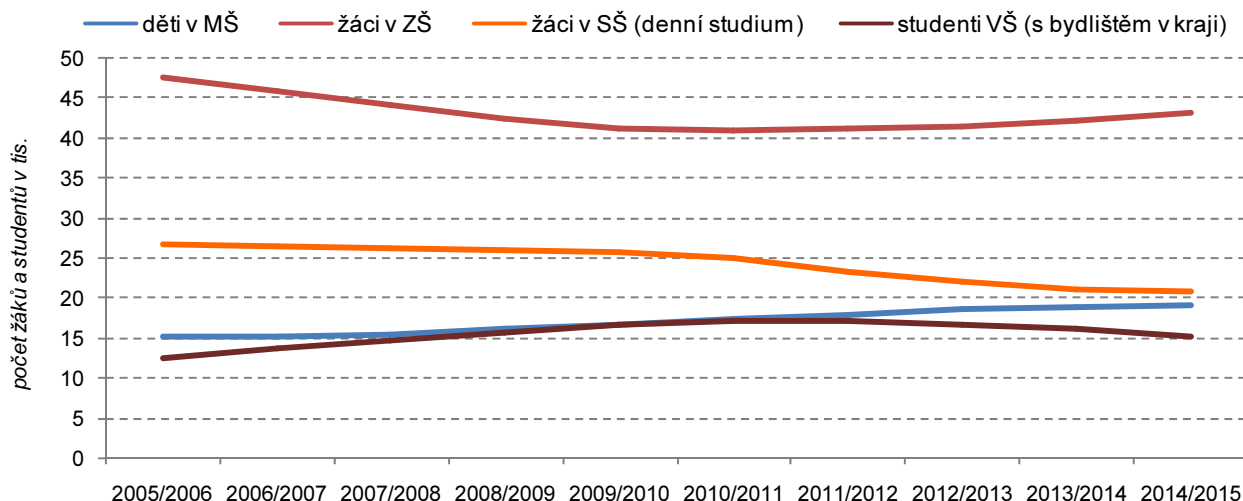
Podíl příjemců předčasných důchodů nadále roste

Zastoupení příjemců předčasných důchodů na všech příjemcích starobních důchodů se v kraji meziročně zvýšilo o 1 proc. bod na 34,2 % u důchodů bez souběhu a 13,0 % u důchodů v souběhu. Uvnitř kraje nacházíme nejvyšší zastoupení příjemců předčasných důchodů v okresech Ústí nad Orlicí a Svitavy.

Počet žáků základních škol roste, středoškoláků stále ubývá

Obsazenost škol nižších stupňů je do značné míry ovlivněna vývojem porodnosti. Počet dětí navštěvujících mateřskou školu v kraji od školního roku 2006/07 trvale roste (o 3,7 tis. dětí na 19 tis. ve školním roce 2014/15), meziroční přírůstky se však v posledních letech snižují. Naopak nárůst počtu žáků v základních školách se zrychluje. Jestliže do školního roku 2010/11 žáků v základních školách ubývalo, v následujícím období vzrostl jejich počet o 2,2 tis. na 43,2 tis. v roce 2014/15. Nízká porodnost v 90. letech minulého století se odráží v poklesu počtu žáků středních škol, a to jak gymnázií, středních odborných škol, tak i učilišť. V úhrnu klesl počet žáků denního studia středních škol v kraji od roku 2010/11 o 4,1 tis. na 20,8 tis. V posledních dvou letech se úbytek počtu středoškoláků zpomaluje.

Graf 2.13 Počet žáků a studentů podle typu školy v Pardubickém kraji

Počet studentů vysokých škol nadále klesá

Počet studentů vysokých škol začal po předchozím zřetelném nárůstu a následně stagnaci od akademického roku 2011/12 klesat. V akademickém roce 2014/15 studovalo vysokou školu 15,3 tis. osob s trvalým bydlištěm v Pardubickém kraji, tj. o 1 013 osob méně oproti předchozímu akademickému roku. Univerzita Pardubice s téměř 10 tisíci studenty patří ke středně velkým veřejným vysokým školám.

Průměrné procento pracovní neschopnosti se v posledních třech letech v kraji zvyšovalo...

V roce 2014 bylo v kraji evidováno 191,1 tis. nemocensky pojištěných osob, tj. o 1,5 tis. osob více než v roce předchozím, avšak méně než v roce 2012⁸. Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti činil v kraji 58,4 tis. osob (jen nepatrně méně oproti předchozímu roku a zároveň o 3,5 tis. osob více ve srovnání s rokem 2012). V průměru denně bylo v pracovní neschopnosti v roce 2014 v kraji 7,4 tis. osob (o 5 % více než v roce 2013 a zároveň o 8 % více než v roce 2012). Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v Pardubickém kraji rostlo z 3,533 % v roce 2012 na 3,692 % o rok později a dále na 3,854 % v roce 2014; v porovnání s ostatními kraji bylo 5. nejnižší.

...rostla i průměrná délka trvání pracovní neschopnosti

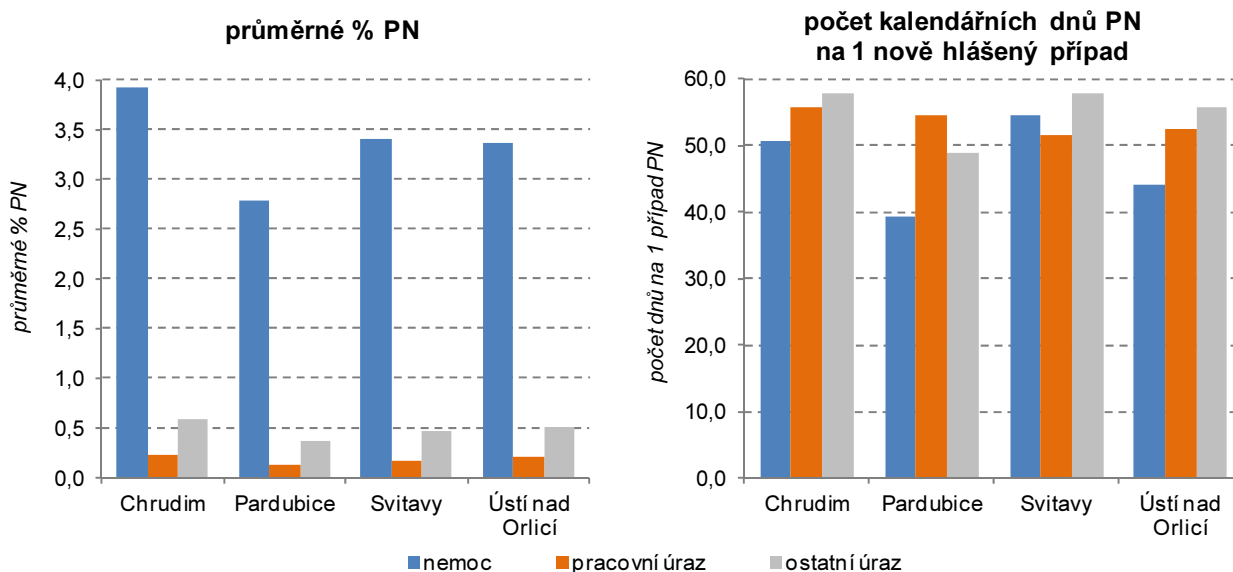
Průměrná délka trvání jednoho případu pracovní neschopnosti v roce 2014 činila 46,1 dne a byla mírně nad republikovým průměrem. Oproti roku 2013 se počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti připadající na 1 nově hlášený případ v kraji zvýšil o 2,4 dne, ve srovnání s rokem 2012 se jednalo o nárůst 0,7 dne.

Nejvyšší procento pracovní neschopnosti je v okrese Chrudim, nejnižší na Pardubicku

Dlouhodobě nejvyšší průměrné procento pracovní neschopnosti zaznamenáváme v okrese Chrudim (4,728 v roce 2014), nejnižší naopak na Pardubicku (3,265). Tato skutečnost platí nejen v kategorii celkové pracovní neschopnosti, ale i v jednotlivých podskupinách z hlediska důvodu (nemoc, pracovní úraz, ostatní úraz). Na Pardubicku zároveň dlouhodobě zjišťujeme v průměru nejnižší počet kalendářních dnů připadajících na 1 nově hlášený případ pracovní neschopnosti (40,5 dne v roce 2014); nejdelší je tato doba na Svítavsku (54,7 dne v roce 2014).

⁸ Počínaje rokem 2012 zajišťuje Český statistický úřad veškeré údaje pro statistiku dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz zpracováním dat z administrativního zdroje Informačního systému ČSSZ. Tato změna metodiky sběru dat neumožňuje plnohodnotné porovnávání dat do roku 2011 s daty od roku 2012. Zaměstnancům, kteří byli uznáni dočasně pracovní neschopnými v době od 1. 1. 2014, zaměstnavatelé vyplácejí náhradu mzdy za období prvních 14 dnů trvání pracovní neschopnosti a od 15. kalendářního dne nemocenské vyplácí mzdu OSSZ. V letech 2011 – 2013 poskytoval zaměstnavatel po dobu prvních 21 dní dočasné pracovní neschopnosti náhradu mzdy a OSSZ vyplácel nemocenské až od 22. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti. Průměrné procento pracovní neschopnosti udává, kolik ze 100 pojištěnců je průměrně každý den v pracovní neschopnosti pro nemoc či úraz.

Graf 2.14 Dočasná pracovní neschopnost (PN) v okresech Pardubického kraje v roce 2014

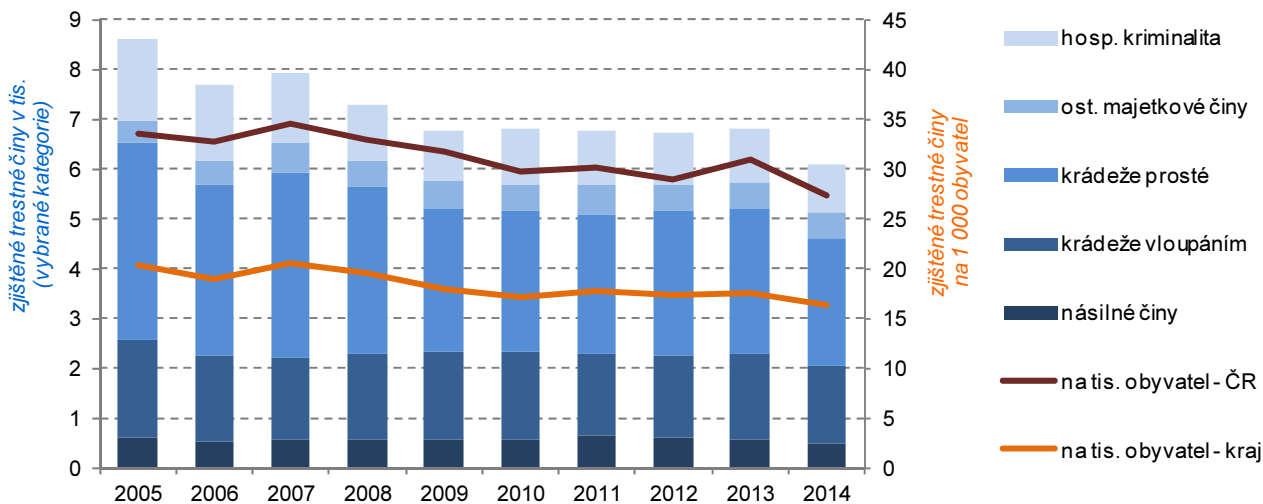
Kraj nadále patří k regionům s nejnižší intenzitou kriminality

Pardubický kraj dlouhodobě patří k regionům s nižší intenzitou kriminality. Na 1 000 obyvatel zde v roce 2014 připadlo 16,2 zjištěných trestných činů (třetí nejnižší podíl za Zlínským krajem a Krajem Vysočina), přičemž na republikové úrovni to bylo 27,4 trestných činů.

Kriminalita v kraji klesla, pokles byl relativně nižší než na celorepublikové úrovni

V roce 2014 bylo v kraji zjištěno 8 380 trestných činů, tj. o 7,8 % činů méně oproti předchozímu roku. Na celorepublikové úrovni přitom došlo k poklesu počtu zjištěných trestných činů o 11,3 %. K poklesu kriminality přitom došlo ve všech okresech kraje, nejvíce na Chrudimsku (o 11 %), nejméně pak na Svitavsku (o 0,9 %). Regionem s nejvyšší kriminalitou nadále zůstává okres Pardubice s 20,6 zjištěnými trestnými činy na tisíc obyvatel.

Graf 2.15 Zjištěné trestné činy v Pardubickém kraji a ČR

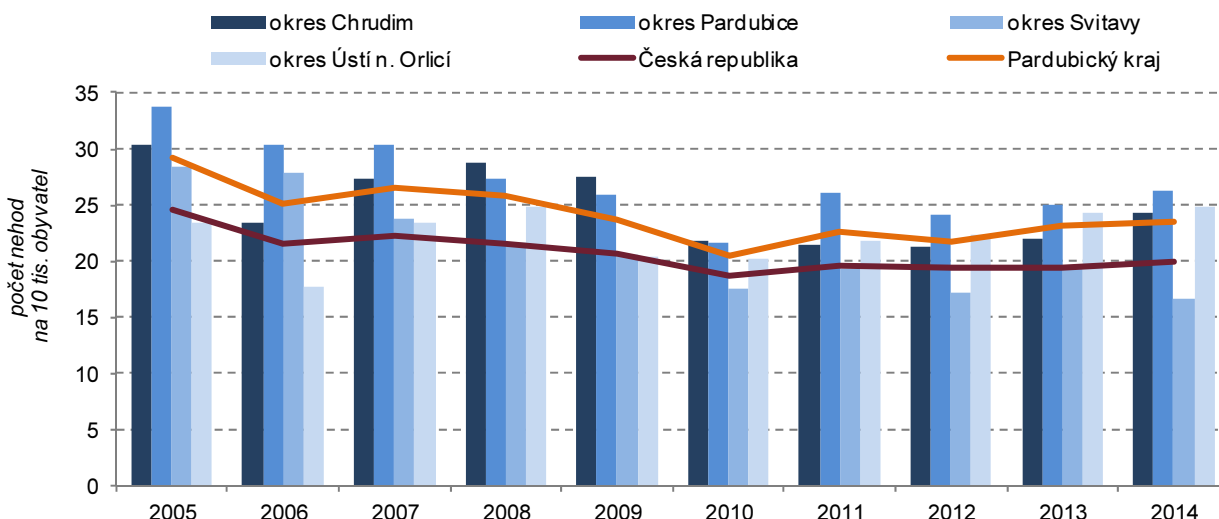
Celkový počet dopravních nehod v kraji sice klesl...

V roce 2014 bylo Policii ČR v kraji ohlášeno celkem 3 451 dopravních nehod (o 171 méně oproti roku předchozímu), z toho 35,1 % bylo zaznamenáno na území okresu Pardubice. Na tisíc obyvatel připadlo v roce 2014 v kraji 6,7 nehod (o 0,3 méně oproti roku 2013) při republikovém průměru 8,2 nehod.

... avšak vzrostl počet nehod spojených se zraněním

Ke zranění či usmrcení došlo při 1 216 nehodách v kraji, tj. 35,2 % všech nehod (ve srovnání s rokem 2013 byl tento počet o 26 nehod vyšší). Poměr těchto nehod k počtu obyvatel v kraji dlouhodobě převyšuje republikový průměr (2. pořadí mezi kraji v roce 2014 za Jihočeským krajem); nejvyšší je přitom v okrese Pardubice a Ústí nad Orlicí. V roce 2014 v kraji zemřelo při dopravních nehodách 34 osob (tj. nejméně dle dostupných údajů od roku 1996), těžce bylo zraněno 154 osob a lehce 1 430 osob.

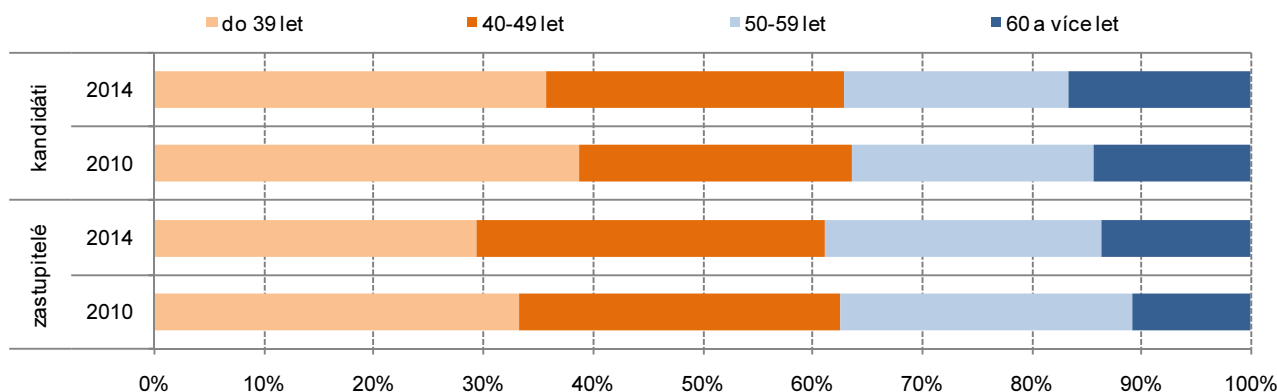
Graf 2.16 Dopravní nehody, při nichž došlo ke zranění nebo usmrcení v ČR, Pardubickém kraji a jeho okresech

Účast voličů v kraji při volbách do zastupitelstev obcí patří dlouhodobě k nejvyšším v mezikrajském srovnání

Do hodnocení sociálního vývoje kraje lze zařadit také zájem voličů hlasovat při volbách i zájem občanů účastnit se veřejného rozhodování např. v obecních zastupitelstvech. V roce 2014 proběhly kromě voleb do Evropského parlamentu a jedné třetiny Senátu Parlamentu ČR také po čtyřech letech další volby do zastupitelstev obcí, městysů a měst (včetně voleb do městských částí a obvodů statutárních měst). V komunálních volbách zaznamenal Pardubický kraj stejně jako v roce 2006 i 2010 druhou nejvyšší účast voličů (49,2 %) za Krajem Vysočina (při průměru ČR 44,5 %). Ve srovnání s rokem 2010 byla v kraji v roce 2014 zaznamenána v komunálních volbách o 4 procentní body nižší účast voličů, oproti roku 2006 se volební účast snížila o 1,5 procentního bodu.

Graf 2.17 Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do zastupitelstev obcí (bez městských obvodů města Pardubice) v Pardubickém kraji podle věku

Podíl žen mezi kandidáty do obecních zastupitelstev mírně roste, zvyšuje se i průměrný věk kandidátů

Z celkového počtu 13 057 kandidátů ve volbách do zastupitelstev obcí v kraji v roce 2014 (bez zohlednění voleb do městských obvodů města Pardubice) bylo 32 % žen. Zastoupení žen mezi kandidáty do komunálních zastupitelstev kraje se přitom velmi pozvolna zvyšovalo z 30 % v roce 2006 na 31 % o čtyři roky později. Zároveň rostl i průměrný věk kandidátů (mezi roky 2010 a 2014 o 0,7 roku na 45,6 let).

Podíl osob mladších 40 let mezi zastupiteli v obcích klesá, zároveň roste podíl 60letých a starších

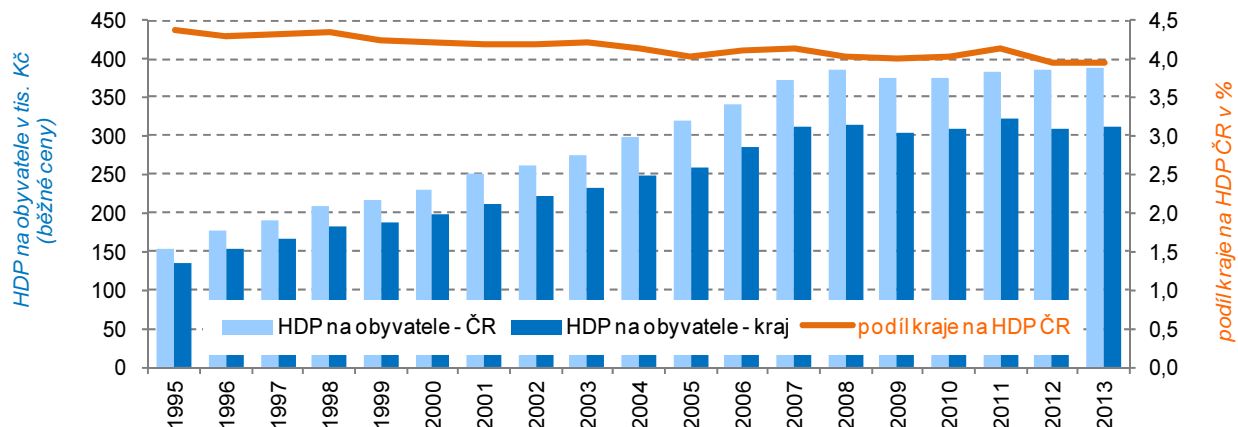
Na celkovém počtu 4 202 zvolených zastupitelů v obcích kraje (bez městských obvodů krajského města) v roce 2014 se ženy podílely 27,9 %; v roce 2006 činil tento podíl 26,7 %. Průměrný věk zvolených zastupitelů ve stejném období vzrostl ze 45,1 roku na 46,4 let. Jestliže osoby mladší 40 let byly mezi všemi zvolenými zastupiteli v kraji zastoupeny v letech 2006 i 2010 přibližně jednou třetinou, v roce 2014 se tento podíl snížil na 29,4 %. Podíl zastupitelů ve věku 60 a více let přitom do roku 2014 v kraji vzrostl na 13,6 % (v roce 2010 činil 10,8 % a o čtyři roky dříve 9,5 %).

3. EKONOMICKÝ VÝVOJ

Ekonomická výkonnost kraje je podprůměrná

Ekonomickou výkonností se Pardubický kraj řadí mezi kraje podprůměrné. V letech 2008 až 2011 se podíl na tvorbě hrubého domácího produktu (HDP) České republiky ustálil na 4,0 %, v letech 2012 a 2013⁹ poklesl na 3,9 %, přičemž tento podíl klesá již od roku 1995.

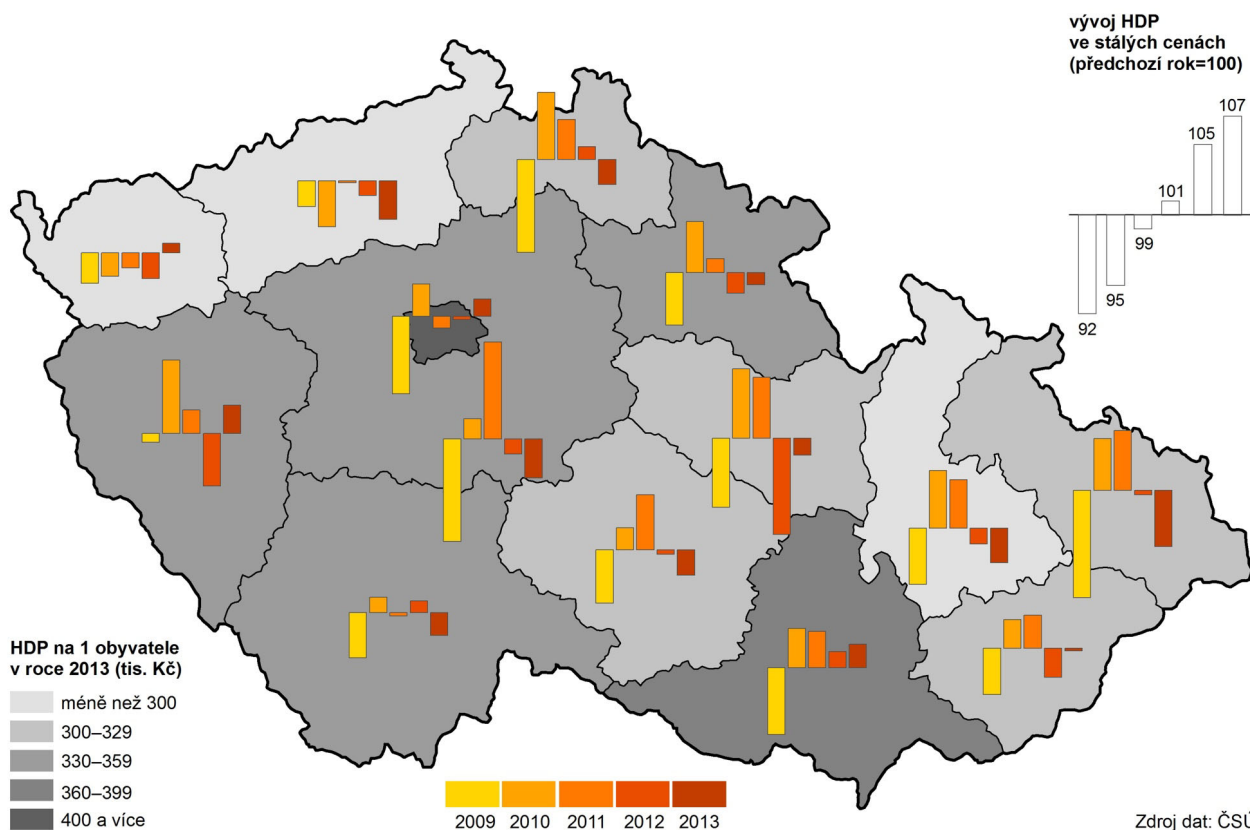
Graf 3.1 Hrubý domácí produkt v Pardubickém kraji

Hrubý domácí produkt na obyvatele v roce 2013 mírně vzrostl

HDP po přepočtu na obyvatele v kraji do roku 2008 meziročně rostl, i když pomalejším tempem než v celé České republice. Po poklesu v roce 2009 v dalších dvou letech rostl. Na rozdíl od celostátního vývoje došlo v kraji v roce 2012 opět k poklesu na úroveň roku 2010 (309 tis. Kč v běžných cenách). Růst HDP na obyvatele o 1,3 % vedl v roce 2013 k tomu, že se kraj podílem 80,5 % průměru ČR¹⁰ zařadil v mezikrajském srovnání na desáté místo.

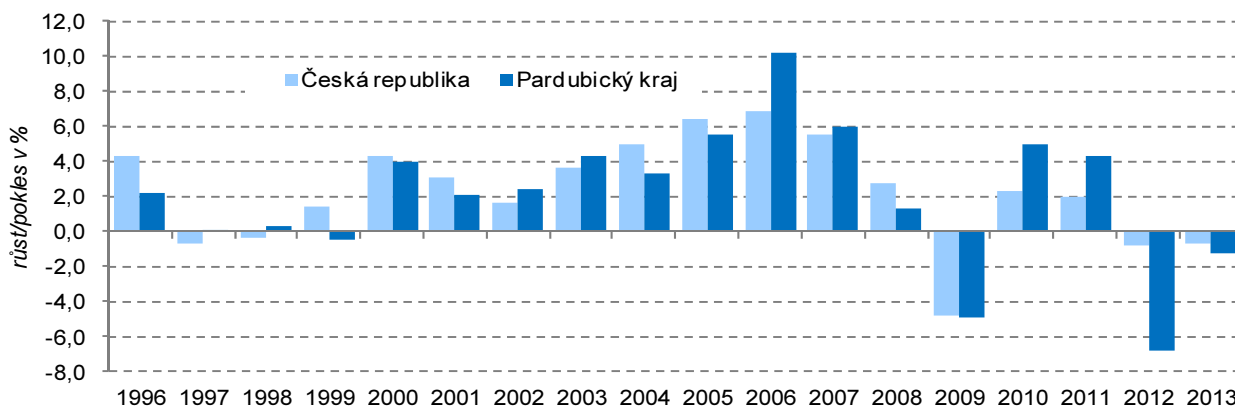
Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2009 až 2013

Útlum ekonomiky byl v kraji výraznější

Po hospodářském útlumu, který se v kraji obdobně jako ve všech ostatních krajích projevil v roce 2009 poklesem HDP ve stálých cenách, došlo v roce 2010 a 2011 k nadprůměrnému růstu. O to výraznější pokles nastal v kraji v roce 2012 (v ČR o 0,8 procentního bodu, v kraji o 6,8 procentního bodu) i v roce 2013 (v ČR o 0,7 procentního bodu, v kraji o 1,2 procentního bodu).

Graf 3.2 Meziroční růst/pokles HDP ve stálých cenách v Pardubickém kraji a ČR

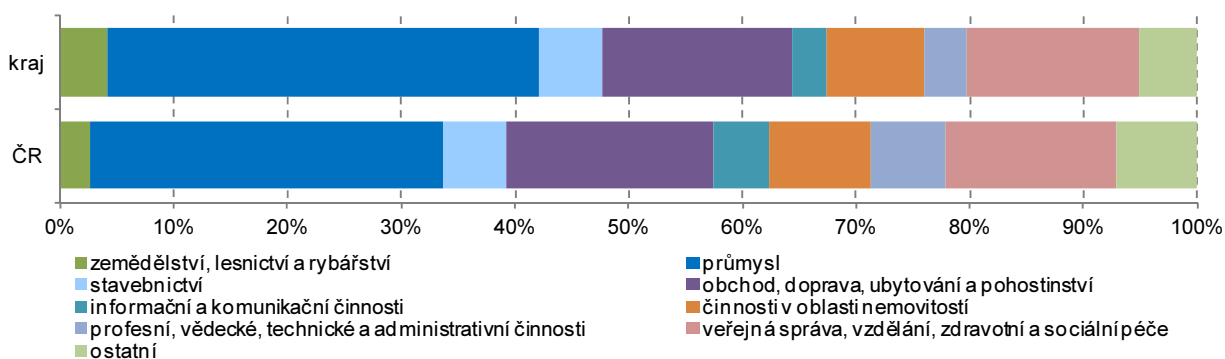
Objem tvorby hrubého fixního kapitálu zůstává podprůměrný

Nepříznivý ekonomický vývoj se odrazil rovněž ve snížené míře investování. V roce 2008 dosáhla tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK) v kraji nejvyšší hodnoty od poloviny 90. let (44 703 mil. Kč v běžných cenách), v roce 2012 to bylo pouze 39 996 mil. Kč. Podílem 3,8 % na republikovém objemu THFK se Pardubický kraj v roce 2012 řadil mezi kraje na 10. místo. Objem THFK na 1 obyvatele zaostával za republikovým průměrem o 23 %.

Zastoupení primárního sektoru se v kraji snížilo, přesto zůstalo mezi kraji páté nejvyšší

Hospodářský charakter Pardubického kraje je určován především sekundárním sektorem (průmysl a stavebnictví), který se na hrubé přidané hodnotě (HPH)¹¹ v roce 2013 podílel 43,6 % (tj. o 0,9 procentního bodu více, než byl průměr ČR). Podíl terciárního sektoru (tržní a netržní služby) na HPH meziročně v kraji poklesl v roce 2013 na 52,3 %, což je druhý nejnižší podíl za posledních pět let. Také zastoupení primárního sektoru (zemědělství, lesnictví a rybolovu) v roce 2013 meziročně mírně pokleslo, především vlivem zvýšení HPH v průmyslu a stavebnictví; v mezikrajském srovnání zůstává podíl primárního sektoru Pardubického kraje pátý nejvyšší.

Graf 3.3 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Pardubickém kraji a ČR v roce 2013

Do kraje směřuje na vědu a výzkum méně prostředků z veřejných zdrojů

V Pardubickém kraji roste počet pracovišť, která se zabývají výzkumem a vývojem. Ze 139 pracovišť (poslední dostupný údaj za rok 2013) se jich tři čtvrtiny zabývaly technickými vědami, následovaly přírodní a zemědělské vědy. Více než 90 % pracovišť, zabývajících se v kraji výzkumem a vývojem, příslušelo do podnikatelského sektoru. Vysokoškolských pracovišť bylo 8 a pouze 3 pracoviště náležela k vládnímu sektoru. Do kraje jsou na vědu a výzkum alokovány menší objemy tuzemských veřejných prostředků; zatímco celostátně připadalo v roce 2013 na veřejné prostředky 35 %, v Pardubickém kraji to bylo 22 %.

¹¹ Nově vytvořená hodnota, kterou získávají institucionální jednotky z používání svých výrobních kapacit; je stanovena jako rozdíl mezi celkovou produkcí (oceněnou v základních cenách) a mezispotřebou (oceněnou v kupních cenách).

Počet výzkumných pracovníků roste v kraji pomaleji

V porovnání s rokem 2009 se v kraji zvýšil přepočtený počet zaměstnanců výzkumu o 22 %, což je srovnatelné tempo růstu s republikovým vývojem. Výzkumníci tvořili v roce 2013 polovinu všech zaměstnanců pracovišť, která se v kraji zabývají výzkumem a vývojem, více než třetinu tvořili technici. Přepočtený počet výzkumných pracovníků vzrostl v kraji od roku 2009 o 13 % při celostátním růstu o 19 %.

Podíl uživatelů osobních počítačů i internetu je nadprůměrný

Podíl obyvatel i domácností v Pardubickém kraji využívajících informační technologie je nad celostátním průměrem. V roce 2009 byl v kraji po Hlavním městě Praze a Královéhradeckém kraji třetí nejvyšší podíl domácností vybavených počítačem, v roce 2013 klesl Pardubický kraj na 5. místo. V roce 2013¹² pravidelně využívaly PC v kraji téměř tři čtvrtiny osob starších než 16 let; v mezikrajském srovnání se kraj zařadil na 3. místo. Vyšší podíl uživatelů byl jen v Hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji. Nadprůměrný je v kraji i podíl osob využívajících internet. Zkušenost s nákupy přes internet má 38 % dospělé populace kraje (při republikovém průměru 35 %).

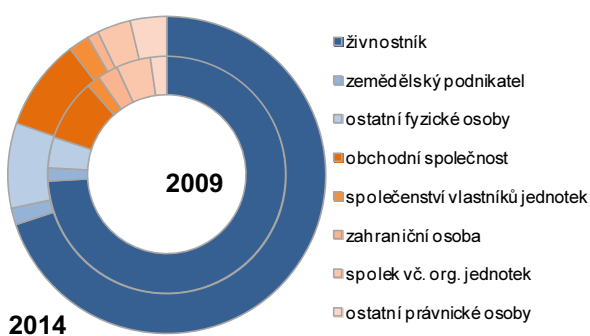
Více než tři čtvrtiny nově vzniklých ekonomických subjektů jsou fyzické osoby

Celkový počet ekonomických subjektů v Pardubickém kraji ke konci roku 2014 dosáhl 116 363, z nich byla u 61 768 zjištěna ekonomická aktivita. Tyto údaje nejsou vzhledem ke zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) plně srovnatelné s roky 2009 až 2012. V průběhu roku 2014 přibylo v kraji 3 461 nových ekonomických subjektů. Více než tři čtvrtiny nových subjektů byly fyzické osoby (především živnostníci). Mezi právnickými osobami nově vznikaly zejména společnosti s ručením omezeným (558), spolky (91) a zahraniční fyzické osoby (54). Mezi zaniklými subjekty (2 391) převažovali z fyzických osob živnostníci (1 870) a z právnických osob zahraniční fyzické osoby (187) a společnosti s ručením omezeným (114).

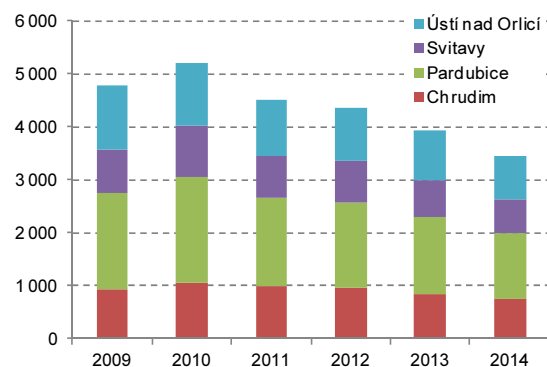
Více než třetina ekonomických subjektů nezaměstnává žádné zaměstnance

Z hlediska zaměření se nejvíce subjektů orientuje na obchod, ubytování a stravování (26 %), následuje průmysl (15 %), stavebnictví (13 %), profesní, vědecké a technické činnosti (9 %), peněžnictví a pojišťovnictví, zemědělství a lesnictví (po 5 %). Pouze 616 subjektů sídlících v kraji má více než 50 zaměstnanců. Jen 11 subjektů má více než 1 000 zaměstnanců, z toho je 7 průmyslových podniků. Naproti tomu bez zaměstnanců je 39 936 subjektů (především živnostníci, ale též svobodná povolání, zemědělství podnikatelé a zahraniční fyzické osoby).

Graf 3.4 Struktura ekonomických subjektů v Pardubickém kraji k 31. 12. v %

Graf 3.5 Nově vzniklé ekonomické subjekty v okresech Pardubického kraje

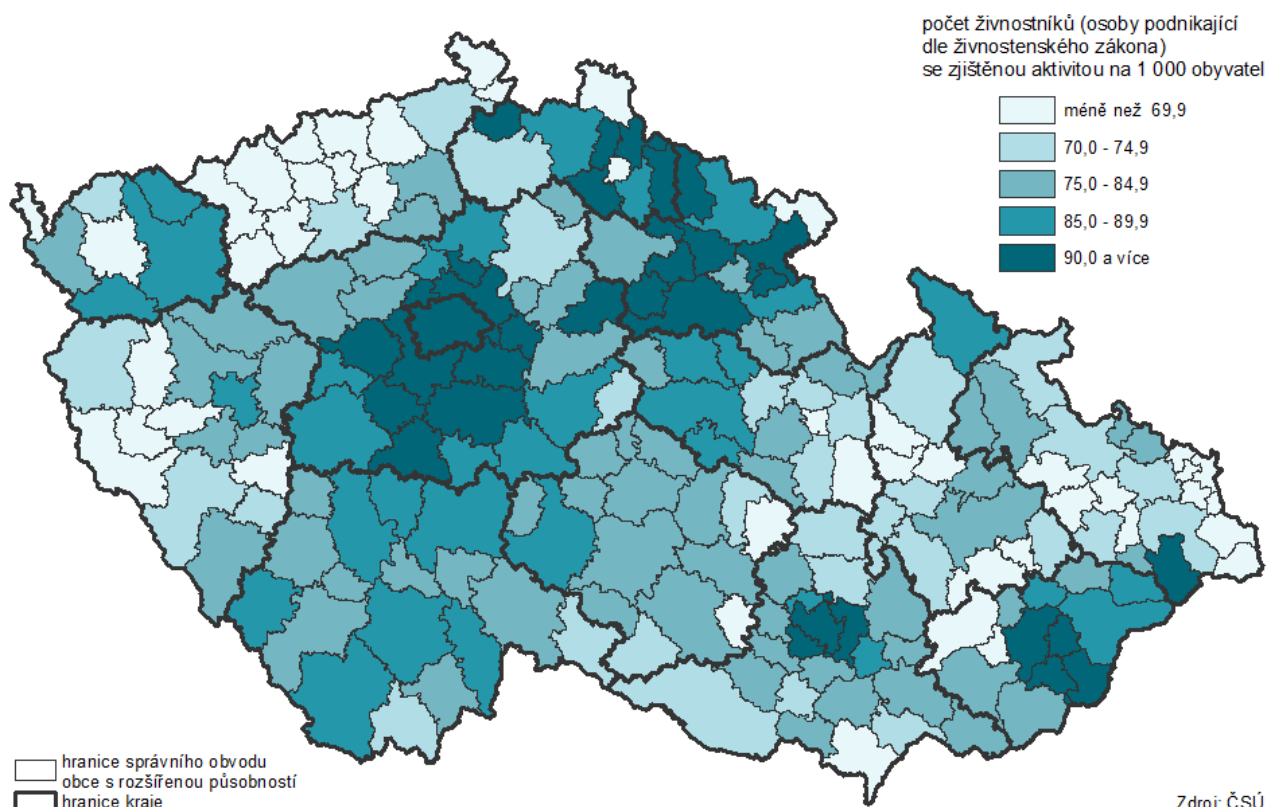

Nejnižší podnikatelská aktivita je na východě kraje

Podnikatelská aktivita (počet fyzických osob v registru ekonomických subjektů se zjištěnou ekonomickou aktivitou na 1 000 obyvatel) je v Pardubickém kraji pátá nejnižší mezi kraji. V rámci kraje je nadprůměrná v okrese Chrudim (hlavně ve správním obvodě obce s rozšířenou působností Hlinsko) a Pardubice (hlavně SO ORP Holice), výrazně podprůměrná v okrese Svitavy (především SO ORP Moravská Třebová) a Ústí nad Orlicí (zejména SO ORP Česká Třebová).

¹² vážený aritmetický průměr za roky 2012-2014

Živnostníci ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2014

V roce 2013 převýšila živočišná produkce rostlinnou

Kraj se řadí k regionům s nadprůměrným podílem primárního sektoru na zaměstnanosti i na hrubé přidané hodnotě, přitom živočišná produkce se dlouhodobě podílela na celkové zemědělské produkci více než produkce rostlinná. Pokračující snižování živočišné produkce vedlo k tomu, že v letech 2010 až 2012 převažovala v kraji rostlinná produkce nad živočišnou. Rostlinná produkce se ve finančním vyjádření v roce 2013 (poslední dostupná data) podílela na celkové zemědělské produkci 47 %. Rozhodující podíl na rostlinné produkci mají obiloviny (43 % v roce 2013), následují technické plodiny (29 %) a píce (20 %). Malé zastoupení má zelenina (necelá 4 %), brambory (3 %) a ovoce (méně než 1 %).

Ladem v roce 2014 leželo 0,6 % výměry orné půdy

Z výměry 229,5 tis. ha zemědělské půdy připadalo v roce 2014 v kraji na ornou půdu 174,9 tis. ha. Neosetá orná půda včetně úhoru tvořila 0,6 % výměry orné půdy.

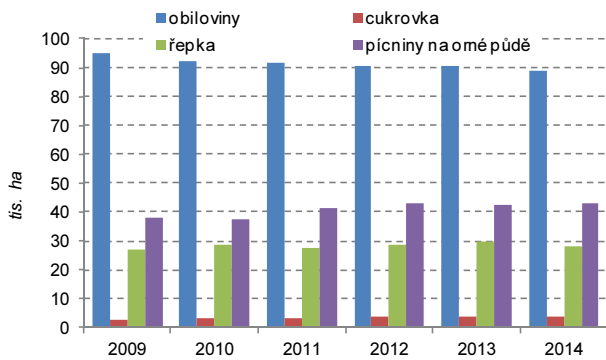
Osevní plochy obilovin byly vyšší než v roce 2013

Osevní plochy jednotlivých plodin se meziročně v kraji mění zejména ve vazbě na poptávku po jednotlivých zemědělských komoditách na domácím i zahraničním trhu. Osevní plochy obilovin kolísaly v letech 2003 až 2013 mezi 90 a 100 tis. ha, v posledních letech se zmenšovaly a v roce 2014 poprvé poklesly pod 90 tis. ha. Dlouhodobě se s klesající živočišnou výrobou snižovaly osevní plochy krmných plodin a pícnin na orné půdě. V posledních letech v kraji plocha pícnin opět rostla; v roce 2014 byla plocha pícnin na orné půdě nejvyšší za posledních 9 let. Do roku 2008 se zmenšovaly též osevní plochy cukrovky, v roce 2014 byla její plocha nejvyšší za posledních 7 let. Podpora produkce biopaliv vedla v kraji ke zvětšování osevních ploch řepky; v roce 2013 byla největší v historii, v roce 2014 byl zaznamenán pokles o 1 748 ha.

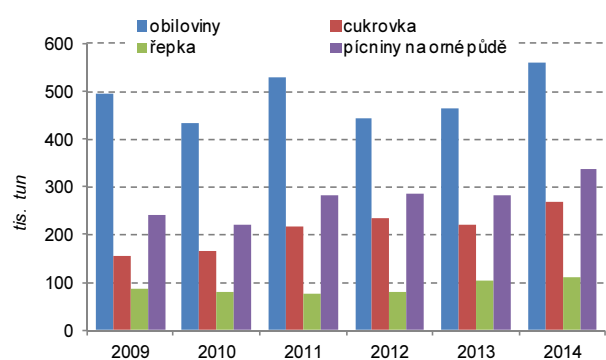
V roce 2014 bylo v kraji dosaženo historicky nejvyšší sklizně řepky

Meziroční zvýšení sklizně obilovin v kraji o 95,8 tis. tun bylo umožněno kombinací větších osevních ploch a vyššího průměrného hektarového výnosu ozimé pšenice. Celkově vzrostla v roce 2014 produkce ozimé pšenice o 57,8 tis. tun. Výnos obilovin (6,3 t/ha) a především pšenice (6,6 t/ha) je na území kraje první výnos nad 6 tun z hektaru. Historicky nejvyšší sklizně řepky bylo v roce 2014 dosaženo zásluhou nejvyššího hektarového výnosu od roku 2000. Růst produkce krmných plodin byl umožněn především zvýšením produkce kukuřice na zeleno.

Graf 3.6 Osevní plochy vybraných plodin v Pardubickém kraji (tis. ha)

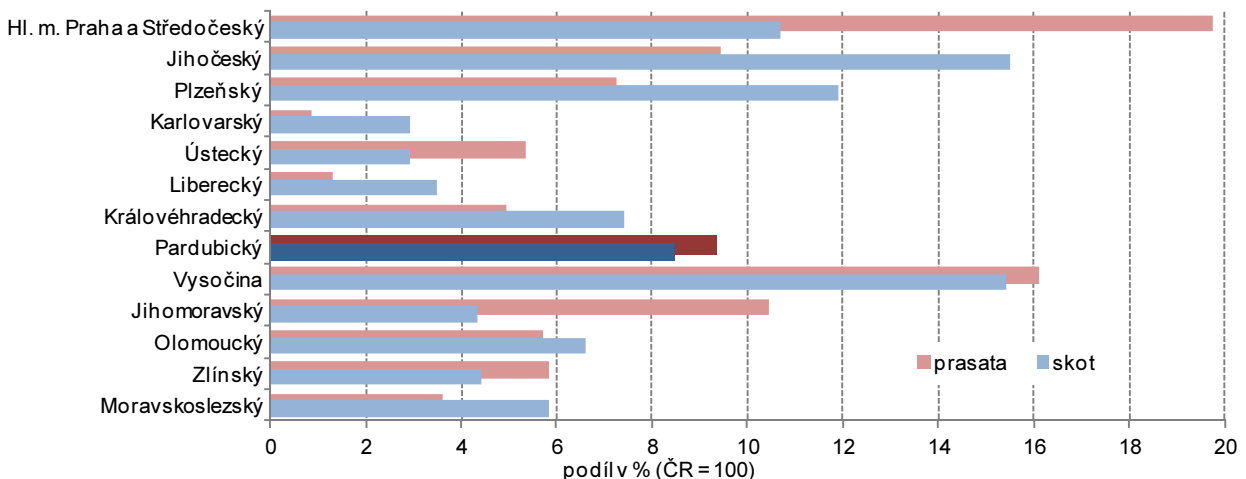
Graf 3.7 Sklizeň vybraných plodin v Pardubickém kraji (tis. t)

Intenzita chovu skotu se zvýšila

Soupisem hospodářských zvířat (k 1. dubnu 2015) byl v Pardubickém kraji zjištěn meziroční růst stavů skotu, ovcí a drůbeže; stavy prasat poklesly. Intenzita chovu skotu zvolna roste třetím rokem, nedosáhla však úrovně z roku 2009.

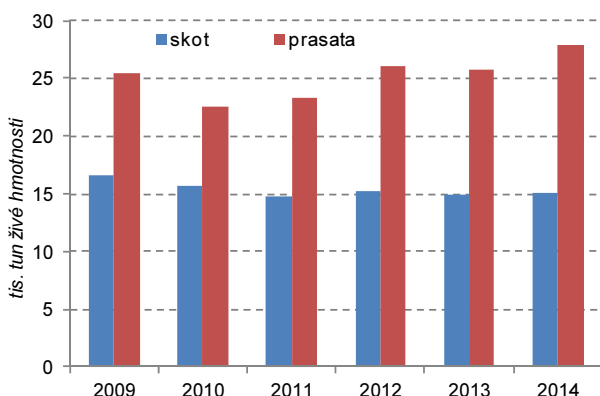
Graf 3.8 Podíl krajů na stavech skotu a prasat v roce 2014 (k 31. 12.)

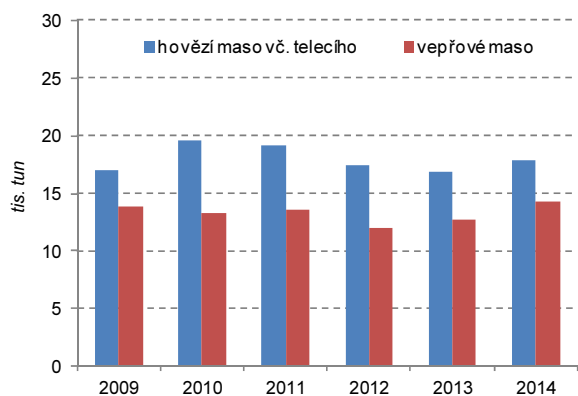
Kraj patří dlouhodobě k nejlepším v odchovu skotu i prasat

Počet narozených telat na 100 krav se v kraji oproti roku 2013 zvýšil o dva kusy a krajská hodnota 101,0 narozených telat na 100 krav je dlouhodobě nejvyšší mezi všemi kraji ČR. Počtem odchovaných telat na 100 krav se Pardubický kraj zařadil i v roce 2014 na 1. místo v republice. Počet narozených selat na prasnici v roce 2014 rostl rychleji pouze v Jihočeském kraji. V kombinaci s nejnižším úhynem to v Pardubickém kraji vedlo k druhému nejvyššímu počtu odchovaných selat na prasnici (lepší výsledků dosáhli pouze zemědělci ve Středočeském kraji).

Graf 3.9 Výroba jatečného skotu a jatečných prasat v Pardubickém kraji (tis. t ž. hm.)

Graf 3.10 Výroba masa v jatečné hmotnosti v Pardubickém kraji (tis. t)

Zvýšila se průměrná dojivost, poklesla průměrná snáška vajec na nosnici

Výroba mléka se v kraji zvýšila v roce 2014 o 3,6 %, přitom celostátně výroba mléka vzrostla o 2,9 %. Průměrná dojivost v kraji vzrostla o 3,3 %; hodnota 7 669 litrů na krávu za rok řadí Pardubický kraj na 8. místo. Snáška vajec se celostátně zvýšila meziročně o 4,9 %, k růstu došlo v šesti krajích, přitom nejvyšší přírůstek byl zaznamenán v Pardubickém kraji (32,9 %). Průměrná snáška na 1 nosnici v kraji meziročně poklesla o 5,1 % (celostátně se snížila o 2,9 %), vlivem tohoto vývoje se kraj posunul z 1. na 6. místo; roční snáška na slepici zde překračovala republikový průměr o 11 vajec.

Výroba hovězího i vepřového masa roste

V porovnání s rokem 2013 se v uplynulém roce v kraji zvýšily počty poraženého skotu o 4,4 % a o 11,4 % vzrostly počty poražených prasat. Výroba hovězího masa v kraji se meziročně zvýšila o 5,9 % a vepřového masa o 12,9 %.

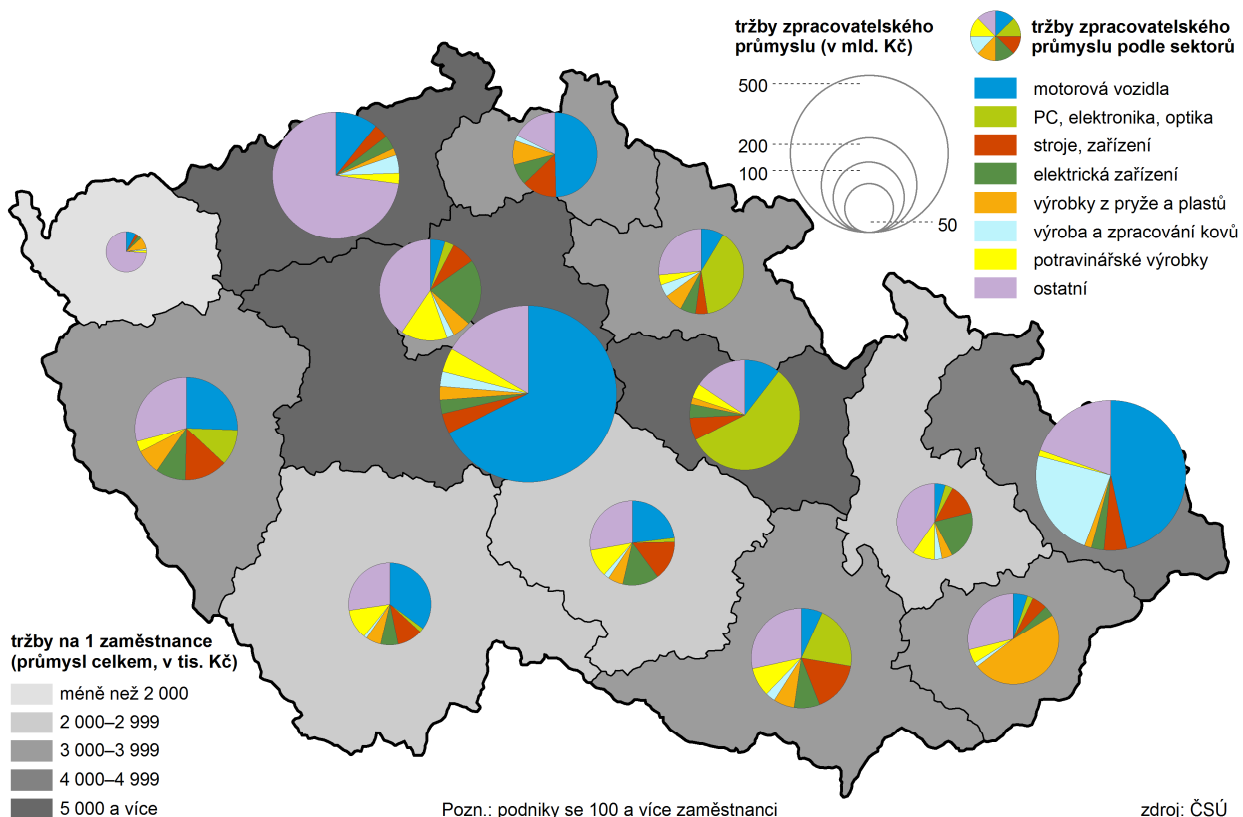
Počet zaměstnanců v průmyslu vzrostl v roce 2014 nejvíce za posledních 6 let

V roce 2014 se v Pardubickém kraji zvýšil počet průmyslových podniků s více než 100 zaměstnanci o dva na 140. Meziročně se průměrný počet zaměstnanců těchto podniků v kraji zvýšil o 4,1 % a byl nejvyšší za posledních 6 let. Rychlejší růst počtu zaměstnanců byl pouze v Olomouckém a Plzeňském kraji. Průměrná hrubá měsíční mzda se v uvedeném souboru podniků se sídlem v kraji během roku 2014 zvýšila o 3,1 % a dosahovala 89,8 % úrovně průměrné republikové mzdy v průmyslu; mezi kraji ČR byla 4. nejnižší. Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy vzrostly v kraji o 16,4 % (po Středočeském kraji 2. nejvyšší přírůstek); objem tržeb na zaměstnance byl v mezikrajském srovnání třetí nejvyšší za Ústeckým a Středočeským krajem.

V mezikrajském srovnání má kraj třetí nejvyšší podíl tržeb za přímý vývoz

Podíl tržeb za přímý vývoz na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy dosáhl v kraji 71,2 %, což je mezi kraji 3. nejvyšší hodnota po Středočeském a Jihočeském kraji. V porovnání s rokem 2013 vzrostl tento podíl o 1,3 procentního bodu.

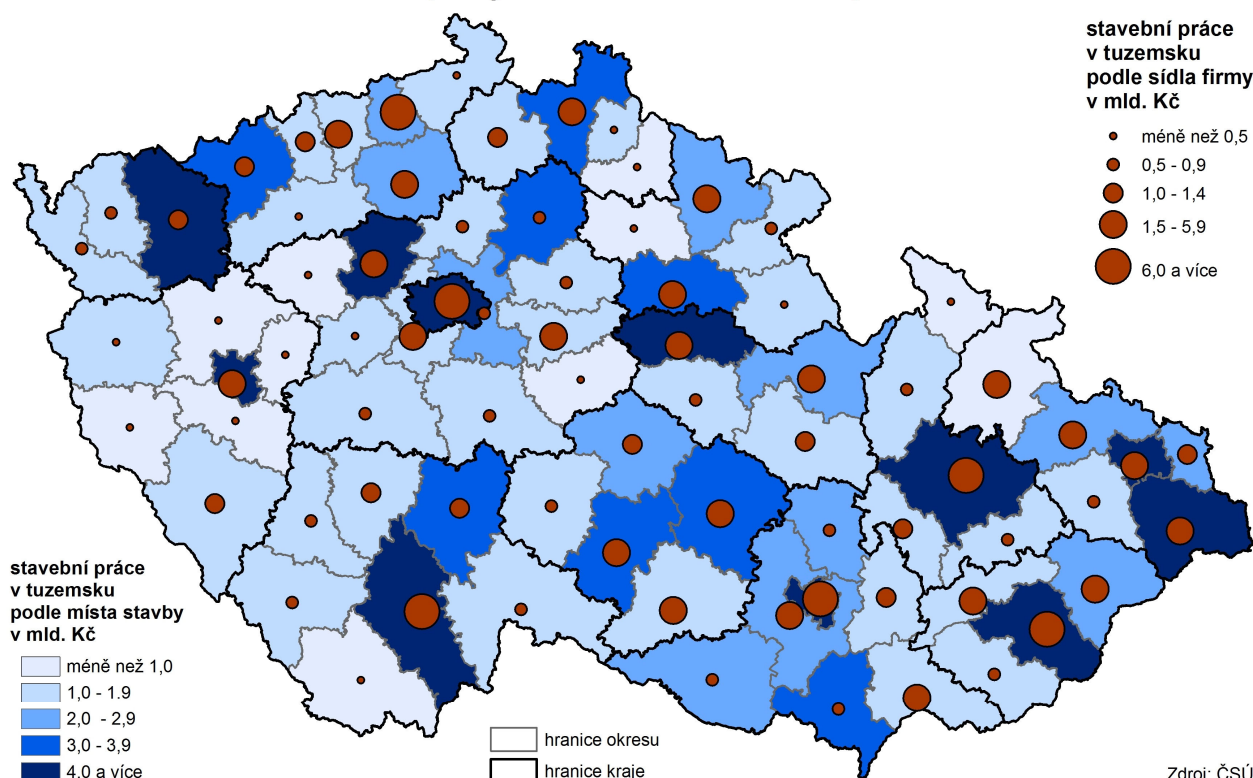
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v krajích v roce 2014

Kraj má dominantní postavení ve výrobě elektroniky

Pardubický kraj má i nadále jako jediný mezi kraji nadpoloviční podíl tržeb za výrobky z oblasti elektroniky a výpočetní techniky na celkových tržbách zpracovatelského průmyslu. Další v pořadí – Královéhradecký kraj – má přitom podíl této komodity oproti Pardubickému kraji téměř o jednu třetinu nižší.

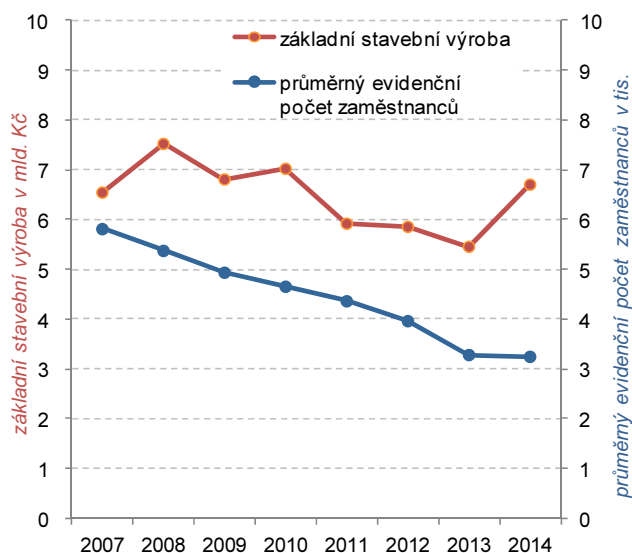
Stavební práce v roce 2014 podle místa stavby a sídla firmy (firmy s 20 a více zaměstnanci)

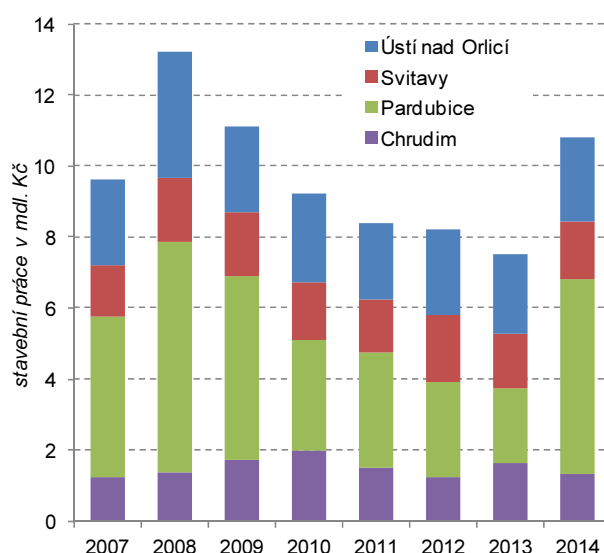
Přes mírný pokles počtu pracovníků, stavební výroba vzrostla téměř o čtvrtinu

Počet stavebních podniků zaměstnávajících 50 a více osob se v Pardubickém kraji v roce 2014 nezměnil a zůstal na 29. Průměrný evidenční počet pracovníků meziročně poklesl o 1,1 %, což představuje nejnižší meziroční pokles od roku 2011. Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců v těchto společnostech meziročně vzrostla, a to o 2,9 % na 25 722 Kč. Mzda ve stavebnictví v Pardubickém kraji dosáhla více než 86 % republikové hodnoty, obdobně jako v roce 2013. Objem základní stavební výroby (ZSV) oproti předchozímu roku vzrostl o 22,9 %, což znamená nejvyšší meziroční nárůst od roku 2007 a zároveň druhý nejvyšší nárůst v rámci ČR. ZSV podle sídla podniku v kraji poklesla v pozemním stavitelství, v oblasti inženýrských staveb její objem meziročně výrazně vzrostl.

Graf 3.11 Počet zaměstnanců a základní stavební výroba v podnicích s 50 a více zaměstnanci se sídlem v Pardubickém kraji

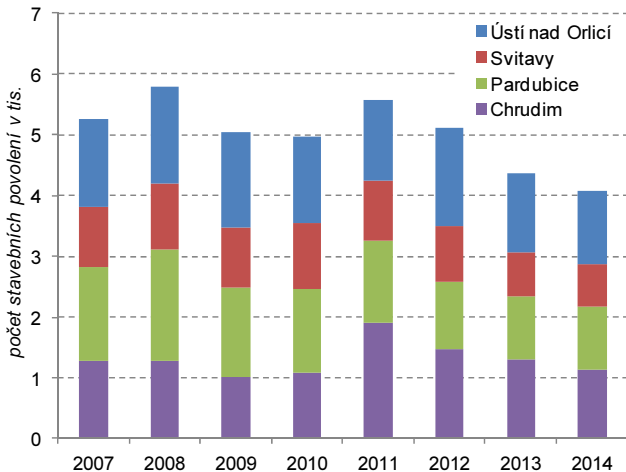
Graf 3.12 Stavební práce provedené na území okresů Pardubického kraje podniky s 20 a více zaměstnanci

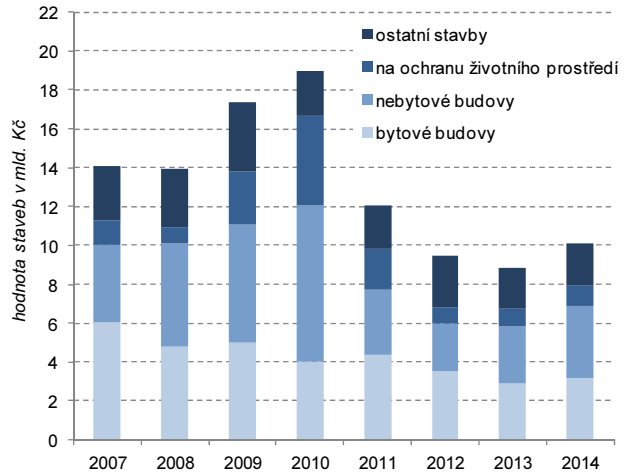
Objem stavebních prací provedených na území kraje vzrostl nejvýrazněji z celé ČR

Objem stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv na území kraje se v roce 2014 zvýšil o 44,1 %, což je i nejvyšší nárůst v mezikrajském srovnání. Republikový průměr je o 35,7 procentního bodu nižší. Objem stavebních prací v uplynulém roce vzrostl hlavně v okrese Pardubice, a to především v oblasti inženýrských staveb včetně vodohospodářských staveb. V rámci celého kraje objem stavebních prací mírně vzrostl v okrese Svitavy a Ústí nad Orlicí, snížení objemu bylo zaznamenáno pouze v okrese Chrudim. I v přepočtu na 1 obyvatele se v roce 2014 nejvíce stavělo v okrese Pardubice, nejméně v okrese Chrudim.

Graf 3.13 Vydaná stavební povolení v okresech Pardubického kraje

Graf 3.14 Předpokládaná hodnota povolených staveb v kraji podle druhu stavby

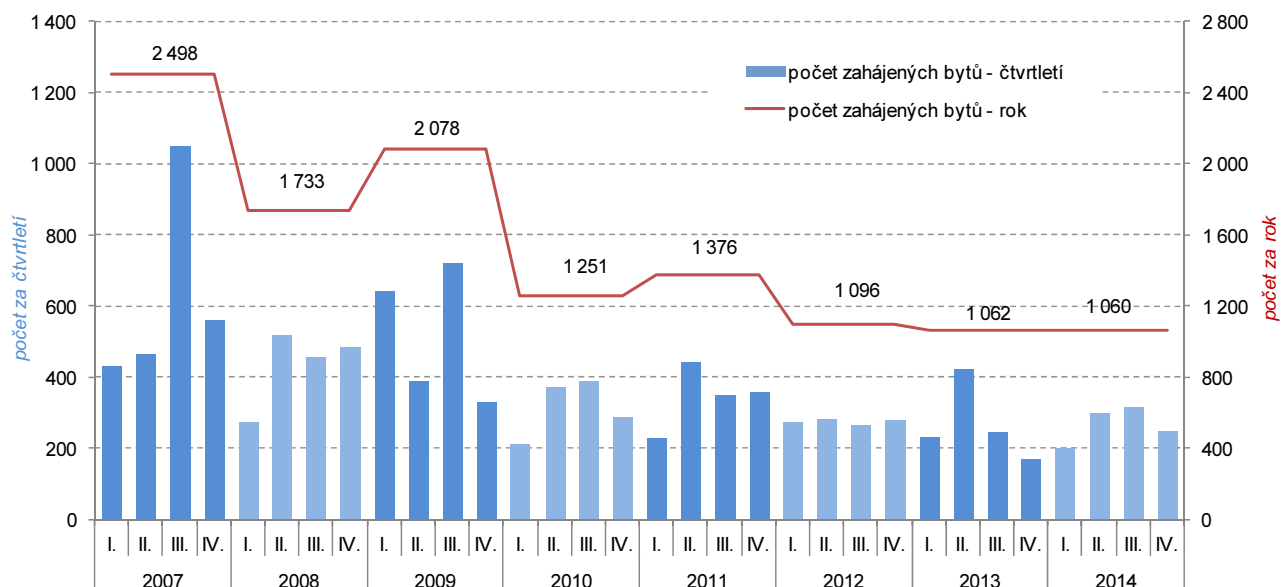
Počet stavebních povolení na výstavbu nových bytových budov vzrostl ve všech okresech kraje

V roce 2014 pokračoval pokles počtu stavebních povolení vydaných stavebními úřady ve všech krajích ČR. Počet stavebních povolení meziročně poklesl i ve všech okresech Pardubického kraje, kromě okresu Pardubice. Pouze u počtu stavebních povolení na výstavbu nových bytových budov byl zaznamenán mírný nárůst ve všech okresech kraje. V okrese Pardubice a Ústí nad Orlicí se meziročně zvýšil i počet stavebních povolení u staveb určených na ochranu životního prostředí, v okrese Svitavy se počet nezměnil a v okrese Chrudim poklesl.

Předpokládaná hodnota staveb v roce 2014 vzrostla

Předpokládaná hodnota staveb (orientační hodnota) v porovnání s rokem 2013 vzrostla v kraji o 14 %. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán u předpokládaných hodnot nové výstavby nebytových budov (72 %), hodnota nové výstavby bytových budov vzrostla o 10 %.

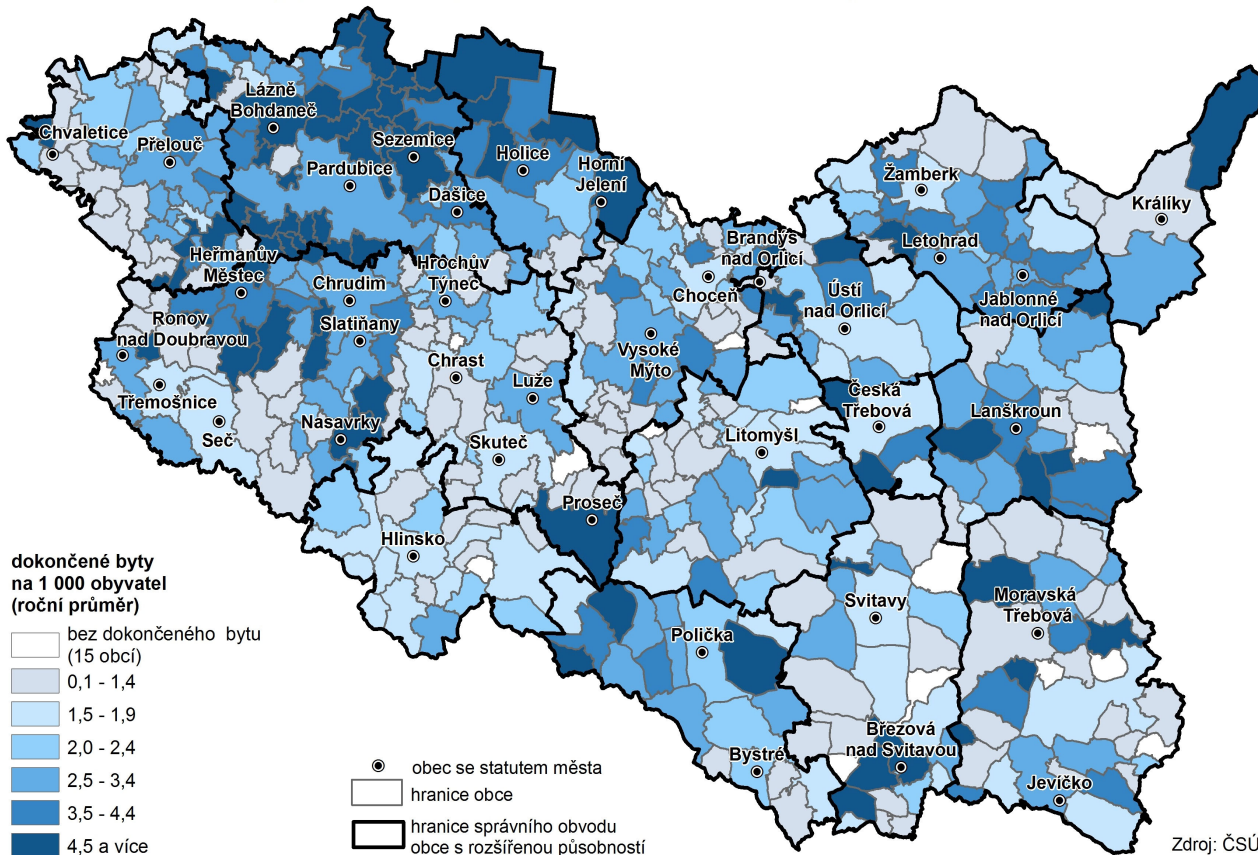
Graf 3.15 Zahajovaná výstavba bytů podle čtvrtletí v Pardubickém kraji

Mírné oživení nastalo u výstavby rodinných domů

Po mírném nárůstu počtu zahájených bytů v roce 2011 dochází v následujících letech k poklesu. Počet zahájených bytů celkem v Pardubickém kraji v roce 2014 meziročně poklesl o 0,2 %. Tento pokles se týkal pouze výstavby bytů v bytových domech. Výstavba bytů v rodinných domech vzrostla o 6,4 %, ke zvýšení došlo ve všech okresech Pardubického kraje.

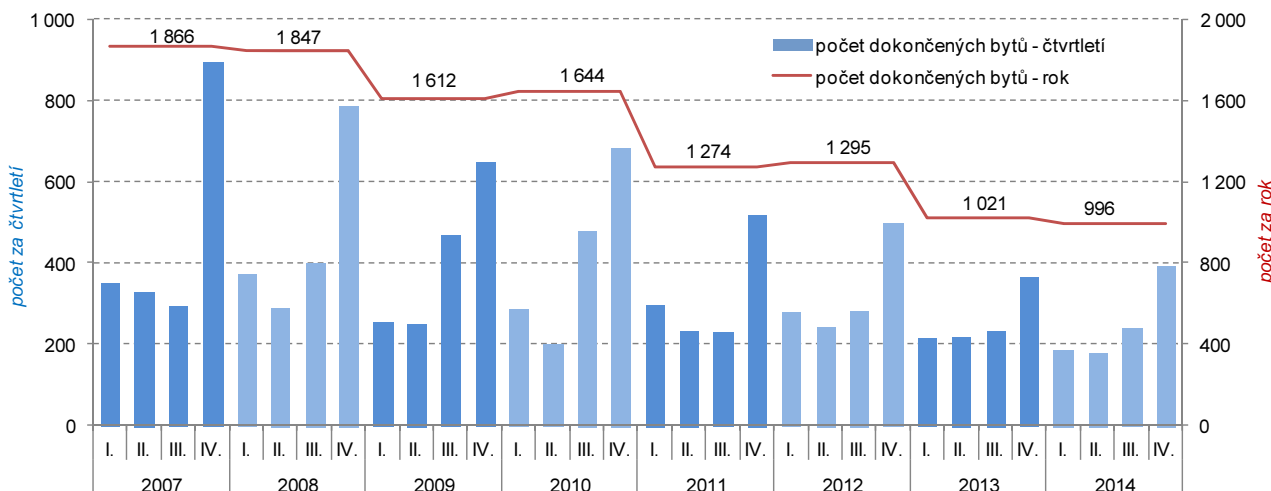
Dokončené byty na 1 000 obyvatel v obcích Pardubického kraje v letech 2000 až 2014

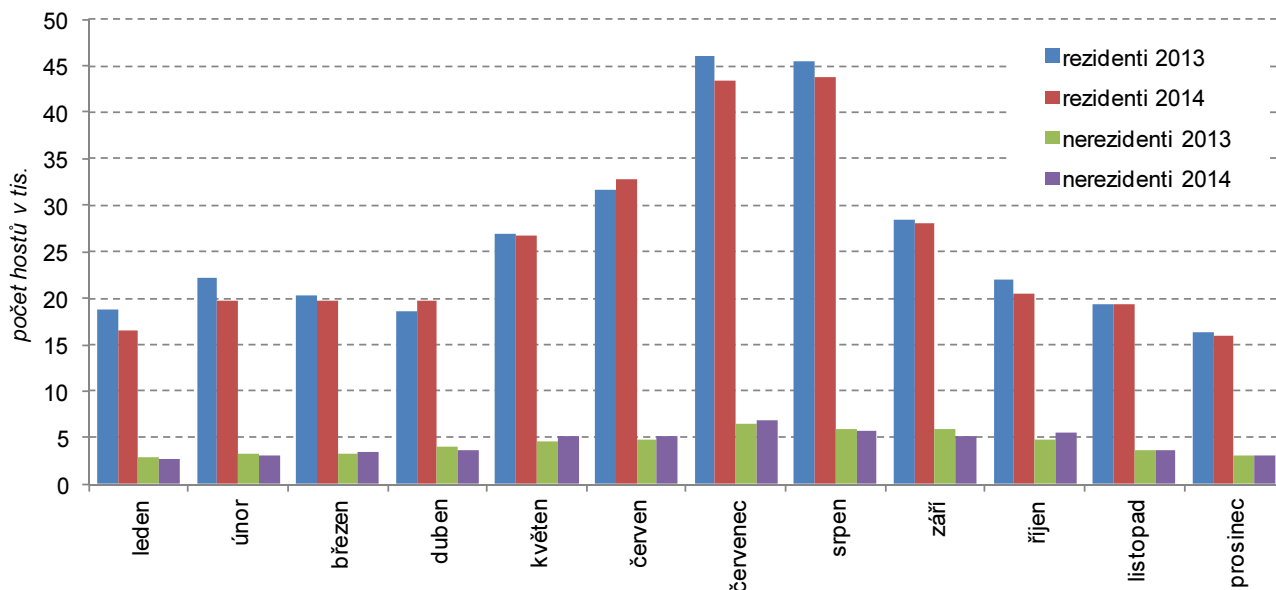
Počet dokončených bytů meziročně vzrostl v bytových domech, v domech rodinných poklesl

V roce 2014 došlo ve srovnání s rokem 2013 k mírnému poklesu počtu dokončených bytů (pokles o 2,4 %). Poklesl počet dokončených bytů v rodinných domech (snížení o 8,1 %), počet dokončených bytů v domech bytových se naopak zvýšil (nárůst o 40,0 %). Nejvíce bytů bylo v roce 2014 dokončeno v okrese Pardubice, a to jak v domech bytových, tak v domech rodinných. Za rok 2014 se v přepočtu na 1 000 obyvatel dokončilo nejvíce bytů v okrese Pardubice, nejméně pak v okrese Svitavy. Ze správních obvodů ORP se v roce 2014 v přepočtu na 1 000 obyvatel postavilo nejvíce bytů na Pardubicku, Holicku a Přeloučsku, nejméně na Svitavsku a Vysokomýtsku.

Graf 3.16 Dokončená výstavba bytů podle čtvrtletí v Pardubickém kraji

Graf 3.17 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Pardubickém kraji

Snížil se počet hromadných ubytovacích zařízení a vzrostl počet míst pro stanování

Ubytovací služby poskytl v roce 2014 v Pardubickém kraji 335 hromadných ubytovacích zařízení, jejich počet se proti roku 2013 snížil o 26 zařízení. Celková lůžková kapacita činila 20 363 lůžek, což představuje meziroční snížení o 1 479 lůžek. Míst pro stany a karavany bylo v kraji 1 812 a to představuje nárůst o 185 míst pro stanování proti roku 2013. Využití pokojů v hotelích a podobných hromadných ubytovacích zařízeních je v kraji s 29,2 % v republikovém srovnání čtvrté nejnižší. Průměrný počet přenocování hostů v ubytovacích zařízeních je v kraji shodný s republikovým průměrem (2,8 dne) a jistě nepřekvapí, že nejdéle se hosté zdrží v Karlovarském kraji (5,8 dne).

Počet tuzemských hostů v kraji poklesl, mírně se zvýšil počet hostů ze zahraničí

V roce 2014 se v hromadných ubytovacích zařízeních Pardubického kraje ubytovalo celkem 359 665 hostů, což představovalo 2,3 % z republikového úhrnu. Po přepočtu na 1 000 obyvatel měl kraj čtvrtý nejnižší podíl hostů v mezikrajském srovnání. Počet návštěvníků z České republiky (rezidenti) se snížil o 3,1 %, mírný nárůst byl zaznamenán u počtu hostů ze zahraničí (nerezidenti), a to o 0,3 %. Průměrná doba pobytu hostů v kraji byla 3,8 dne, což je hodnota shodná s republikovým průměrem.

Nejvíce hostů navštíví kraj v letních měsících

Nejvíce hostů navštíví hromadná ubytovací zařízení Pardubického kraje v letních měsících. V červenci a srpnu je to téměř 43,5 tisíce návštěvníků z České republiky a 6 tisíc hostů ze zahraničí. Návštěvnost hostů z České republiky v letních měsících meziročně poklesla, u hostů ze zahraničí došlo k mírnému nárůstu.

Pardubický kraj nejčastěji navštěvují hosté z Německa

Ze zahraničních návštěvníků využívají hromadná ubytovací zařízení v kraji nejčastěji hosté z Německa (23,0 % z celkového počtu zahraničních hostů), Slovenska (20,3 %) a Polska (11,9 %). Návštěvnost hostů ze zahraničí je dlouhodobě zvýšená i na podzim, což souvisí s konáním významných sportovních akcí, jako jsou dostihové závody Velká Pardubická steeplechase nebo závody motocyklů na ploché dráze Zlatá přilba města Pardubic.

Poznámka

Na základě výsledků projektu Ministerstva pro místní rozvoj "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013. Z toho důvodu nejsou revidované údaje srovnatelné s daty za předchozí roky.

4. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

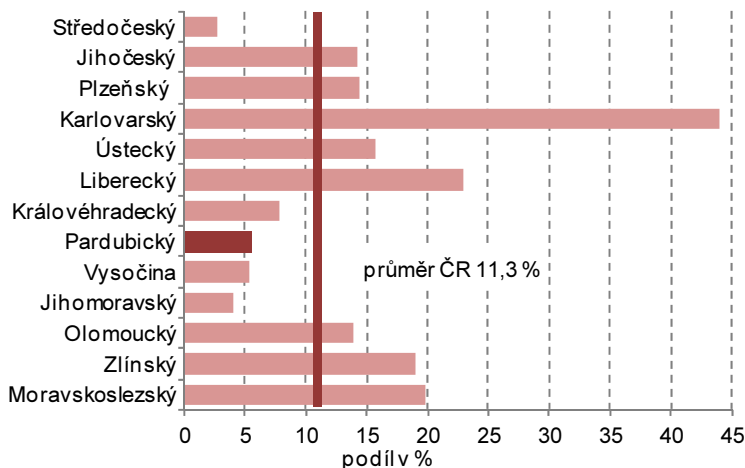
Zemědělské půdy ubývá ve prospěch lesů

V Pardubickém kraji pokračoval i v roce 2014 dlouhodobý pokles výměry orné půdy, naproti tomu rostly plochy trvalých travních porostů. Úbytek zemědělské půdy byl téměř ze dvou třetin kompenzován zvětšováním lesních pozemků. Výměra zastavěných ploch a nádvorí v roce 2014 nerostla.

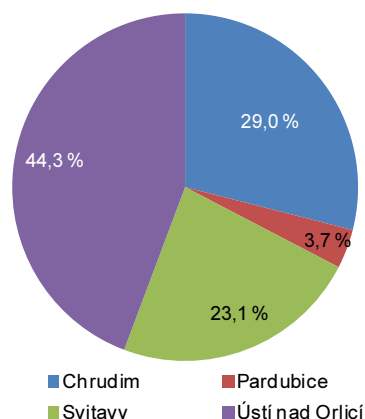
V kraji se zastavil růst ploch ekologicky obhospodařované půdy

Podíl ekologicky obhospodařované půdy (tj. půdy v ekologickém zemědělství a přechodném období) se za poslední rok v kraji dále nezvyšoval a činil 5,4 % celkové výměry zemědělské půdy, přičemž mírně poklesla výměra půdy v ekologickém zemědělství a o pětinu vzrostly plochy v přechodném období.

Graf 4.1 Podíl ekologicky obhospodařované zemědělské půdy na celkové výměře zemědělské půdy v krajích v roce 2014 (%)

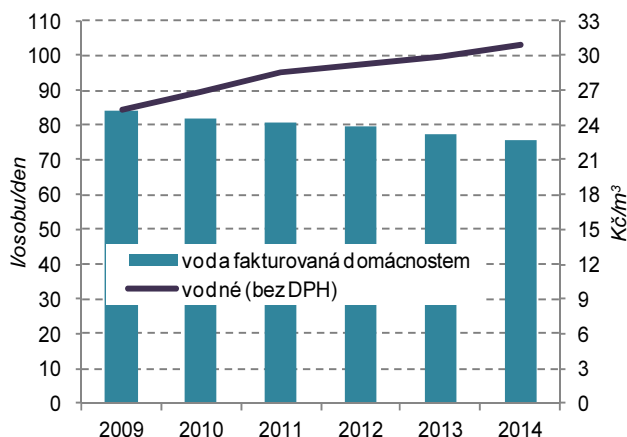
Graf 4.2 Podíl okresů na výměře ekologicky obhospodařované půdy v Pardubickém kraji v roce 2013

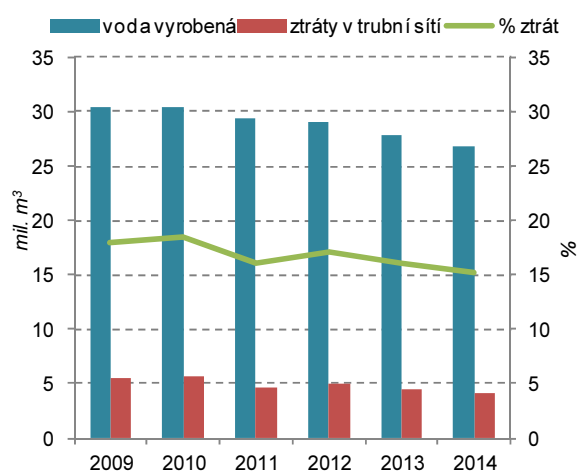
Klesá specifické množství vody fakturované domácnostem

V souvislosti se zvyšováním cen vodného a stočného klesá dlouhodobě v kraji (stejně jako v celé republice) specifické množství vody fakturované domácnostem. Za poslední rok se v Pardubickém kraji snížilo toto množství o 1,4 litru na osobu a den na 75,7 litru. Celkové množství vyrobené vody meziročně pokleslo o 3,5 %, přitom objem ztrát v trubní síti se snížil o 8,4 %; podíl ztrát na vyrobené vodě poklesl na 15,2 %. Průměrná cena vodného a stočného činila v kraji 64,30 Kč a byla 0,30 Kč pod celostátním průměrem.

Graf 4.3 Specifické množství vody fakturované domácnostem (l/osobu/den) a vodné (Kč/m³) v Pardubickém kraji

Graf 4.4 Výroba vody (mil. m³) a ztráty v trubní síti (mil. m³ a %) v Pardubickém kraji

Roste podíl obyvatel napojených na kanalizaci s ČOV

Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci s koncovou čistírnou odpadních vod v kraji dlouhodobě pozvolna stoupá; v roce 2014 žilo v domech napojených na veřejnou kanalizaci s koncovou čistírnou odpadních vod 70,6 % obyvatel kraje. Podíl čistěných odpadních vod v roce 2014 dosáhl 98,5 % a nelišil se od podílu čistěných vod v předchozích dvou letech. Délka kanalizační sítě se v kraji v uplynulém roce prodloužila o 50 km na 2 225 km.

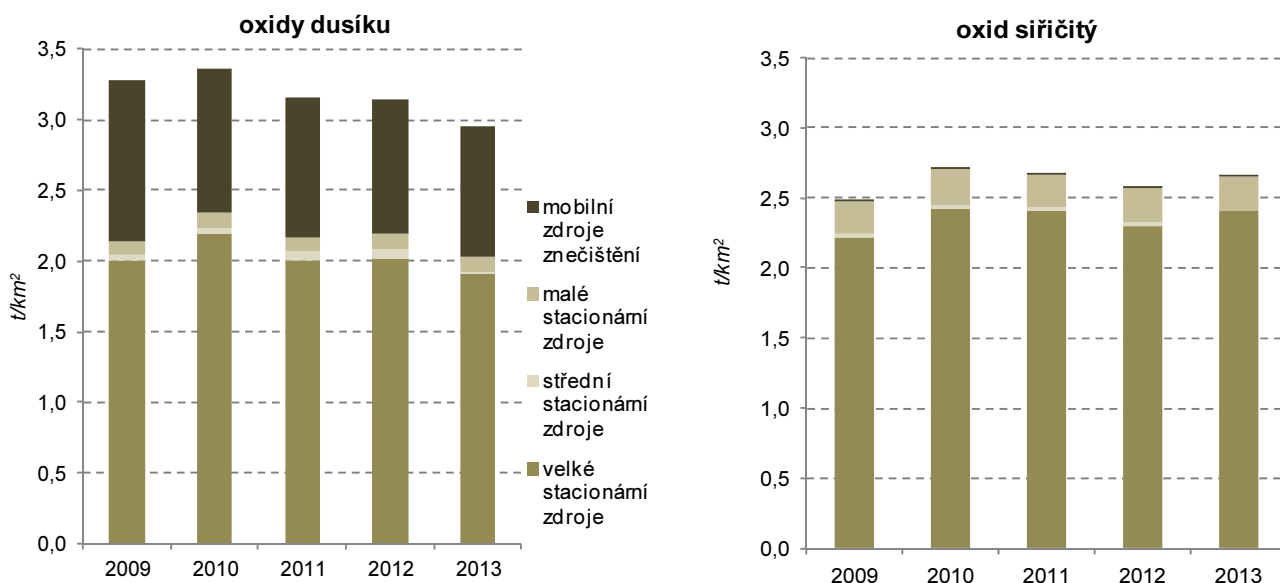
**Znečištění ovzduší
v kraji je nadprůměrné**

Pardubický kraj se řadí mezi kraje s nadprůměrnou úrovní znečištění ovzduší (měrné emise REZZO 1-4) s výjimkou měrných emisí oxidu uhelnatého. Kraj má v mezikrajském srovnání čtvrté nejvyšší měrné emise oxidu siřičitého a oxidů dusíku.

**Emise oxidu siřičitého
klesají**

V posledních pěti letech se v kraji postupně snižovaly emise oxidů dusíku. V roce 2013 poklesly měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1-4) oproti předchozímu roku o 6,0 %. Naproti tomu měrné emise tuhých znečišťujících látek po přechodném poklesu vzrostly v roce 2013 o 3,3 % a vrátily se na úroveň roku 2008. Emise oxidu uhelnatého výrazněji poklesly v roce 2011, v dalších letech mírně vzrostly.

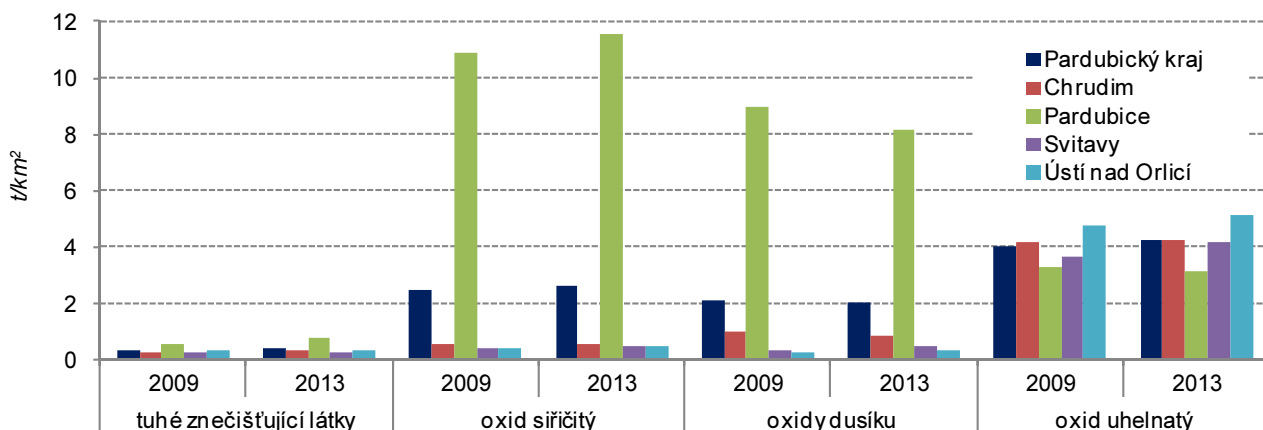
Graf 4.5 Měrné emise oxidů dusíku a oxidu siřičitého v Pardubickém kraji (t/km²)

**Zhoršená kvalita ovzduší
přetrvává v okrese
Pardubice**

V kraji se znečištění ovzduší nejvíce dotýká okresu Pardubice. Zde však došlo v roce 2013 k výraznému poklesu měrných emisí oxidů dusíku a oxidu uhelnatého.

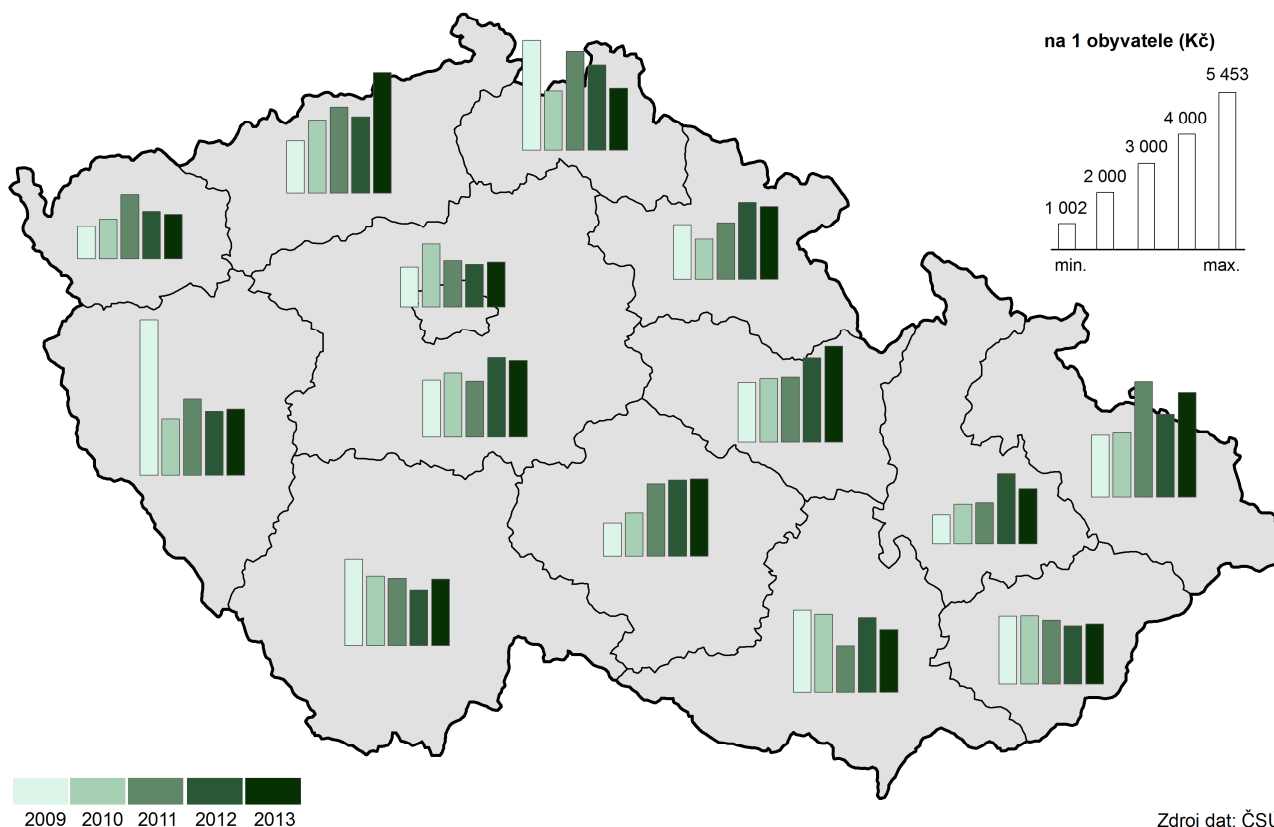
**Graf 4.6 Měrné emise znečišťujících látek ze stacionárních zdrojů (REZZO 1-3; t/km²)
v okresech Pardubického kraje**

**K růstu emisí tuhých
znečišťujících látek došlo
v roce 2013 ve všech
okresech kraje**

Na úrovni okresů jsou k dispozici údaje pouze za kategorie stacionárních zdrojů (tj. REZZO 1-3). Emise oxidu siřičitého klesaly v roce 2013 pouze v okrese Chrudim (o 14 %). Meziroční růst měrných emisí tuhých znečišťujících látek nastal ve všech okresech kraje, nejvíce v okrese Pardubice. Růst emisí oxidů dusíku a oxidu uhelnatého byl zaznamenán především v okrese Ústí nad Orlicí.

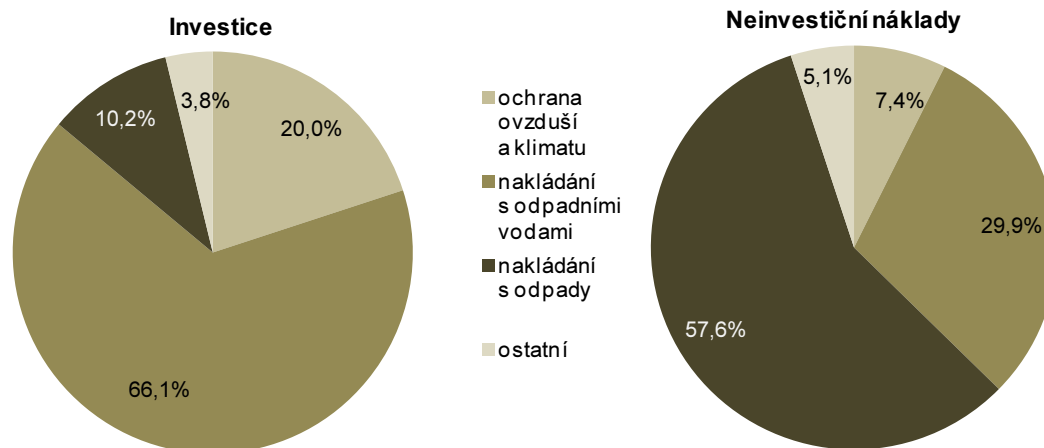
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2009 až 2013

Investice na ochranu životního prostředí na obyvatele kraje byly nejvyšší za 15 let

Výdaje na ochranu životního prostředí meziročně kolísají. V roce 2013 dosáhly pořízené investice na ochranu životního prostředí v Pardubickém kraji (místo investice) na 1 obyvatele částky 3 363 Kč, což bylo nejvíce za posledních 15 let a o 14 % více než v předchozím roce. V mezikrajském srovnání byly výdaje na obyvatele kraje po Ústeckém a Moravskoslezském kraji třetí nejvyšší a celostátní průměr byl překročen téměř o jednu třetinu.

Graf 4.7 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí subjektů se sídlem v Pardubickém kraji podle účelu (v %; průměr let 2009 – 2013)

Dvě třetiny investic jsou určeny na kanalizace a čistírny odpadních vod

V členění výdajů podle účelu jsou za kraje k dispozici pouze data podle sídla investora. Z výše uvedeného grafu znázorňujícího pětiletý průměr je patrné, že struktura vynaložených finančních prostředků se zásadně liší u investic a neinvestičních nákladů. Největší podíl investic investorů sídlících v Pardubickém kraji je určen na nakládání s odpadními vodami, zatímco rozhodující objem neinvestičních nákladů je vynaložen na nakládání s odpady.

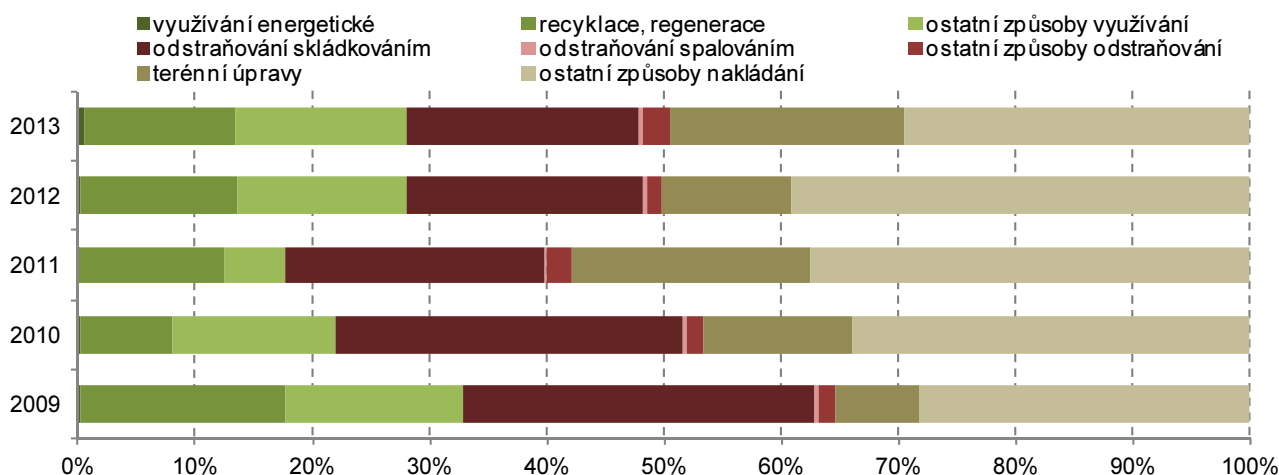
**Pokles objemu
produkovaného
komunálního odpadu
na obyvatele se zastavil**

Produkce komunálního odpadu vzrostla v roce 2013 oproti roku 2012 v kraji o 1,4 %; v přepočtu na 1 obyvatele dosáhla 299 kg za rok. Toto množství je z celorepublikového hlediska 7. nejnižší mezi kraji a je 2,7 % pod republikovým průměrem. Podíl odděleně sbíraných složek odpadu rostl až do roku 2008 na 20,0 %, v dalších letech klesal (na 14,1 % v roce 2013).

**Produkce podnikového
odpadu vzrostla**

Vývoj celkové produkce podnikového odpadu v kraji rok od roku kolísá; v roce 2013 bylo vyprodukováno o 2,3 % podnikového odpadu více než v roce předchozím. Na celostátní produkci podnikového odpadu se kraj podílí 2,2 % (mezi kraji 4. nejnižší hodnota). Nebezpečný odpad tvoří v kraji 13,5 % z veškerého podnikového odpadu, přitom celostátní podíl nebezpečného odpadu je 5,8 %.

Graf 4.8 Nakládání s odpady v Pardubickém kraji podle vybraných způsobů nakládání

**Vzrostl objem odpadů
využitých pro terénní
úpravy**

Celkové množství odpadu, se kterým bylo v kraji nakládáno, se sice v roce 2013 snížilo, avšak nelišilo se od průměrné hodnoty za předchozí 4 roky. V roce 2013 se snížily objemy odpadu ukládaného na skládky, více odpadu bylo využito pro terénní úpravy a k výrobě energie. Podíl využitých odpadů se v kraji meziročně nezměnil a zůstal na úrovni 28 %. Objem nebezpečného odpadu v kraji se na celkovém objemu odpadu, se kterým bylo během roku nakládáno, podílel méně než 8 procenty.

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek na 1 000 obyvatel (‰)															
2009	1,0	1,7	2,0	0,9	1,0	0,9	0,9	2,0	0,6	1,2	0,7	1,4	0,7	-0,1	-0,0
2010	1,0	2,0	2,2	0,8	0,7	0,7	0,4	2,0	0,8	0,8	0,5	1,3	0,3	0,1	-0,2
2011	0,2	1,5	1,5	0,0	-0,6	-0,2	-0,2	1,0	-0,6	-0,1	0,1	0,8	-0,4	-1,0	-1,3
2012	0,0	1,4	1,3	0,2	-0,4	-0,8	-0,9	0,5	-0,6	-0,0	-0,1	0,5	-0,6	-1,0	-1,1
2013	-0,2	1,4	1,0	-0,4	-1,0	-1,2	-1,5	0,3	-0,8	-0,6	-0,4	0,7	-0,8	-1,3	-1,4
2014	0,4	2,0	1,7	0,0	-0,2	-1,3	-0,7	0,2	-0,2	0,6	0,9	1,2	-0,1	-0,9	-0,9
Přírůstek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2009	2,7	11,0	11,6	1,2	2,9	-3,4	-0,5	1,8	-0,8	1,0	-1,5	2,6	-0,8	-0,6	-2,3
2010	1,5	4,5	11,7	0,9	-0,4	-1,3	-0,6	0,1	-0,1	0,8	-1,3	1,3	-0,8	-1,2	-3,2
2011	1,6	4,6	9,8	0,6	1,4	-1,9	-0,3	0,6	-0,7	0,4	-0,7	1,5	-0,2	-0,8	-2,0
2012	1,0	2,7	8,4	0,5	2,1	-3,9	-0,6	-0,5	-1,0	0,1	-1,3	1,5	-1,0	-1,3	-2,2
2013	-0,1	-4,3	7,1	0,5	2,3	-3,5	-0,5	-0,2	-1,0	-0,3	-1,5	0,6	-1,2	-1,1	-2,5
2014	2,1	10,7	8,2	0,9	3,0	-2,1	-0,7	0,3	-0,4	0,2	-1,5	1,2	-0,9	-0,9	-2,5
Živé narození mimo manželství (%)															
2009	38,8	33,7	34,5	38,0	40,9	55,1	53,6	44,6	38,8	35,7	32,1	33,8	39,5	30,5	44,2
2010	40,3	35,3	36,9	40,4	41,7	58,5	54,4	45,5	40,8	38,1	33,7	35,8	39,9	31,9	44,2
2011	41,8	36,6	38,0	42,5	43,8	58,3	56,1	47,4	42,4	39,8	35,7	36,7	43,0	32,8	46,5
2012	43,4	37,4	40,5	43,7	45,9	58,7	58,0	48,4	43,8	41,6	37,7	38,4	45,1	35,6	47,7
2013	45,0	38,7	42,2	45,7	46,4	60,7	59,3	49,8	47,1	44,3	38,9	39,6	45,7	37,4	49,8
2014	46,7	40,6	44,3	48,4	49,1	61,6	61,1	52,0	47,9	45,3	41,3	41,4	47,8	39,1	50,4
Index stáří (65 a více let / 0–14 let) (%)															
2009	107,0	129,5	95,4	105,5	112,3	96,3	90,0	96,0	111,7	106,2	107,5	114,2	109,4	113,6	104,3
2010	107,8	127,6	94,8	106,8	113,4	98,1	91,2	97,1	113,4	107,1	109,6	114,8	110,3	115,7	105,8
2011 ¹⁾	110,4	129,7	95,9	109,8	116,6	103,4	96,0	100,7	116,5	110,0	112,6	116,1	112,9	117,8	108,6
2012	113,3	129,2	97,4	113,2	119,2	108,7	100,8	105,2	120,5	113,1	116,2	118,4	116,5	121,1	112,5
2013	115,7	128,3	98,8	116,0	121,8	113,4	105,1	109,1	123,6	116,1	119,6	120,2	119,5	123,6	116,0
2014	117,4	125,8	99,6	118,4	123,8	117,5	108,5	112,5	126,4	118,3	122,1	121,2	122,1	126,3	118,9
Naděje dožití mužů při narození (roky) - dvouleté průměry															
2009	74,1	76,2	74,0	74,5	74,5	72,7	72,0	73,9	75,1	74,7	74,8	74,5	73,9	73,4	72,4
2010	74,3	76,3	74,3	74,8	74,9	72,7	72,3	74,4	75,2	74,8	75,1	74,7	74,0	73,5	72,6
2011	74,5	76,5	74,6	75,0	75,1	73,2	72,8	74,8	75,5	74,8	75,5	75,1	74,1	73,7	72,7
2012	74,8	77,0	74,9	75,1	75,2	74,0	73,0	75,3	75,6	74,9	75,6	75,2	74,3	74,4	73,3
2013	75,1	77,3	75,2	75,4	75,5	74,1	73,0	75,1	75,9	75,3	75,9	75,4	74,4	74,8	73,8
2014	75,5	77,5	75,7	75,8	76,0	74,1	73,6	75,1	76,2	76,1	76,2	76,0	74,9	75,1	74,1
Naděje dožití žen při narození (roky) - dvouleté průměry															
2009	80,1	80,8	79,9	80,1	80,2	79,1	78,5	80,1	80,6	80,5	81,0	80,8	80,0	80,5	79,4
2010	80,4	81,2	80,2	80,4	80,1	79,3	78,6	80,1	80,8	80,5	81,1	81,1	80,3	80,9	79,7
2011	80,7	81,7	80,6	80,8	80,4	79,5	78,7	80,8	81,3	80,3	81,3	81,5	80,7	81,3	79,9
2012	80,8	81,8	80,6	81,0	80,8	79,7	79,0	80,8	81,5	80,7	81,2	81,7	81,0	81,4	79,7
2013	81,0	82,1	80,9	80,9	80,9	80,0	79,0	80,9	81,6	81,1	81,7	81,9	81,1	81,6	80,0
2014	81,4	82,5	81,3	81,2	81,3	80,3	79,3	81,5	81,8	81,6	82,4	82,0	81,9	81,5	80,6
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2009	4,1	11,9	4,7	2,4	4,8	6,4	3,8	3,9	2,7	2,3	1,7	3,2	1,5	1,4	1,9
2010	4,0	11,8	4,6	2,4	4,4	6,4	3,7	3,8	2,7	2,3	1,6	3,1	1,5	1,4	1,8
2011	4,1	12,9	4,5	2,3	4,2	6,4	3,7	3,8	2,5	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2012	4,1	13,1	4,4	2,3	4,2	6,1	3,7	3,8	2,4	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2013	4,2	13,0	4,5	2,4	4,4	6,3	3,9	3,9	2,4	2,2	1,5	3,3	1,6	1,4	1,9
2014	4,3	13,2	4,6	2,4	4,5	6,3	3,9	3,9	2,4	2,2	1,5	3,3	1,6	1,4	2,0

¹⁾ promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Píseňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové-hradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2009	54,8	60,7	57,0	56,3	55,8	54,5	51,5	52,8	53,5	54,1	54,6	53,5	53,0	53,0	52,0
2010	54,2	59,9	56,6	55,0	55,6	55,0	51,1	53,9	53,5	53,3	54,1	53,7	50,6	52,0	50,9
2011	54,4	59,2	56,9	55,4	56,3	54,8	51,9	53,3	53,3	54,3	53,5	53,4	51,7	53,0	51,4
2012	54,5	60,0	57,6	54,5	56,6	53,7	50,7	52,2	53,7	54,0	53,2	53,9	52,9	53,3	51,8
2013	55,2	60,2	57,6	54,6	57,3	55,0	52,2	52,9	53,7	55,0	54,3	55,8	51,2	55,0	52,1
2014	55,7	60,6	57,9	55,6	57,2	55,2	52,7	54,2	54,6	56,3	55,0	55,9	52,2	54,7	52,8
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2009	7,1	3,2	5,5	5,9	6,5	8,7	9,9	8,3	6,0	7,3	7,7	8,1	8,9	8,0	8,9
2010	7,4	3,6	6,1	6,4	6,6	8,9	10,2	8,1	6,3	7,5	8,1	8,5	9,1	7,9	9,0
2011	6,8	3,6	5,6	5,8	5,7	8,0	9,8	7,3	5,7	6,5	7,2	7,6	8,3	7,0	8,3
2012	7,4	4,2	6,1	6,4	5,9	8,5	10,5	7,7	6,5	7,0	7,6	8,1	8,9	7,8	9,2
2013	8,2	5,1	6,9	7,1	6,4	9,3	11,5	8,5	7,3	7,4	8,1	8,9	9,8	8,3	10,5
2014	7,5	5,0	6,4	6,2	5,7	8,2	10,7	7,7	6,4	6,2	7,4	8,2	8,8	7,4	9,8
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2009	1,7	0,4	1,0	1,0	1,3	2,4	3,2	1,9	0,9	1,5	1,7	2,0	1,8	1,8	2,7
2010	2,4	0,8	1,7	1,5	1,9	3,3	4,1	2,8	1,5	2,2	2,5	2,8	3,1	2,8	3,6
2011	2,5	0,9	1,9	1,7	1,9	3,3	4,3	2,8	1,6	2,2	2,6	2,9	3,3	2,7	3,7
2012	2,7	1,1	2,1	1,8	1,9	3,3	4,6	2,9	1,9	2,2	2,6	3,0	3,5	2,7	3,8
2013	3,3	1,8	2,6	2,3	2,4	4,0	5,5	3,5	2,5	2,7	3,1	3,7	4,1	3,3	4,9
2014	3,4	2,0	2,7	2,2	2,2	4,1	5,6	3,4	2,5	2,4	3,1	3,7	4,1	3,0	5,1
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2009	195,8	256,7	212,9	190,8	195,0	175,5	175,2	181,4	191,5	183,1	186,3	189,2	179,1	181,1	177,8
2010	196,6	264,9	216,1	185,8	194,9	173,8	174,0	185,1	189,7	180,7	185,0	193,3	174,6	178,8	176,4
2011	197,1	262,1	214,9	187,6	196,7	176,3	175,8	182,5	188,7	183,1	188,5	191,1	178,1	182,2	178,6
2012	198,9	260,5	218,5	188,2	201,4	174,7	173,6	183,7	192,6	188,6	189,2	195,6	180,7	185,1	179,5
2013	195,9	257,7	210,8	183,7	200,5	174,9	170,9	180,8	190,1	184,5	190,4	196,0	175,4	181,9	175,6
2014	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Medián mezd (Kč)³⁾ (MPSV, MF)															
2009	22 229	28 386	23 158	19 984	22 191	19 875	21 487	21 855	20 670	20 828	20 435	21 621	21 296	20 017	21 144
2010	22 608	28 392	23 386	20 479	22 634	20 110	21 860	22 289	21 174	20 721	21 059	22 139	21 423	20 666	21 883
2011	21 782	27 162	22 447	20 303	21 554	19 183	20 533	21 017	20 266	20 527	20 378	21 127	20 717	20 153	21 383
2012	22 262	27 454	22 904	21 104	22 192	19 837	21 176	21 436	21 178	20 946	20 869	21 732	21 011	20 403	21 987
2013	22 493	27 685	23 128	21 306	22 476	20 240	21 417	21 711	21 372	21 160	21 243	21 924	21 276	20 775	22 110
2014	23 078	28 254	23 979	21 665	23 266	20 505	21 772	22 476	21 885	21 796	22 027	22 546	21 919	21 542	22 633
Průměrná výše starobního důchodu (bez souběhu s vdovským a vdoveckým) (ČSSZ)															
2009	10 045	10 730	10 101	9 942	10 009	9 855	9 968	9 984	9 932	9 835	9 771	9 941	9 766	9 833	10 084
2010	10 123	10 817	10 184	10 014	10 075	9 925	10 047	10 056	10 003	9 909	9 847	10 003	9 829	9 900	10 194
2011	10 552	11 266	10 629	10 449	10 507	10 330	10 466	10 482	10 438	10 333	10 279	10 430	10 245	10 323	10 619
2012	10 778	11 520	10 868	10 669	10 727	10 536	10 687	10 701	10 661	10 553	10 498	10 649	10 457	10 546	10 845
2013	10 970	11 726	11 074	10 861	10 920	10 707	10 871	10 893	10 848	10 740	10 689	10 832	10 636	10 739	11 035
2014	11 075	11 837	11 194	10 974	11 025	10 799	10 969	10 997	10 949	10 848	10 798	10 937	10 736	10 843	11 135
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu (bez souběhu) na počtu příjemců plného starobního důchodu (%)⁴⁾ (ČSSZ)															
2009 ⁵⁾	23,1	12,8	20,1	23,7	27,4	25,0	26,7	21,0	23,0	27,4	30,2	21,8	24,9	23,9	27,4
2010	23,2	12,5	20,1	24,0	27,4	25,1	26,7	21,5	23,3	27,8	30,4	21,9	25,5	24,3	27,2
2011	26,0	13,8	22,8	27,2	30,1	28,4	29,5	24,7	26,5	31,2	33,4	24,7	29,1	27,6	30,1
2012	27,0	14,3	23,6	28,4	31,0	29,2	30,2	25,6	27,6	32,3	34,6	25,6	30,3	28,7	31,2
2013	27,8	14,6	24,2	29,3	31,7	30,1	30,9	26,4	28,6	33,2	35,6	26,4	31,3	29,7	32,1
2014	28,5	14,9	24,8	30,1	32,2	30,7	31,5	27,2	29,6	34,2	36,5	27,0	32,3	30,6	33,0

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let na počtu obyvatel ve věku 15-64 let

²⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15-64 let, jmenovatel v letech 2009–2012 podle stavu k 31.12. z dat ČSÚ, v letech 2013 a 2014 podle dat MPSV

³⁾ od roku 2011 jsou zahrnuti dříve nesledovaní zaměstnanci podniků s 1-9 zaměstnanci, zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob

⁴⁾ předčasným důchodem se rozumí příznání starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; stav v prosinci

⁵⁾ rok 2009 bez převedených invalidních důchodců ve věku 65 a více let mezi starobní důchodce

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2009	373,8	805,7	338,7	319,5	338,5	274,3	306,6	281,0	323,4	303,4	302,2	350,5	279,2	316,0	303,4
2010	375,9	811,8	333,7	317,1	346,5	269,2	298,6	287,1	327,4	308,8	300,5	353,2	285,6	313,1	311,6
2011	383,2	809,7	346,5	318,7	350,5	273,1	304,5	292,5	328,7	322,1	316,6	358,7	296,9	320,9	329,0
2012	385,2	804,0	346,9	328,0	345,8	271,9	302,1	301,7	332,6	309,0	323,3	369,1	300,6	323,9	332,7
2013	388,8	816,4	345,2	330,8	359,6	277,3	298,0	303,2	338,5	312,9	327,2	381,0	299,4	329,4	326,0
2014	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2009	101,4	236,7	95,3	81,2	100,1	65,9	80,8	68,2	69,6	69,9	72,3	100,6	90,1	68,3	79,0
2010	101,4	222,7	92,8	89,0	87,5	79,1	98,6	66,6	66,1	82,8	70,5	100,5	82,7	74,2	79,8
2011	101,8	224,1	102,9	80,3	86,3	79,0	95,0	71,7	61,3	76,4	72,6	100,7	76,4	75,8	84,9
2012	100,4	216,0	103,4	82,2	81,4	81,7	89,6	79,0	59,4	77,5	76,5	100,8	73,2	73,7	82,5
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2014	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zemědělská produkce na 1 ha obhospodařované půdy (tis. Kč)															
2009	27,7	30,9	24,4	24,7	13,4	24,3	18,7	31,3	30,9	29,3	33,4	27,1	26,9	25,0	
2010	29,2	33,4	26,6	26,6	16,2	24,4	18,8	32,7	31,6	31,3	34,1	29,1	27,4	25,7	
2011	33,8	38,9	29,2	30,5	17,7	27,7	21,6	36,0	38,7	36,5	42,0	33,6	32,4	29,0	
2012	34,7	40,7	31,5	31,7	17,8	28,6	22,5	37,5	41,1	38,2	37,3	33,7	34,3	30,3	
2013 ¹⁾	36,4	42,3	31,5	32,7	17,9	30,8	23,9	38,7	43,0	40,1	42,9	35,6	36,6	31,0	
2014	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2009	782,8	76,3	94,0	45,7	51,5	20,6	56,0	41,4	39,2	42,6	44,4	69,1	44,3	47,0	110,6
2010	749,7	73,9	90,9	41,5	50,5	20,7	52,5	40,1	37,1	41,8	44,1	63,2	40,6	44,4	108,6
2011	775,2	80,1	86,4	43,6	53,0	20,3	52,9	40,2	40,4	43,2	47,1	70,0	41,2	46,3	110,4
2012	776,0	82,2	88,5	44,3	54,0	19,6	52,2	40,4	39,8	43,1	46,4	67,7	40,0	46,3	111,5
2013	767,8	77,9	89,5	45,5	55,3	19,5	49,5	40,4	43,0	43,1	47,0	65,3	39,1	46,3	106,3
2014	782,7	78,9	92,1	45,6	57,6	19,5	50,4	41,7	43,9	44,8	47,3	67,1	40,9	48,2	104,7
Stavební práce podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2009	29,3	53,5	27,0	31,0	25,1	37,7	31,3	20,5	22,9	21,6	22,0	28,8	21,1	20,9	25,7
2010	25,7	46,2	19,6	27,3	23,1	36,2	27,4	19,6	17,6	17,9	17,2	26,5	19,9	20,7	24,9
2011	24,3	43,9	18,1	35,4	22,1	24,4	27,2	18,8	15,1	16,2	19,6	22,1	16,8	16,9	25,0
2012	22,7	40,6	18,0	33,1	19,4	18,7	19,2	17,3	18,6	15,9	19,2	22,9	20,0	16,0	21,3
2013	20,9	38,0	15,5	30,4	17,5	16,7	20,3	15,3	14,0	14,5	17,4	22,0	18,7	15,8	19,0
2014	22,6	41,4	16,5	32,8	22,3	23,2	17,5	14,2	17,1	20,9	23,3	23,7	16,3	16,8	19,3
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2009	3,7	6,0	6,0	3,4	3,6	1,7	1,3	3,4	2,7	3,1	2,7	4,3	3,2	3,2	2,4
2010	3,5	4,9	5,9	3,4	3,3	2,8	1,3	2,9	3,3	3,2	3,4	3,9	2,6	2,4	2,3
2011	2,7	2,8	5,0	3,2	2,5	2,1	1,5	2,2	2,4	2,5	2,6	3,1	2,0	1,8	2,0
2012	2,8	3,2	4,6	3,1	2,5	1,8	1,5	2,9	2,5	2,5	2,5	3,2	2,3	1,9	2,2
2013	2,4	3,1	4,1	2,1	2,5	1,4	1,1	1,8	1,9	2,0	2,3	3,0	1,9	1,4	2,0
2014	2,3	3,9	3,2	2,0	2,4	1,1	0,9	1,6	1,9	1,9	2,0	2,8	2,2	1,4	1,6
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních³⁾ (tis.)															
2009	11 986	4 347	645	917	479	666	336	653	810	321	359	1 041	377	448	586
2010	12 212	4 743	631	893	484	670	290	633	804	317	336	1 042	378	463	527
2011	12 899	5 051	695	916	496	710	337	633	826	324	358	1 115	397	469	572
2012	15 099	5 726	853	1 107	595	809	417	754	969	366	439	1 318	475	572	699
2013	15 408	5 900	820	1 139	559	787	427	753	965	369	448	1 427	512	603	698
2014	15 587	6 096	800	1 176	569	777	432	700	937	360	448	1 500	488	603	703

¹⁾ semidefinitivní údaje

²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem na území kraje

³⁾ na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti; údaje před rokem 2012 nejsou srovnatelné

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – vývoj životního prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Kraj Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km²)															
2009	2,1	3,0	1,8	0,9	1,3	2,7	11,6	0,7	1,1	2,5	0,3	0,5	0,8	1,2	3,9
2010	2,0	2,7	2,0	0,9	0,9	2,8	10,8	0,6	1,2	2,7	0,3	0,4	0,7	1,1	4,0
2011	2,0	1,0	2,0	0,8	0,9	2,6	11,5	0,4	1,1	2,7	0,3	0,4	0,7	1,1	4,0
2012	2,0	0,8	1,9	0,8	0,9	2,8	10,6	0,5	1,1	2,6	0,4	0,3	0,7	1,2	3,8
2013	1,7	0,8	1,9	0,8	0,9	2,9	7,8	0,5	1,0	2,6	0,3	0,2	0,7	1,2	3,6
2014	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km²)															
2009	2,9	19,2	3,0	1,2	1,3	3,1	11,5	1,2	1,6	3,3	1,5	2,2	1,8	1,8	4,8
2010	2,8	17,2	2,9	1,1	1,3	3,0	10,6	1,1	1,4	3,4	1,4	2,0	1,7	1,7	5,1
2011	2,6	15,1	2,7	1,1	1,2	2,6	9,8	1,1	1,4	3,2	1,4	1,9	1,7	1,6	4,7
2012	2,5	13,8	2,6	1,0	1,2	2,5	8,5	1,0	1,3	3,1	1,3	1,8	1,6	1,6	4,4
2013	2,3	13,4	2,4	1,0	1,2	2,2	7,2	1,0	1,4	3,0	1,3	1,7	1,6	1,5	4,5
2014	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2009	315	302	364	283	311	311	335	284	280	283	340	297	333	318	325
2010	317	297	416	342	239	301	307	282	267	.	302	296	307	298	335
2011	320	307	517	310	240	311	320	287	277	273	311	279	300	291	293
2012	308	304	375	311	243	285	318	276	274	294	326	277	318	300	318
2013	307	303	372	315	231	289	327	265	275	299	318	288	308	297	317
2014	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Podíl oddělené sbíraných složek komunálního odpadu (%)															
2009	13,9	15,8	11,4	16,3	16,9	11,8	10,3	13,4	19,2	14,4	16,3	11,3	12,5	16,6	14,2
2010	15,9	16,0	11,6	17,5	18,6	14,2	13,5	13,3	18,4	.	16,7	12,5	14,3	16,5	15,8
2011	14,4	15,6	9,5	18,5	20,5	11,5	13,1	16,8	19,2	15,6	16,6	12,9	14,0	18,3	14,6
2012	13,9	16,3	10,7	14,4	18,3	12,8	11,5	13,5	17,1	13,5	16,2	12,3	13,5	17,2	13,4
2013	13,9	16,8	10,9	14,0	17,8	13,1	10,7	14,6	17,1	14,1	16,9	10,9	12,0	17,4	14,9
2014	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Podíl recyklovaného odpadu (vč. regenerace) z celkového nakládání s odpady (%)															
2009	19,0	15,0	9,8	29,1	19,1	4,4	10,0	3,7	12,1	17,5	7,6	22,8	16,6	16,0	40,1
2010	17,6	10,0	13,0	21,9	17,1	9,1	9,7	4,3	12,0	7,9	6,2	25,3	19,4	12,2	32,7
2011	18,6	10,1	9,5	29,5	28,8	4,3	12,7	6,9	11,2	12,4	9,0	26,4	21,4	12,0	36,1
2012	20,4	12,2	13,0	26,0	26,4	38,5	13,9	7,8	10,3	13,5	11,5	25,7	17,8	14,3	39,2
2013	21,1	10,6	12,6	27,2	14,8	10,3	19,4	9,2	11,6	12,9	13,7	23,5	34,4	14,1	43,2
2014	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Specifické denní množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (l)															
2009	92,5	114,1	88,5	86,8	93,1	90,7	85,0	89,9	87,7	84,3	82,4	94,1	87,2	79,6	98,3
2010	89,5	104,4	90,0	86,4	90,6	88,5	83,2	87,0	86,7	81,8	80,1	90,1	84,3	79,0	94,3
2011	88,6	105,2	89,3	85,7	83,4	84,3	81,7	86,5	82,7	80,9	79,8	91,3	83,7	78,5	94,4
2012	87,9	106,3	88,6	86,6	81,6	82,9	79,3	84,0	81,8	79,5	79,7	92,6	83,5	76,8	91,5
2013	87,2	111,4	85,5	86,2	80,5	81,8	79,0	82,0	78,1	77,1	79,0	91,2	81,7	76,2	90,7
2014	87,3	106,0	82,9	84,7	87,3	83,0	90,3	86,9	77,6	75,7	77,7	91,5	82,5	75,7	88,9
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2009	2 239	1 371	1 999	2 994	5 453	1 132	1 814	3 826	1 891	2 101	1 152	2 860	1 002	2 348	2 160
2010	2 153	2 177	2 246	2 403	1 994	1 391	2 555	2 089	1 386	2 235	1 511	2 709	1 371	2 357	2 288
2011	2 364	1 598	1 965	2 330	2 678	2 255	3 009	3 445	1 959	2 283	2 518	1 607	1 423	2 207	4 056
2012	2 438	1 468	2 786	1 920	2 245	1 662	2 664	2 973	2 681	2 947	2 649	2 594	2 428	2 007	2 911
2013	2 576	1 549	2 687	2 303	2 322	1 558	4 198	2 173	2 536	3 363	2 687	2 174	1 902	2 080	3 676
2014	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Obyvatelstvo k 31. 12. ¹⁾	osoby	516 329	517 164	516 411	516 440	515 985	516 372
v tom: muži		254 545	255 117	254 961	255 018	254 797	255 137
ženy		261 784	262 047	261 450	261 422	261 188	261 235
z toho podíl cizinců (bez azylantů)	%	2,32	2,33	2,23	2,15	2,19	2,24
Sňatky	počet	2 223	2 166	2 228	2 205	2 057	2 232
Rozvody	počet	1 361	1 281	1 258	1 275	1 257	1 330
Rozvody na 100 sňatků	počet	61,2	59,1	56,5	57,8	61,1	59,6
Živě narození	osoby	5 644	5 721	5 312	5 385	5 077	5 410
z toho mimo manželství	%	35,7	38,1	39,8	41,6	44,3	45,3
Úhrnná plodnost ²⁾		1,480	1,523	1,459	1,509	1,450	1,580
Potraty	počet	1 647	1 591	1 622	1 562	1 545	1 460
z toho umělá přerušeni těhotenství		852	824	833	797	819	735
Potraty na 100 narozených	počet	29,1	27,7	30,4	28,9	30,3	26,9
Zemřelí celkem	osoby	5 003	5 320	5 365	5 403	5 392	5 123
z toho podle příčin smrti:							
nemoci oběhové soustavy		2 483	2 684	2 701	2 548	2 469	2 352
novotvary		1 270	1 324	1 288	1 375	1 296	1 220
Přirozený přírůstek	osoby	641	401	-53	-18	-315	287
Přistěhovalí celkem	osoby	4 726	4 473	3 927	4 304	4 156	4 276
z toho z ciziny		1 054	708	530	1 042	849	903
Vystěhovalí celkem	osoby	4 223	4 039	3 723	4 257	4 296	4 176
z toho do ciziny		270	395	210	633	731	546
Přírůstek stěhováním celkem	osoby	503	434	204	47	-140	100
z toho s cizinou		784	313	320	409	118	357
Celkový přírůstek	osoby	1 144	835	151	29	-455	387
Na 1 000 obyvatel středního stavu:							
živě narození	‰	10,9	11,1	10,3	10,4	9,8	10,5
zemřelí	‰	9,7	10,3	10,4	10,5	10,5	9,9
přirozený přírůstek	‰	1,2	0,8	-0,1	-0,0	-0,6	0,6
přistěhovalí	‰	9,2	8,7	7,6	8,3	8,1	8,3
vystěhovalí	‰	8,2	7,8	7,2	8,2	8,3	8,1
přírůstek stěhováním	‰	1,0	0,8	0,4	0,1	-0,3	0,2
celkový přírůstek	‰	2,2	1,6	0,3	0,1	-0,9	0,7
Mrtvorozenost	‰	2,5	3,3	3,9	3,7	3,9	4,6
Kojenecká úmrtnost	‰	2,7	2,1	3,0	3,0	2,0	2,2
Novorozenecká úmrtnost	‰	1,8	1,4	1,3	1,9	1,4	1,3
Obyvatelstvo k 31. 12. ve věku ¹⁾ :							
0–14 let	osoby	75 260	76 015	77 030	77 616	77 936	78 671
%		14,6	14,7	14,9	15,0	15,1	15,2
15–64 let	osoby	361 150	359 758	354 670	351 073	347 586	344 618
%		69,9	69,6	68,7	68,0	67,4	66,7
65 a více let	osoby	79 919	81 391	84 711	87 751	90 463	93 083
%		15,5	15,7	16,4	17,0	17,5	18,0
Průměrný věk k 31. 12. ¹⁾	roky	40,6	40,8	41,0	41,2	41,5	41,7
v tom: muži		39,0	39,2	39,5	39,8	40,0	40,2
ženy		42,1	42,2	42,5	42,7	42,9	43,1
Index stáří (65 a více let / 0–14 let) ¹⁾	%	106,2	107,1	110,0	113,1	116,1	118,3
Index ekonomického zatížení (0–14 let + 65 a více let / 15–64 let) ¹⁾	%	43,0	43,8	45,6	47,1	48,4	49,8
Naděje dožití při narození (dvouleté průměry) ¹⁾							
muži	roky	74,65	74,83	74,84	74,94	75,32	76,08
ženy	roky	80,51	80,46	80,34	80,72	81,07	81,61
Naděje dožití ve věku 65 let (dvouleté průměry) ¹⁾							
muži	roky	15,55	15,60	15,53	15,76	15,99	16,18
ženy	roky	18,43	18,35	18,38	18,68	18,89	19,33

¹⁾ v roce 2011 promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

²⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2009	2010	2011	2012	2013	2014
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL (VŠPS) ¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	440,9	440,9	439,6	439,2	438,4	437,7
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	16,9	16,0	16,3	16,0	14,9	12,9
střední bez maturity	%	40,5	39,6	38,5	39,3	36,8	38,2
střední s maturitou	%	31,7	33,6	32,9	33,1	35,0	33,7
vysokoškolské ²⁾	%	11,0	10,8	12,3	11,6	13,2	15,1
Pracovní síla	tis. osob	254,9	253,4	252,4	257,0	263,2	263,3
v tom: zaměstnaní v NH		238,5	235,0	238,3	237,2	241,0	246,5
z toho ženy		102,4	99,1	103,1	101,3	104,5	107,0
nezaměstnaní		16,4	18,4	14,0	19,9	22,1	16,8
z toho ženy		8,7	9,8	7,8	10,8	12,5	9,6
Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo	tis. osob	186,0	187,5	187,2	182,2	175,2	174,4
z toho: studující (vč. učňů)		47,5	45,3	44,8	41,0	.	.
důchodci (starobní a invalidní)		119,4	122,7	124,2	121,1	.	.
Zaměstnaní v NH podle sektorů:							
zemědělství	%	4,7	4,4	4,7	5,1	5,1	4,7
průmysl a stavebnictví	%	45,6	44,9	44,8	44,2	42,2	45,4
služby	%	49,7	50,7	50,5	50,7	52,7	49,8
Zaměstnaní v NH podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ³⁾	%	85,8	83,5	83,6	85,6	84,8	84,4
zaměstnavatelé	%	3,5	3,3	2,6	2,0	2,4	2,6
pracující na vlastní účet	%	10,1	12,8	13,5	12,0	12,0	12,3
Míra ekonomické aktivity	%	57,8	57,5	57,4	58,5	60,0	60,2
v tom: muži		66,7	67,0	65,7	67,3	68,0	68,4
ženy		49,3	48,4	49,4	50,1	52,3	52,2
Míra zaměstnanosti	%	54,1	53,3	54,2	54,0	55,0	56,3
v tom: muži		63,1	63,0	62,8	63,1	63,6	65,0
ženy		45,5	44,0	46,0	45,2	46,7	47,9
Obecná míra nezaměstnanosti	%	6,4	7,2	5,6	7,7	8,4	6,4
v tom: muži		5,3	6,0	4,4	6,2	6,6	4,9
ženy		7,9	9,0	7,0	9,7	10,7	8,2
NEZAMĚSTNANOST k 31. 12. (MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce	osoby	26 817	27 359	23 631	25 264	26 371	21 938
z toho: ženy		12 479	12 226	11 317	12 094	12 674	10 783
absolventi škol a mladiství		2 011	1 784	1 777	2 012	2 099	1 343
osoby se zdravotním postižením		4 087	3 996	3 528	3 371	3 398	3 178
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		10 610	10 329	7 191	5 511	5 839	5 954
dosažitelní		26 446	26 815	23 072	24 766	25 955	21 471
v tom podle věku:							
15–24 let		5 018	4 437	4 388	4 852	4 558	3 371
25–34 let		6 346	6 284	5 214	5 407	5 560	4 543
35–44 let		5 510	5 941	5 367	5 605	6 183	5 207
45–54 let		5 992	6 116	5 236	5 360	5 543	4 512
55 a více let		3 951	4 581	3 426	4 040	4 527	4 305
průměrný věk	roky	39,1	40,0	39,2	38,6	39,5	40,8
v tom podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	osoby	6 597	6 584	5 907	6 293	6 980	5 580
střední bez maturity	osoby	13 197	13 461	11 132	11 922	11 818	9 880
střední s maturitou	osoby	5 806	5 989	5 259	5 583	5 867	5 035
vyšší odborné vč. nástavbového	osoby	229	229	226	266	267	200
vysokoškolské	osoby	988	1 096	1 107	1 200	1 439	1 243

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2009	2010	2011	2012	2013	2014
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby						
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		3 673	3 605	2 868	1 936	2 873	2 542
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		6 269	6 463	6 462	6 103	8 038	6 611
manuální pracovníci	osoby						
kvalifikovaní (třídy 6–8)		8 979	9 511	6 979	7 064	8 737	6 472
nekvalifikovaní (třída 9)		6 816	6 694	5 954	5 176	6 364	5 963
z toho podle délky evidence:							
do 3 měsíců	osoby	9 466	10 809	8 285	8 292	7 907	6 931
3–6 měsíců	osoby	6 069	4 670	4 217	4 852	4 570	3 576
6–12 měsíců	osoby	5 792	4 087	3 406	4 254	4 535	3 066
od 1 roku do 2 let	osoby	2 994	4 420	3 402	3 430	4 275	3 137
více než 2 roky	osoby	2 496	3 373	4 321	4 436	5 084	5 228
Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti	Kč	5 504	5 504	5 396	5 791	6 091	5 776
Podíl nezaměstnaných osob ⁴⁾	%	7,32	7,45	6,51	7,03	7,45	6,22
v tom: muži		7,75	8,16	6,67	7,19	7,62	6,23
ženy		6,88	6,73	6,33	6,85	7,28	6,22
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ⁵⁾	%	1,5	2,2	2,2	2,2	2,7	2,4
Volná pracovní místa	počet	1 813	2 165	2 609	1 857	2 393	3 465
Uchazeči na 1 volné pracovní místo	počet	14,8	12,6	9,1	13,6	11,0	6,3
ZAMĚSTNANOST CIZINCŮ							
Zaměstnaní cizinci k 31. 12.	osoby	11 520	11 670	11 258	.	.	.
z toho ze zemí mimo EU		6 939	6 155	5 351	.	.	.
v tom podle postavení na trhu práce:							
evidovaní na úřadech práce	osoby	9 129	8 873	8 648	.	.	.
z toho ženy		3 183	3 194	3 159	.	.	.
s platným živnostenským oprávněním	osoby	2 391	2 797	2 610	2 575	2 355	2 156
z toho ženy		584	740	705	652	588	553
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	94 480	93 398	94 502	97 382	95 171	.
na 1 obyvatele	Kč	183 148	180 732	183 051	188 575	184 518	.
průměr ČR = 100	%	93,5	91,9	92,9	94,8	94,2	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁶⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	24 120	23 537	22 792	23 122	23 225	24 067
v tom: muži		27 261	26 401	25 143	25 245	25 094	26 109
ženy		19 996	19 852	19 885	20 336	20 682	21 281
Medián mezd	Kč	20 828	20 721	20 527	20 946	21 160	21 796
v tom: muži		22 409	22 404	21 973	22 189	22 277	23 293
ženy		18 277	18 242	18 325	18 837	19 074	19 569
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA⁷⁾							
Počet vyplacených dávek celkem							
(vč. péstounské péče)	v tis.	792,5	690,1	592,8	563,1	564,4	556,0
z toho přídavek na dítě		440,6	336,2	308,1	297,0	292,9	279,5
Výdaje na dávky celkem							
(vč. péstounské péče)	mil. Kč	1 986	1 955	1 727	1 683	1 725	1 708
z toho přídavek na dítě		256	204	187	179	177	169
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. péstounské péče) na 1 obyvatele	Kč	3 850	3 782	3 346	3 259	3 345	3 310
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci)							
Příjemci důchodů	počet	141 608	142 802	145 942	145 065	144 629	145 266
z toho ženy		85 979	86 270	87 633	86 869	86 319	86 512
Příjemci starobního důchodu ⁸⁾	počet	77 012	82 273	86 799	86 403	86 466	87 564
z toho ženy		42 302	44 552	46 784	46 412	46 253	46 565
Příjemci předčasného starobního důchodu ⁹⁾	počet	21 105	22 897	27 096	27 900	28 738	29 937
z toho ženy		11 795	12 628	14 683	15 084	15 449	15 938
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu	%	27,4	27,8	31,2	32,3	33,2	34,2

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2009	2010	2011	2012	2013	2014
v tom: muži		26,8	27,2	31,0	32,0	33,0	34,1
ženy		27,9	28,3	31,4	32,5	33,4	34,2
Průměrná měsíční výše důchodu	Kč	9 638	9 716	10 117	10 299	10 455	10 543
v tom: muži		10 229	10 325	10 751	10 942	11 104	11 205
ženy		9 256	9 318	9 695	9 868	10 017	10 093
Průměrná měsíční výše starobního důchodu ⁸⁾	Kč	9 835	9 909	10 333	10 553	10 740	10 848
v tom: muži		10 854	10 919	11 377	11 622	11 818	11 930
ženy		8 998	9 054	9 440	9 631	9 803	9 896
Podíl průměrné výše starobního důchodu ⁸⁾ na mzdovém mediánu	%	47,2	47,8	50,1	50,2	50,7	49,8
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	1 166 583	960 240	888 756	818 071	832 178	949 659
z toho dávky:							
nemocenské		813 233	619 770	551 407	487 171	505 527	603 807
peněžitá pomoc v mateřství		317 453	321 930	308 700	300 603	290 652	307 796
ošetřovné		35 720	18 507	28 491	30 104	35 794	37 787
ZDRAVOTNICTVÍ							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	počet	1 962	1 964	2 009	2 003	2 055	.
z toho lékaři v nestátních zařízeních		1 925	1 934	1 979	1 966	2 027	.
Lékaři na 1 000 obyvatel	počet	3,8	3,8	3,9	3,9	4,0	.
Nemocnice							
lůžka	počet	2 682	2 641	2 584	2 557	2 500	.
hospitalizovaní pacienti	tis. osob	88,7	88,0	87,7	90,1	89,2	.
průměrná ošetřovací doba	dny	7,6	7,6	7,4	7,3	7,3	.
využití lůžek	dny	251,9	251,3	251,0	255,9	256,1	.
ŠKOLSTVÍ							
Děti, žáci a studenti k 30. 9.	počet						
mateřských škol		16 629	17 490	17 994	18 572	18 976	19 059
základních škol		41 266	40 955	41 184	41 505	42 295	43 155
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		25 867	25 062	23 549	22 119	21 296	20 987
vyšších odborných škol (denní studium)		1 038	1 078	1 135	1 142	1 147	1 083
Studenti vysokých škol (občané ČR) k 31. 12.	počet						
s trvalým bydlištěm v kraji		16 769	17 114	17 083	16 762	16 299	15 286
s místem výuky v kraji		10 064	10 391	10 541	10 354	10 272	9 617
z toho v prezenčním studiu	%	77,8	79,1	80,3	80,8	80,9	81,7
Absolventi VŠ (občané ČR)							
s místem výuky v kraji	počet	1 949	1 873	2 055	2 035	2 112	2 003
KRIMINALITA, NEHODY							
Zjištěné trestné činy	počet	9 226	8 877	9 160	8 994	9 092	8 380
na 1 000 obyvatel		17,9	17,2	17,7	17,4	17,6	16,2
Objasněné trestné činy	počet	4 571	4 234	4 685	4 577	4 805	4 645
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	počet	47	60	48	42	35	34

¹⁾ do roku 2010 údaje vážené na data demografické statistiky před promítnutím Sčítání lidu, domů a bytů 2011

²⁾ zahrnuje vyšší odborné vzdělání

³⁾ zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

⁴⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁵⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁶⁾ zdroj: MPSV ČR (Informační systém o průměrném výděлку) a MF ČR (Informační systém o platu a služebním příjmu); od roku 2011 jsou zahrnuti dříve nesledovaní zaměstnanci podniků s 1–9 zaměstnanci, zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob

⁷⁾ data do roku 2012 podle výplatního místa, od roku 2013 podle místa trvalého bydliště příjemce

⁸⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 se invalidní důchod vyplácený ke dni dovršení věku 65 let mění na starobní důchod

⁹⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu (sólo) podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2009	2010	2011	2012	2013	2014
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	156 531	159 564	166 279	159 560	161 404	.
Vývoj HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100)	%	95,1	104,9	104,3	93,2	98,8	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele průměr ČR = 100	Kč	303 432	308 768	322 084	308 980	312 931	.
	%	81,2	82,1	84,0	80,2	80,5	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného průměr ČR = 100	Kč	666 467	677 114	705 568	676 853	671 797	.
	%	86,8	86,6	88,5	84,7	83,6	.
Hrubá přidaná hodnota (HPH)	mil. Kč	141 817	144 600	150 331	143 652	144 754	.
v tom sektory:							
primární	%	3,2	2,6	3,8	4,3	4,1	.
sekundární	%	43,9	45,0	46,3	42,7	43,6	.
terciární	%	52,8	52,4	49,8	53,0	52,3	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	36 053	42 769	39 465	39 996	.	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele průměr ČR = 100	Kč	69 888	82 761	76 444	77 450	.	.
	%	68,9	81,7	75,1	77,2	.	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) podle místa pracoviště ¹⁾	osoby	234 867	235 653	235 667	235 738	240 257	.
z toho zaměstnanci		207 229	198 103	203 534	208 018	209 382	.
NÁKLADY PRÁCE							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	27 740	28 039	29 156	29 756	30 240	.
z toho: přímé náklady		20 036	20 329	21 123	21 642	21 965	.
sociální požitky		274	263	274	263	253	.
sociální náklady a výdaje		7 217	7 261	7 570	7 684	7 853	.
personální náklady a výdaje		262	245	253	234	244	.
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	1 866	2 113	2 470	2 781	2 687	.
z toho: mzdové		885	983	1 120	1 179	1 179	.
financované z veřejných zdrojů		541	545	619	638	596	.
Zaměstnanci ve výzkumu a vývoji celkem	přep. os.	2 092	2 160	2 404	2 617	2 562	.
z toho výzkumní pracovníci		1 142	1 053	1 166	1 346	1 287	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE							
Domácnosti mající: ²⁾							
osobní počítač	%	56,1	61,1	66,3	69,4	70,7	.
internet	%	48,2	55,7	62,5	66,8	69,0	.
REGISTR EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ³⁾							
Registrované subjekty k 31. 12.	počet	109 449	112 121	114 072	115 333	115 116	116 363
z toho fyzické osoby		87 598	89 085	90 760	91 552	92 365	93 419
z toho živnostníci		81 069	83 228	84 917	85 494	78 892	81 402
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou k 31. 12.	počet	59 086	60 954	63 019	64 564	62 706	61 768
z toho fyzické osoby		47 344	47 912	49 671	50 259	48 177	48 362
z toho živnostníci		42 964	43 318	45 019	45 449	39 774	40 979
Vzniklé subjekty	počet	4 790	5 202	4 520	4 356	3 942	3 461
z toho fyzické osoby		3 361	3 728	3 530	3 196	3 023	2 680
z toho živnostníci		3 191	3 423	3 404	3 037	2 561	2 509
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Zemědělská produkce celkem ⁴⁾	mil. Kč	7 171	7 296	8 907	9 503	9 890	.
z toho: rostlinná produkce		3 437	3 720	4 477	4 649	4 685	.
živočišná produkce		3 502	3 408	4 171	4 561	4 928	.
Obhospodařovaná zemědělská půda	ha	231 853	231 993	229 581	231 167	230 708	229 525
z toho orná		180 197	179 487	176 906	176 735	175 894	174 855
Sklizeň: obilovin	t	494 457	433 131	529 267	443 532	465 617	561 447
brambor	t	34 457	31 002	38 769	31 869	25 359	32 003

Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Stavy hospodářských zvířat k 1. 4.							
skot	počet	118 735	114 680	111 473	111 722	113 402	115 066
prasata	počet	122 988	119 580	127 478	140 888	147 085	149 475
drůbež	počet	1 665 112	1 861 756	1 223 110	2 917 681	3 364 310	2 251 176
Výroba masa v jatečné hmotnosti celkem (bez drůbežního)							
	t	30 991	32 859	32 664	29 424	29 598	32 239
z toho: hovězí (včetně telecího)							
vepřové		17 070	19 583	19 101	17 430	16 910	17 913
Výroba mléka	tis. l	13 885	13 241	13 515	11 956	12 642	14 275
Snáška vajec (konzumních)	tis. ks	262 247	245 390	243 502	252 966	261 484	270 868
		123 206	103 171	118 143	70 540	149 390	198 583
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	1 168	1 425	1 202	1 004	1 022	1 143
Těžba dřeva	m ³ b. k.	889 943	919 329	824 771	845 854	835 217	828 147
z toho nahodilá živelní		306 633	277 365	72 099	91 459	120 651	74 921
PRŮMYSL							
(za subjekty se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	150	140	137	141	138	140
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy celkem	mil. Kč	160 571	194 306	202 294	206 292	207 567	241 705
na 1 zaměstnance	tis. Kč	3 769	4 654	4 680	4 787	4 816	5 390
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	42 608	41 752	43 225	43 092	43 097	44 847
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	21 795	22 563	23 276	23 875	24 570	25 330
STAVEBNICTVÍ							
(za subjekty s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	44	43	39	37	29	29
Základní stavební výroba celkem	mil. Kč	6 813	7 027	5 925	5 861	5 461	6 709
na 1 zaměstnance	tis. Kč	1 379	1 508	1 357	1 477	1 661	2 063
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	4 941	4 659	4 367	3 968	3 288	3 252
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	22 536	23 552	23 846	23 958	25 007	25 722
Stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby celkem ⁵⁾	mil. Kč	11 121	9 227	8 384	8 214	7 499	10 807
z toho pro veřejné zadavatele		5 729	3 721	3 083	2 780	2 416	4 960
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota staveb celkem	mil. Kč	17 354	18 967	12 035	9 504	8 879	10 131
z toho: budov (bytových a nebytových)		11 048	12 047	7 742	5 963	5 815	6 897
na ochranu životního prostředí		2 723	4 608	2 059	876	948	1 027
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	3 447	3 819	2 161	1 862	2 032	2 490
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty	počet	2 078	1 251	1 376	1 096	1 062	1 060
z toho v nových rodinných domech		985	952	965	838	625	665
Dokončené byty	počet	1 612	1 644	1 274	1 295	1 021	996
z toho v nových rodinných domech		995	1 116	882	934	814	748
Průměrná hodnota 1 m ² obytné plochy dokončeného bytu							
v novém rodinném domě	Kč	30 745	32 922	32 509	33 207	33 388	34 496
v novém bytovém domě	Kč	25 177	23 594	30 867	23 641	44 365	28 186
CESTOVNÍ RUCH⁶⁾							
Hromadná ubytovací zařízení k 31. 12.	počet	359	336	365	374	361	335
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních	počet	20 544	18 793	20 236	22 671	21 842	20 363
Hosté celkem	osoby	320 972	317 087	323 867	366 443	369 233	359 665
z toho ze zahraničí		46 503	45 516	46 987	51 338	53 048	53 195
Průměrná doba pobytu	dny	4,0	4,0	3,9	3,8	3,8	3,8
z toho hostů ze zahraničí		3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,7

1) odhad celkového počtu zaměstnaných podle metodiky ESA95 (Evropský systém účtů 1995)

2) tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2012 je vypočten z dat roku 2011, 2012 a 2013)

3) vlivem zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) nejsou údaje před rokem 2013 plně srovnatelné

4) v roce 2013 semidefinitivní výsledky

5) za subjekty s 20 a více zaměstnanci

6) na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti; údaje před rokem 2012 nejsou srovnatelné

Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – vývoj životního prostředí

	Měřicí jednotka	2009	2010	2011	2012	2013	2014
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda k 31. 12.	ha	272 430	272 179	271 914	271 564	271 146	270 881
z toho: orná půda		198 929	198 403	197 792	197 580	196 823	196 335
zahrady a ovocné sady		13 159	13 152	13 139	13 134	13 138	13 172
trvalé travní porosty		60 343	60 624	60 981	60 850	61 185	61 374
Nezemědělská půda k 31. 12.	ha	179 433	179 697	179 972	180 325	180 744	181 014
z toho: lesní pozemky		133 569	133 692	133 787	133 996	134 181	134 324
zastavěné plochy a nádvoří		7 256	7 285	7 320	7 328	7 462	7 457
VODOVODY A KANALIZACE							
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	84,3	81,8	80,9	79,5	77,1	75,7
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	70,2	71,8	72,1	72,3	73,2	72,8
z toho na kanalizaci s koncovou ČOV		65,4	67,5	69,4	69,7	70,2	70,6
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	96,9	96,5	95,1	98,5	98,4	98,5
OVZDUŠÍ							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1-4)	t/km ²	0,59	0,63	0,57	0,65	0,67	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1-3)		0,50	0,54	0,49	0,57	0,59	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,09	0,08	0,08	0,08	0,07	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1-4)	t/km ²	2,48	2,71	2,67	2,57	2,65	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1-3)		2,48	2,71	2,66	2,57	2,65	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1-4)	t/km ²	3,28	3,36	3,15	3,14	2,95	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1-3)		2,14	2,34	2,16	2,19	2,03	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,14	1,01	0,99	0,95	0,93	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1-4)	t/km ²	5,56	5,82	5,07	5,27	5,20	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1-3)		4,02	4,56	3,94	4,24	4,25	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,54	1,26	1,13	1,03	0,95	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	819	710	768	827	847	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	283	.	273	294	299	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	14,4	.	15,6	13,5	14,1	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	40,7	.	42,6	43,1	42,1	.
Nakládání s odpady celkem	tis. t	536	464	588	594	554	.
z toho nebezpečné odpady	%	5,3	5,4	5,5	5,9	7,9	.
Podíl využitých odpadů	%	32,8	22,0	17,6	28,0	28,0	.
z toho recyklovaných (vč. regenerace)		17,5	7,9	12,4	13,5	12,9	.
Podíl odstraněných odpadů	%	31,8	31,4	24,5	21,9	22,5	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	2 101	2 235	2 283	2 947	3 363	.
Investice na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	1 054 660	910 769	1 150 171	1 632 238	1 749 985	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	6,4	16,7	22,3	27,9	20,9	.
nakládání s odpadními vodami	%	82,4	70,6	68,1	57,3	60,8	.
nakládání s odpady	%	9,7	11,5	7,8	13,2	8,4	.
Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	3 478 523	1 769 184	1 862 413	2 022 916	2 011 459	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	5,1	7,3	6,3	8,1	11,8	.
nakládání s odpadními vodami	%	16,7	31,2	34,2	39,0	38,5	.
nakládání s odpady	%	73,5	52,8	54,0	49,0	46,5	.

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v roce 2014

	Kraj celkem	v tom okresy			
		Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí
Obyvatelstvo k 31. 12.	516 372	104 148	169 248	104 495	138 481
z toho cizinci (bez azylantů) (%)	2,2	1,4	3,5	1,1	2,1
Přírůstek na 1 000 obyvatel:					
přirozenou měnou	0,6	0,5	0,6	0,1	0,8
stěhováním	0,2	0,5	3,4	-1,3	-2,8
Podíl obyvatel k 31. 12. ve věku (%):					
0–14 let	15,2	15,0	15,1	15,3	15,6
15–64 let	66,7	66,9	66,6	67,0	66,7
65 a více let	18,0	18,2	18,4	17,8	17,7
Průměrný věk k 31. 12.	41,7	41,9	42,0	41,5	41,4
Index stáří (65 a více let*100/ 0–14 let)	118,3	121,2	121,8	116,4	113,6
Index ekonomického zatížení ((0–14 let) + (65 a více let)*100 / (15–64 let))	49,8	49,6	50,2	49,3	50,0
Uchazeči o zaměstnání celkem k 31. 12.	21 938	5 027	5 739	5 727	5 445
z toho:					
ženy	10 783	2 331	2 990	2 772	2 690
absolventi škol a mladiství	1 343	330	336	362	315
osoby se zdravotním postižením	3 178	874	612	902	790
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	5 954	1 498	1 572	1 556	1 328
dosažitelní	21 471	4 844	5 613	5 675	5 339
Podíl uchazečů o zaměstnání z celkového počtu uchazečů k 31. 12. (%):					
ve věku 50 a více let	30,4	30,8	28,9	31,9	30,0
evidovaných 12 a více měsíců	38,1	34,3	32,8	44,0	41,2
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ¹⁾	6,22	6,95	4,98	8,10	5,77
v tom: muži	6,23	7,36	4,70	8,16	5,75
ženy	6,22	6,52	5,26	8,03	5,79
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ²⁾	2,4	2,5	1,7	3,6	2,4
Podíl příjemců předčasného důchodu na počtu příjemců starobního důchodu - stav v prosinci (%) ³⁾	34,2	31,9	31,6	36,9	37,0
v tom: muži	34,1	31,9	31,2	36,4	37,7
ženy	34,2	31,9	31,9	37,4	36,5
Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel	16,2	13,9	20,6	15,2	13,5
z toho násilné a mravnostní	1,2	0,9	1,5	1,2	0,9
Soukromí podnikatelé (živnostníci) - počet vzniklých na 1 000 obyvatel	4,9	5,6	4,8	4,6	4,7
Stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby na 1 obyvatele (za subjekty s 20 a více zaměstnanci, tis. Kč)	20,9	12,9	32,4	15,5	17,1
Počet bytů na 1 000 obyvatel:					
zahájených	2,1	2,4	2,6	1,3	1,7
dokončených	1,9	2,0	2,9	1,1	1,4
Hromadná ubytovací zařízení:					
lůžka	20 363	4 576	5 290	3 884	6 613
lůžka na 1 000 obyvatel	39,5	44,0	31,3	37,1	47,7
Podíl na celkové výměře k 31. 12. (%):					
orné půdy	43,4	44,9	48,6	45,2	36,8
zastavěných ploch	1,7	1,7	2,6	1,2	1,4
Měrné emise (t/km ²) (REZZO 1–3) v roce 2013:					
tuhých znečišťujících látek ⁴⁾	0,4	0,3	0,8	0,3	0,3
oxidu siřičitého	2,6	0,5	11,6	0,5	0,5
oxidů dusíku	2,0	0,9	8,2	0,5	0,4
oxidu uhelnatého	4,3	4,2	3,2	4,2	5,1

¹⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

²⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

³⁾ starobní důchod bez souběhu s vdovským nebo vdovečným; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

⁴⁾ nezahrnují emise TZL, NH₃ a VOC ze stavebních činností, chovů hosp. zvířat, aplikace min. hnojiv a nesledovaných zdrojů použití rozpouštědel